

Nacionalisme Català

Idees i pensaments de Josep Armengou Feliu

Primera edició: 1974

Segona edició: 1985

Pròleg de la primera edició

La presentació d'"Idees i pensaments" de mossèn Armengou se'ns ofereix com una tasca amb dos aspectes ben diferenciats. D'una banda, no cal dir que és motiu d'una extraordinària joia fer conèixer, a tots els homes i dones dels Països Catalans, el pensament del qui és, tot alhora, el nostre guia i el nostre company, però no eludim la dificultat i la responsabilitat que això representa, car aquesta obra, com les restants, és d'un contingut i una originalitat poc corrents, i coneixem la cura i la perfecció amb què ell feia totes les coses, sempre guiat per la màxima eficàcia. Però pel damunt d'aquesta dificultat, sabem, que la seva obra ha sorgit de la gent de la nostra terra i és a tots els catalans, especialment a la joventut, a qui ell la dedica. Per tant, ens permetem de veure en aquest fet una justificació i alhora una motivació d'aquesta presentació que, malgrat tot, som perfectament conscients que restarà molt lluny d'ésser la que es mereix l'obra que llegireu.

L'espai i el temps en què s'ha desenvolupat la vida de mossèn Armengou, han marcat profundament l'obra, la lluita i tota l'evolució. Nasqué a Berga, l'any 1910, on va viure gairebé sempre. Fill d'una família senzilla del poble, la infantesa es desenvolupà en convivència amb tots els nens i nenes del poble, jugant pels carrers, pels horts i per les places de Berga, mentre les tristes vicissituds de la política espanyola començaven a forjar, en molts d'aquells infants, uns lluitadors que no tardaren gaire a iniciar una llarga tasca.

Fou quan tenia prop de tretze anys que s'esdevenia la Dictadura del general Primo de Rivera, que li va

estroncar completament l'adolescència. Aquest fet començà de marcar-li la personalitat de lluitador nacionalista, els temps de més duresa, i inicià una evolució contínua i coherent basada en la doble vessant: d'una banda, l'observació de la vida de la gent del poble, i de l'altra, l'anàlisi dels fets de la política espanyola. La seva mort, dos mesos després de la del dictador feixista Franco -"aquell home", com l'anomenava mossèn Armengou-, indica, doncs, que una gran part de la seva vida va transcórrer en temps de dictadures.

Aquest fet emmarca una vida de lluitador de resistència i fa que prengui, des de molt aviat, l'opció d'aquella "lluita sorda i constant" -com diu el poeta Raimon- que el fa mantenir entre l'esperança i l'amargor de pensar que la nostra causa podria ser definitivament perduda.

Mossèn Armengou fou un cristià convençut. La profunditat amb què visqué el cristianisme el va conduir a prendre posicions decisives davant de la injustícia, i a treballar constantment per la dignitat i l'alliberament de l'home. En definitiva: la vida i l'obra de mossèn Armengou són un camí de llibertat, amb tota la profunditat que aquest mot representa en el cristianisme. Defugint sempre les abstraccions, va centrar-se en el marc concret de Berga i Catalunya. És per això que sempre s'autoanomenava "Capellà de Berga". Fou profundament fidel a l'Església, que per damunt de tot ha d'estar al servei del poble. Aquesta era per a ell una preocupació constant. Podríem afegir el seu nom a la llarga llista dels homes d'Església que ha tingut Catalunya, en diferents èpoques, que es dedicaren íntegrament al servei del seu poble, com era Pau Claris, Vidal i Barraquer i tants d'altres.

La doble vessant d'espai i temps que li tocà de viure és una de les condicions necessàries per a comprendre'n l'obra. "Idees i pensaments" és la síntesi de tot un treball de molts anys d'observació de les interrelacions entre la vida de la nostra comunitat nacional i l'Espanya opressora i colonialista. No hi ha una sola línia improvisada, car és fruit d'una llarga elaboració d'unes dades reals: no, però, tretes d'un laboratori, sinó de la vida, del sofriment i de la resistència a la mort d'una comunitat nacional sotmesa "por derecho de conquista", que es manifestava en totes les formes d'opressió individual i social.

Cadascú dels pensaments podria ser desenvolupat i donar lloc a una obra independent. "Idees i pensaments" constitueix, per l'estructura, el cas oposat al llibre de consum, que sovint consisteix en una petita part de contingut ideològic i a la resta és propaganda de la pròpia ideal. Cada llibre té un públic a qui va destinat. El llibre que presentem, així com tota l'obra de mossèn Armengou, és dedicat a tots aquells homes i dones que, per damunt de tot, són catalans i lluiten, segons llurs possibilitats, per emancipar els Països Catalans de l'opressió nacional -i per tant social- exercida per aquesta creació artificialment anomenada Espanya.

La fidelitat a l'opció de lluita n'explica la coherència de l'obra. Estil, pensament, llenguatge i vida, són tot una unitat. No és possible de destriar-los.

Pensador profund, no tenia sinó una gran fe, una gran esperança en les generacions joves i el lliurament total a una causa de llibertat. No és venut a res. És lliure, per tant, pot dir les coses pel seu nom, no li cal emprar jocs de paraules i frases buides.

Tot el seu treball és destinat a les classes populars, a la gent senzilla i treballadora. El llenguatge del poble no es concreta en unes expressions o en una forma de dicció. És un fet molt més profund. És l'essència del pensament d'aquest poble, la forma d'expressió de la vida i de les idees. És la manifestació d'una cultura popular, de la saviesa dels homes i dones senzills de la nostra terra, alguns dels quals, d'entre els més vells que conegué, sovint no sabien de llegir. És la intel·lectualitat de l'home senzill de la

terra.

L'obra de mossèn Armengou no és, per tant, un fet aïllat, sinó una veu col·lectiva, en la qual s'han expressat tots aquells catalans que, des de l'opció d'un treball sord i responsable, han fet possible el redreçament del nostre país, aquells catalans en l'anonimat, el nom dels quals roman colgat en la terra que els dóna sepultura, però que ha envigorit la nova esperança de Catalunya, l'esperança definitiva, després d'un camí tan llarg.

És, en definitiva, l'expressió d'una consciència col·lectiva que constantment ha estat empesa a la desaparició i combatuda amb tots els mitjans de què ha disposat el mite d'Espanya, genocida de pobles i cultures. La nació és precisament aquesta vida col·lectiva, en totes les seves manifestacions, i el fet de tenir-ne consciència. Seguint un ordre cronològic, podem comprendre que, en mossèn Armengou, aquesta descoberta conjunta amb la gent del poble, és anterior a qualsevol plantejament teòric i estudi sistemàtic de la nació:..."Per això les classes populars i treballadores han estat arreu el suport de la nació". Conseqüentment, el seu nacionalisme no és una lluita per defensar unes idees, sinó el fonament per alliberar uns homes. Per tant, és un patrimoni popular, essencialment contraposat a l'individualisme burgès, interessat en l'enriquiment materialista personal.

Just acabada la guerra civil, reprengué la llarga etapa de gairebé quaranta anys de resistència i lluita constants, els temps de més persecució, sense claudicar mai, ni per por, malgrat les greus dificultats de tota mena, en uns anys inacabables. Ell i un grup molt reduït de companys es trobaren pràcticament sols durant molt de temps, ateses les greus repercussions d'ordre personal que podia tenir l'amistat amb mossèn Armengou.

Un fet determinant en aquesta línia empresa fou l'observació que Catalunya, havent anat a la guerra de forma tristament dispersa, fou vençuda com a nació per l'exèrcit de Franco, i amb el clar propòsit d'acabar per sempre amb una realitat que, quan en altres ocasions havien considerat definitivament estroncada, tenia una represa per a ells inesperada.

Tot semblava definitivament perdut. Nombrosos catalans desertaven de la gran responsabilitat col·lectiva de reconstrucció de la nació i es passaven a l'enemic, renunciant inclòs a la llengua. Arribaven a Catalunya milers d'immigrants foragitats de llur país per la mateixa estructura anomenada Espanya, i es trobaven amb un poble vençut. Aleshores veié en els joves l'única esperança per a la realització d'una lenta tasca en la qual calia partir totalment de zero. És en aquests a qui dedica especialment la seva obra, com així ho indica en l'inici de "Justificació de Catalunya":

"A les joventuts de Catalunya / que són les qui han de refer / la Pàtria malmesa, / nosaltres, / els qui vam sofrir una guerra / que ens fou imposada, / els qui hem vist decapitades / "manu militari" / les nostres més cares aspiracions / com a homes i com a poble, / la generació vençuda, / dediquem aquest llibre / que és el resum de la nostra experiència / i és el nostre testament. / Perquè encara tenim il·lusió, / perquè encara tenim fe en Catalunya, / perquè Catalunya encara no ha mort."

Seria una tasca molt complexa i fora dels objectius d'aquest pròleg, l'estudi detallat de l'evolució del seu pensament i del seu treball durant aquests anys. Els primers temps de la postguerra, féu de la llengua l'element bàsic de lluita i, no cal dir, la defensa de tot allò que era del poble, de tot el que respirava catalanitat.

Aquest treball fou molt intens i inclou aspectes molt diferenciats. Però malgrat la diversitat de valuoses obres d'història local, temes polítics i del país, reculls i composicions musicals, fou molt important el

contacte personal amb la gent, mitjançant l'escola, l'escoltisme o l'escolania parroquial.

D'una manera especial, es dedicà a l'ensenyament de la llengua als immigrants i a integrar-los, considerant el dret innegable que tenien d'ésser catalans, i defugint tots els falsos plantejaments paternalistes i discriminadors.

Calia mantenir, per damunt de tot, l'element essencial que defineix la nació, la voluntat d'ésser, la llibertat de pensament enfront del poder espanyol opressor.

Superats els primers anys de la postguerra, es va anar endinsant en un estudi social i polític profund, per tal de trobar una sortida a l'opressió nacional dels Països Catalans. En aquest sentit, és fonamental "Justificació de Catalunya" que, escrita inicialment el 1955, fou revisada fins a deixar-nos la versió actual, acabada poc abans de la seva mort. Podem observar una evolució conseqüent del seu pensament, des d'una Catalunya en un marc polític d'Espanya, fins a prendre consciència de la necessitat indefugible de la independència dels Països Catalans, de la sobirania total. Per a ell, el dret de tot poble a autogovernar-se, és difícilment assolit per una autonomia, per àmplia i satisfactòria que sembli, si no es trenca l'estructura de l'estat opressor. Aquesta és la situació dels Països Catalans referents a Espanya i França, així com la d'Euskadi i Galícia.

Per a ell, la independència no té cap connotació d'aïllament, car és el pas imprescindible i previ per anar cap a un món d'homes lliures en pobles lliures i en solidaritat. Altrament, si volguéssim assolir-lo partint dels estats artificials, el món "esdevindria un camp de concentració de pobles". El fracàs històric dels diferents intents de solució del problema català dintre del marc de la política espanyola, malgrat que hi hagi hagut polítics de gran competència, pot ser degut a una manca de realisme en l'enfocament global de la qüestió, conseqüència evident que ens manca la força per poder assolir i conservar la llibertat total com a nació. De la política espanyola, fins i tot en uns temps de màxima predisposició, únicament és possible d'obtenir unes certes concessions, que, tal com ens han anat demostrant la història, ens són arrabassades de nou, aprofitant la més petita inestabilitat.

Amb la mateixa coherència anava desenvolupant el seu pensament social, car per assolir l'alliberament total com a nació, cal trencar radicalment amb tota mena d'opressió i injustícia col·lectives: Els nacionalistes volem una Catalunya per a tothom. Per tant, el nostre socialisme serà conseqüència del nostre nacionalisme". La lluita per l'alliberament nacional és, conseqüentment, la lluita per la consecució del socialisme, ja que tot problema social és, en definitiva, un problema polític. "Cal anar a una reivindicació total de Catalunya, que comprèn tant l'aspecte nacional com el social". Només en els països reals poden aplicar-se amb èxit els postulats de transformació de la societat cap a un món sense classes i en solidaritat de pobles lliures. "Només en els estats petits es pot assolir la unitat bàsica de classe".

A part de l'estudi extens i rigorós que féu de la qüestió social, denunciava sense reserves la injustícia en aquest aspecte: "Quan la burgesia catalana no pagava degudament els obrers, havia de gratificar generosament la guàrdia civil". Per tant, la lluita per l'alliberament nacional, ja que és la lluita contra tota mena d'opressió col·lectiva, és l'única autènticament revolucionària.

Aquest muntatge artificial i interessat anomenat Espanya ha estat i continua essent la causa i el suport de la injustícia i, per a mossèn Armengou, la injustícia és la violència essencial. Cal fer, però, una matisació bàsica: "Hi ha dues formes de violència: la violència d'opressió i la violència d'alliberament. L'opressió és una injustícia, l'alliberament un dret i una obligació. Negar a l'oprimit, que no té altre recurs que la violència, el dret d'alliberar-se d'una violència injusta per la violència justificada, és condemnar l'oprimit

i justificar la injustícia..."

"No podem condemnar indiscriminadament tota violència sense condemnar amb això multituds d'homes i dones a l'opressió perpètua i a la conformitat degradant. Dissortadament, els agents de la injustícia no tenen altre llenguatge que el de la violència".

Mossèn Armengou va prendre una opció i hi fou fidel fins a la mort. Hi ha encara molt de camí per recórrer. Cal que cadascú de nosaltres prengui també una opció de fidelitat. No ens resta temps per perdre. Que el seu pensament i el seu treball ens serveixin de directriu per assolir aquesta llibertat que fa tant de temps que cerquem i per la qual tants catalans han caigut o han mort sense veure-la realitzada.

Recordem, per acabar, el seu comiat:

"Als meus germans i parents, als amics, a tots els berguedans i a tothom: Gràcies per la companyia que m'heu fet en aquesta vida. Que a la Pàtria lliure del cel puguem retrobar-nos tots plegats".

Avís al lector

L'autor fa servir indistintament els mots Catalunya o Països Catalans per expressar una sola idea: la nació catalana.

Aquestes "Idees" són tretes de diversos treballs meus, publicats o inèdits. Algunes, però, són originals.

Pròleg a la segona edició

Avui podem observar una notable presència de l'independentisme al carrer, extensió de la seva simbologia, eslògans, propaganda...

No cal dir com entre el jovent dels instituts, és gairebé l'única ideologia present i amb prestigi, pel que representa de qüestionament global i radical de la situació actual i sobre el paper de pare explotador de l'Estat espanyol.

Malgrat tot també hem de constatar esclatxes i fissures dins de l'independentisme. Tots voldríem que fos més compacte. Alhora s'esdevé un cert envelliment d'actituds i línies de treball que no responen a les realitats actuals.

Podem dir, però, que a grans trets el balanç és favorable, el manteniment d'una actitud constant de contesta a l'Estat espanyol, conjuntament amb l'elaboració d'alternatives teòriques i pràctiques, dóna la mesura d'una vitalitat més que notable.

Les darreres enquestes fetes per la Generalitat (per cert, no publicades), sobre l'increment de la convicció separatista, reflexa un 30% a l'àrea de la Catalunya Central, ens diuen quina és la capacitat de penetració i el convenciment de la veritat en el si del poble català.

L'expansió constant de la nostra simbologia en àmbits fins ara impensats, és un fet esperançador. Ho és també el grau d'adhesió i suport que han rebut els nostres patriotes empresonats.

Caldria potser extreure'n les conseqüències pertinents de la voluntat de resistència -que els millors sempre han mostrat a la voluntat d'enfrontament contra l'Estat espanyol opressor. El FAC (Front d'Alliberament de Catalunya), l'EPOCA (Exèrcit Popular Català), l'OLLA (Organització de Lluita

Armada), Terra Lliure, etc. assenyalen la ferma voluntat d'independència i reunificació nacionals que han tingut tots aquests intents. Deixem la paraula al poeta:

No diré avui el teu nom, perquè no és amb paraules com cridarem l'estel damunt de la bandera. Fèlix Cucurull Tey.

La bandera de la independència, la reunificació i el socialisme dels Països Catalans, de tot Catalunya.

Estat, nació, ètnia i consciència nacional

Consideració general sobre la formació de la nació.

Les societats existents poden ésser concebudes com el resultat d'un procés de desenvolupament de l'home en la lluita pel domini de la natura. El treball i la cultura (aquesta entesa com a resultat de l'acumulació d'experiències i representacions), interrelacions, van evolucionant cap a fases superiors de control de la natura i de desenvolupament tecnològic.

Així podem establir diferents estadis evolutius de producció, esclavista, feudal, capitalista i socialista. Aquest procés evolutiu de desenvolupament, resultat de l'enfrontament amb el medi, és evident que no es produeix pas de manera uniforme arreu del món. Així, doncs, és l'enfrontament concret amb cada realitat que dóna lloc, a través de la història, a la formació de diferents societats.

L'evolució peculiar de cada societat concreta, doncs, ens donarà unes estructures socio-econòmiques, uns fenòmens culturals, una llengua específica, conformades en aquesta lluita pel domini del medi natural. Tots els factors integrants de la societat, des de les formes de treball o cultura fins a pugnes socials en general, l'acumulació d'experiències, les interpretacions i ideologies, les normes de conducta, prenen unes formes específiques, resultat de tot un desenvolupament històric peculiar. Cadascun d'aquests grups socials, resultat d'un procés històric i per tant amb una llengua i una cultura (en sentit ampli) pròpies, s'expressa amb el concepte d'ètnia.

Així, doncs, cal distingir el concepte general d'ètnia (ètnia bretona, ètnia sarda, ètnia hebrea...) del concepte "nació" referit concretament al fenomen desenrotllat a Europa amb l'aparició dels estats moderns.

No cal, ara, entrar en distincions prèvies tan elementals com les existents entre el concepte d'estat (forma de poder polític) i de nació (fenomen social), encara que cal observar que sempre ambdós conceptes apareixen estretament relacionats (en el sentit que no hi ha estat sense una base social, nacional ni nació que no hagi posseït formes de poder de tipus estats en un moment de la seva evolució. L'existència d'estats dominants, sobre diferents nacions repartides sota dominació de diferents estats, afavoreix la fàcil distinció entre ambdós conceptes.

Si observem el fenomen produït a Europa a l'Edat Moderna, podem resumir com a trets característics de la nació:

1.- L'existència d'una base territorial on se situa un poble diferenciat concret.

2.- L'existència d'una homogeneïtat de grup, caracteritzada per:

- a) Una estructura cultural i geogràfica constituïda pel medi natural, la llengua i l'acumulació cultural.
- b) Una formació social peculiar constituïda per unes estructures socio-econòmiques conformades a través de la història i per tant, amb característiques pròpies tant a nivell de simple divisió estructural, com de

dinàmica interna a causa dels ritmes propis d'evolució.

c) L'ascensió d'un nucli social capaç de donar coherència a la nació, vertebrant i articulant els diferents elements. Una avantguarda capaç de dirigir la nació erigint-se en intèrpret dels seus interessos globals. És evident que aquest procés no pot fer-se sense unes formes de poder estatal.

Llengua, cultura i poder

Symmons-Symonolewicz du: "El nacionalisme és la solidaritat activa d'una àmplia col·lectivitat humana que participa d'una cultura comuna o d'un fons comú d'experiència i d'interessos significatius, es concep a si mateix com una nació i aspira a la unitat política i a l'autogovern".

Fixem-nos com l'autor de la definició proposa, enfocar el nacionalisme com un tipus de moviment social, és a dir, com un sistema d'acció social, en el qual la ideologia, la consciència de grup i l'organització constitueixen un conjunt de components bàsics interrelacionats.

Fishman defineix la nació: "Aquella organització més general i comprensiva i les creences, valors i comportaments específics, que les nacionalitats desenvolupen en benefici del seu propi i definit interès etnocultural". Fishman entén la nacionalitat com una unitat sociocultural de tipus més avançat, ampli i complex que el grup ètnic.

De l'anàlisi de la definició podem desprendre'n que: els nacionalistes malden perquè la població esdevingui conscient de la seva pertinença a un grup definit com a nacional, de característiques pròpies i diferents, i que sigui conscient també de la superior importància d'aquesta pertinença. És a dir, arribar a la més intensa i àmplia unitat possible, no només territorial, sinó social i moral.

Promoure, assegurar, reforçar la pertinença a la nació i a la seva identitat diferenciada, són els interessos i objectius en què creuen els nacionalistes. I per aconseguir els quals, actuen i s'organitzen.

En termes generals, podem dir que els nacionalismes són moviments de modernització de la pròpia societat en termes propis, no en els termes definits per la nació opressora. Així, és normal que l'aparició i expansió dels moviments nacionalistes/independentistes coincideixi gairebé sempre amb l'inici de la revolució industrial o política i de les següents transformacions socials.

En el cas concret dels Països Catalans ens trobem en una situació d'ésser una nació sense estat, amb el nostre territori nacional a mans de l'Estat francès (Catalunya del Nord) i la resta de l'Estat espanyol.

Nosaltres ens trobem en una situació de defensa enfront de l'expansió dels trets distintius (culturals) de la nació dominant (espanyola) i l'afirmació de la nostra identitat cultural.

Malgrat tot ara podem observar una actitud més sibil·lina, l'acceptació de la "varietat cultural" a condició de mantenir la "unitat essencial", és a dir acceptar la cultura catalana com a un element especial, un apèndix d'una única i suprema cultura integradora que és l'espanyola.

Cal per tant mostrar que la nostra cultura és una altra cultura que el propi poble és un altre poble, és a dir reforçar la diferència, la identitat distintiva, posseir una cultura nacional pròpia, combinació de la cultura popular i l'elitista.

Cal deixar ben clar que els catalans no som espanyols ni francesos.

Un "nacionalisme" que accepta per al propi grup nacional com a situació definitiva, irrevocable i normal, la condició de subordinat, dependent, dominat, no és tal nacionalisme.

És per això que cal anar a la reconstrucció de la nació com a comunitat moral, això té diverses etapes:

a) L'estructuració d'un sistema escolar nacional complet, juntament amb la Universitat en llengua pròpia i amb valors i continguts propis. La difusió de la llengua nacional escrita, com a base per a la reconstrucció d'una cultura nacional.

b) La constitució d'un àmbit intern de difusió i creació de cultura, no subordinat ni coincident amb l'àmbit de l'estat, ni amb el de la nació dominant, sinó amb el de la pròpia llengua ja definida com a nacional. Que escriptors, historiadors, científics, entenguin l'àmbit nacional com el seu propi de relació i d'activitat.

c) Reduir o neutralitzar el control que sobre l'estat exerceix la nació dominant, trencar l'estructura del mateix estat de forma que el propi espai nacional pugui ésser el d'exercici d'un poder polític propi. És a dir, el context de la nació cultural és el marc on els líders polítics, partits i militants participen d'ideologia, estratègia i acció de l'àmbit nacional concret. Quan això ha estat aconseguit, podem dir que: tenim ja, una societat política homogènia, vertebrada.

Algú ha dit, la comunitat nacional, és la comunitat lingüística, normalment ens veiem obligats a combinar el sentit polític i el cultural de la nació. Pertànyer a una nació és un afer de compliment de voluntat. Malgrat tot, l'idioma és el primer, el més clar i deferencial dels trets definitoris d'una nació.

Tots els nacionalismes reivindicatius europeus dels segles XIX i XX han estat nacionalismes lingüístics. Tots els imperialismes expansius d'estat en la història europea, han anat acompanyats de la imposició i expansió de la llengua de la nació dominant.

Cap moviment nacionalista no ha deixat d'identificar-se amb la ideologia aplicada i en l'acció política de reconstrucció nacional, amb la reconstrucció de la llengua, unitat nacional, amb unitat lingüística.

En el decurs de la història, no coneixem cap cas en el qual dues llengües de cultura estiguin presents de manera igual i equivalent com a vehicles indistints per a la mateixa societat, per a la mateixa gent i en el mateix territori. Només una sola llengua pot ser l'idioma propi original del poble-ètnia de l'esmentat territori: no hi ha cap poble originalment bilingüe.

La presència de l'altra llengua en posició de superioritat, d'hegemonia prepotent o d'igualtat institucional, és el resultat d'una imposició-domini exterior, històric o encara present.

Com més forta sigui la presència de la cultura estrangera, estranya, com més ampli sigui l'espai ocupat; més feble i reduïda serà la presència de la cultura nacional d'origen propi.

Una llengua que no és el vehicle i l'expressió d'una cultura nacional, en les condicions polítiques i socials contemporànies, entra en un procés d'extinció accelerada.

Fins aquí unes bases teòriques de les quals se'n poden extreure conclusions pràctiques.

Agustí Barrera Puigví

Nacionalisme català

Nació i estat

Servir el propi país és la manera més eficaç i més a l'abast de tothom de servir la humanitat.

El món es va fent petit, però per a ésser ciutadà del món encara cal ésser ciutadà de la "civitas" pròpia. Al món no existeix l'home, sinó els homes. No hi ha la humanitat en abstracte, sinó que hi ha anglesos i alemanys, coreans i japonesos, espanyols i catalans. Per a ésser alguna cosa al món encara és necessari de sentir-se immers en una comunitat humana delimitada i caracteritzada, cordial i a l'abast. Allò que en diem la pàtria, la nació, com a palanca de projecció vers la humanitat.

La nació és per a l'home una possessió indiscutible i inalienable, mentre que l'estat és, de si, indiferent i canviable. Un home pot canviar d'estat, o un estat pot canviar radicalment de forma, però un home no pot llevar-se del damunt la pròpia nació, quan aquesta l'ha marcat amb la seva empremta inesborrable.

Tampoc una nacionalitat no cessa ni canvia per reial decret, sinó que s'ha anat congriant, performant a través dels segles. Per a l'home, desnacionalitzar-se és degenerar-se.

Per salvar l'home de la despersonalització i de la massificació, hem de salvar per a ell un petit país fet a la seva mesura.

On és cohibida la nacionalitat, és cohibit l'home.

La nacionalitat constitueix una necessitat espiritual de l'home i, per això mateix, és per a ell un font de drets. L'home té dret a viure nacionalment, segons la seva pròpia nació -llengua, cultura, formes de vida i de pensament, tradicions-, i aquest dret és anterior a tots els drets que sobre l'home pugui invocar l'estat.

El primer servei que l'estat ha de prestar a l'home, és d'assegurar-li el dret a viure nacionalment. Dret que l'Estat espanyol ens nega als catalans en privar-nos de viure en català.

Quan l'estat no assegura aquest dret, o quan es constitueix en obstacle, com és el nostre cas, aquest estat ha perdut el dret d'existir per a aquella nacionalitat discriminada. La desaparició d'un tal estat és la premissa indispensable per a tot alliberament humà, social, polític i cultural dels qui el pateixen.

La pàtria som els homes. Cal crear-nos una pàtria on l'home del futur hi sigui possible.

L'home necessita tenir els seus, els qui, a part de totes les diferències personals, siguin bàsicament com ell. Que pensin des d'uns punts de partida comuns encara que les idees puguin ésser divergents, que parlin la mateixa llengua encara que sigui per expressar opinions distintes. En *els seus* troba la pròpia família espiritual des d'on relacionar-se amb la diversitat de comunitats humanes. *Els seus* seran els continuadors de la seva obra i dels seus pensaments. L'home és immortal en *els seus*.

Un home sense els seus, per important que sigui, és un illot solitari, no és ningú. Resulta inofensiu per a les estructures de poder, encara que porti una metralleta sota l'aixella.

A l'home insolidari, com que no fa por, li donaran tota mena de llibertats. Li deixaran fer pessetes i turisme, podrà ballar sardanes i cantar cançons, fer folklore, esport i pornografia. Àdhuc li consentiran de dir penjaments del govern. Però no li permetran mai s'associar-se amb un altre que pensi com ell. No podrà intervenir comunitàriament -única manera d'intervenir-hi amb eficàcia- en la construcció social i política del país.

L'home insolidari, per més que s'ho pensi, no gaudeix mai de llibertat. *L'home només és lliure quan se sent fort.* I només se sent fort quan es troba formant part dels seus.

Per això el centro-totalitarisme espanyol, a un català sempre li permetrà de dir jo, però ni li consentirà mai de dir *nosaltres*.

El totalitarisme espanyol ens permet de satisfer tants egoïsmes individuals com puguem, però ens prohibeix de tenir cap aspiració de signe col·lectiu, cap desig de projectar-nos en una comunitat que ens identifiqui. I àdhuc a tenir cap idea pròpia sobre la vida comunitària. Ells sols, els colonitzadors, són els amos del país. Et permetran de tenir cotxe, però ells et marcaran els itineraris i et taxaran el carburant.

Només el petit estat nacional, fet a la mesura de l'home pot salvar aquest enfront del perill de massificació que comporta la superpoblació i la supercivilització. El dia que hauran desaparegut del món les petites pàtries carnals, haurà desaparegut el tipus històric d'home que hem conegut fins ara. I no pas per donar entrada al superhome.

No podem parlar dels problemes de convivència internacional o a l'interior dels estats. Ni podem pensar en la solució del problema d'Espanya ni en l'endegament legítim de la unitat europea, sense admetre prèviament la distinció entre nació i estat. Nació, comunitat natural, sorgida i consolidada espontàniament en el decurs dels segles, i estat, entitat jurídic-administrativa, creació artificial i sovint abusiva i opressora, sobretot quan cada nació no pot tenir el seu estat propi.

Tota nacionalitat que es troba oprimida o encongida per un estat foraster o plurinacional, té dret a organitzar-se un estat independent pel seu compte. L'estat no és mai la pàtria. La pàtria és la nació. La pàtria és la forma sentimental de la nació, de la mateixa manera que, segons Prat de la Riba, la nació és la forma intel·lectual de la pàtria. La pàtria és la nació sentida.

L'home no és fill de l'estat, sinó de la nació. La llengua, el folklore, l'alegria popular són producte de la nació. L'estat no té esperit, és essencialment utilitari. Pot donar lleis, pot fundar centres d'ensenyament, però no pot crear una cultura ni desvetllar uns sentiments. La nació és amable, l'estat antipàtic. No hi ha dia de difunts més aclaparador que una celebració oficial, ni hi ha literatura més insuportable que la dels decrets i ordenances. L'única forma de fer l'estat més amable, més humà, és que sigui nacional: cada nació un estat.

Aquesta és la fórmula ideal de la convivència internacional. I com que les veres nacionalitats són necessàriament petites, per evitar l'atomització cal establir el sistema confederal general, sense hegemonies ni colonialismes interiors. Si no és per aquest camí, ni arribarem mai a una vera unitat europea ni menys mundial.

Una forma o altra d'estat és necessària, però la nació és imprescindible. Per la nació esdevenim homes amb drets de ciutadà, per l'estat ens convertim en súbdits. L'home que ofega en si mateix el sentiment de pàtria, de nació, per substituir-lo per la idea de l'estat, deixa d'ésser fill del seu país, ciutadà de qualsevol ciutadania, per esdevenir un número, una fitxa, un autòmata, un "hijo del cuerpo".

L'home naturalment té la seva pàtria com naturalment té la seva mare. La mare engendra el fill, la nació engendra l'home. La pàtria, la nacionalitat, no poden ésser imposades a l'home per un decret de l'estat, ni per les consignes d'un règim polític, de la mateixa manera que ningú no ve al món per una ordre del Butlletí Oficial. Els catalans tenim, des de fa molts segles, la nostra pàtria, la nostra única pàtria: Catalunya. Però, per dictat de l'Espanya oficial, ens és imposada una pàtria nova, desconeguda i

agressiva: en diuen Espanya.

L'estat, necessari i tot, és, pel seu poder, l'enemic nat de l'home. La nació, en canvi, és la que possibilita la realització de l'home. La nacionalitat és aquell clima ambiental que converteix l'entitat individual home en una persona social i sociable, capaç de relacionar-se i solidaritzar-se amb els altres homes. La nacionalitat forneix la personalitat a l'home, el classifica i el qualifica, i el posa en relació amb la humanitat. La nació crea l'ambient propici al desenvolupament de la personalitat, i en aquest ambient hom s'hi troba bé, hom s'hi adhereix sense violència. La nació és la llar, l'escola, l'estadi i el santuari de l'home. Desnacionalitzar un home és deshumanitzar-lo, és capar-lo. L'estat, quan no és profundament democràtic, és sempre patrimoni d'uns quants; de castes, partit únic, grups de pressió econòmica, etc. La nació és patrimoni de tots. I per a l'home humil és, moltes vegades, l'únic patrimoni.

És el patrimoni del poble menut. Qui no té prou personalitat o prou mitjans de tot ordre per fer-se una cultura, participa més que ningú i viu espiritualment de la cultura, de les idees i de l'ambient nacionals. Cultural, idees i ambient que els estats opressors pretenen de suplantar, valent-se sobretot dels poderosos mitjans de comunicació social, per una falsa cultura oficial, per unes idees prefabricades i per la creació d'un clima i d'un ambient artificials. Per això les classes populars i treballadores han estat arreu el suport de la nació, i no solen sentir, com les classes burgeses, la temptació de desertar-ne. Les classes poderoses són arreu -Rússia inclosa- el suport de l'estat.

D'això en resulta que tota coacció antinacional és essencialment antidemocràtica, antisocial i antihumana. I en resulta també la contradicció en què cauen els indocumentats que tenen el nacionalisme per un prejudici burgès.

L'home no en té prou de poder satisfer totes les seves aspiracions individuals, tots els seus gustos, tots els seus egoïsmes. Quan li arriba la malaltia o la decrepitud veu com tota planificació d'àmbit personal és provisional i caduca. Aleshores necessita de sentir-se inserit i continuat en una comunitat humana, entranyable, seva, no jurídicament, sinó afectivament. És la nació.

L'evolució brutal del món d'avui atempta a la pervivència del tipus de nacionalitat, de pàtria que hem conegut fins ara, de rural rural, ambientada per llegendes, tradicions i folklore. Però si volem que l'home no esdevingui una trista fitxa en una nova societat universalista i uniformada, caldrà que el petit món de cada home -allò que avui en diem nació, pàtria- trobi una nova forma i una nova expressió. Les diverses cultures diferenciades han de sobreviure a la internacionalització desitjable. Car possiblement seran l'únic instrument per a la supervivència d'aquestes famílies plenes d'humanitat -per tant imprescindibles per a l'home- que avui en diem nacions.

Som a l'ocàs de tota una cultura. El món coneixerà noves formes polítiques, socials i econòmiques. Serà una altra era de la humanitat. Si som homes, hem d'entrar a la nova era com a catalans i mantenir-nos-hi com a catalans. Els totalitarismes deixaten l'home. El totalitarisme espanyol, per absorbent i centralista, intenta deixatar la nació catalana, deixatar-nos com a poble, com a comunitat. Si un dia els Països Catalans arribaven a desaparèixer, els últims catalans -els qui ho serien de debò -car els altres ja faria temps que haguessin mort- en morir, moririen totalment. En llir persona i en llur continuïtat comunitària. Deixarien potser descendència física, però no descendència espiritual.

Tot centralisme és una forma de totalitarisme.

La nació, la pàtria, és un fet real, no una ideologia. Una pretesa "unidad de destino en lo universal" pot arribar a constituir una aliança entre nacions, una confederació o un estat. Però no pot ésser per si sola

una nació, una pàtria.

El territori, els costums, el dret, etc. no arriben per si sols a constituir una nacionalitat fins que es troben concretats en una consciència col·lectiva de la unitat que aquests mateixos elements han creat, i en una consciència col·lectiva de diferenciació amb els altres pobles.

Avui el món camina cap a l'home cosmopolita, cap a l'uniformisme de tècniques, de costums, àdhuc de llenguatge. La tècnica amenaça destruir la cultura. Podem arribar a una època post cultural. Serà més que la fi de l'humanisme, la fi de l'home. Per salvar l'home hem de salvar la cultura. Però la cultura no existeix: existeixen les cultures. Cada nacionalitat té la seva. La cultura nacional salvarà l'home, però la nació salva la cultura nacional. La tasca digna i heroica dels catalans d'avui és de salvar, mantenir i engrandir la cultura catalana. I per això salvar, mantenir i consolidar la nacionalitat catalana.

El concepte de pàtria és únic i indivisible, i no s'amida per la grandària geogràfica o demogràfica, ni per la fortuna històrica d'un poble. Per això resulta d'una indignació intel·lectual aclaparadora la distinció entre "patria grande" i "patria chica". Petita o gran, de pàtria l'home només en té una, de la mateixa manera que només pot tenir una mare.

Ningú no té dret a atemptar contra la pròpia nacionalitat. Aquesta no és patrimoni exclusiu de cap individu, sinó de tota la comunitat, ni de cap generació determinada, sinó de tota la nissaga: dels presents, dels passats i dels qui vindran.

Renegar de la pròpia nacionalitat, és digne de degeneració i d'impotència. Parlem de la nacionalitat íntima, real, no de la del carnet d'identitat. Concretament, per als catalans parlem de la nacionalitat catalana. Renegar de la nacionalitat és un insult al propi naixement, és considerar-se fracassat d'origen. És ésser el món de frau, sense arrels, sense vinculació històrica.

Els signe més visible de deserció nacional és de substituir l'idioma propi per una llengua forastera. El degenerat que això fa té obligació d'emigrar a la seva nova pàtria electiva. Ha perdut tots els drets al seu país d'origen. Si un particular no té dret a desnacionalitzar-se, tampoc no té aquest dret una generació determinada, o la comunitat nacional en un moment donat de la seva història. Una nació existeix o no existeix, independentment del dictamen d'una majoria momentània. Així com un individu desertor no desfà una comunitat, tampoc una generació envilida no pot desfer-la. Ni té dret a desfer-la. Individus i generacions han conservat puixant i vivent la nacionalitat per a les generacions que vindran. Elles són els hereus de la nacionalitat, els qui un dia demanaran comptes a la generació covarda.

Hem de respectar la pròpia nacionalitat i la nacionalitat dels altres homes. Només un bàrbar pot atemptar contra una nacionalitat que no és la seva. Aquest és el cas revoltant de la bàrbara Espanya contra els Països Catalans. Però només un mal nascut pot atemptar contra la nacionalitat pròpia. Aquest és el cas llastimós de tants catalans degenerats. L'odi a la pàtria dels altres és la base del crim de genocidi.

La perpetuació d'una nacionalitat, sobretot quan és desconeguda jurídicament com en el cas de la catalana, depèn de l'esforç conscient dels nacionals per mantenir-la. La nacionalitat catalana és la conquesta diària dels catalans. És nació, en darrera instància, aquell poble que té la voluntat de ser-ho.

Hi ha nacionalitats antigues que perduren, d'altres que han desaparegut del mapa, engolides per un poble més fort, o víctimes de les vicissituds històriques, o diluïdes en llur pròpia vilesa. Els pobles que s'han deixat assimilar no viuen de cap manera. Han perdut llur nom propi, l'ànima pròpia, la iniciativa pròpia. Ja no tenen cap missió a fer, si no és obeir, treballar, pagar i callar. S'han despersonalitzat, s'han junyit

com un quadrúpede al carro del vencedor. Les seves antigues glòries seran cantades en una altra llengua distinta de la dels qui les realitzaren. I les glòries que vindran ja no seran les seves: seran les de llurs amos. Ells hauran passat a la reserva. Uns altres parlaran per ells. Mai més no seran res i s'aniran extingint en l'anonimat més abjecte. Els seus descendents maleiran llur memòria.

El fet que el món camini cap a les grans unitats polítiques supranacionals, no contradiu pas la teoria nacionalista, ans li dóna més raons. Les grans unitats de caire continental que van insinuant-se, per una banda fan sobrerer moltes unitats estatals intermèdies, artificials i abusives, per exemple la unitat jurídica "Espanya" i per altra demana una descentralització a l'interior dels estats actuals que vigoritzi tots els valors espirituals autòctons, sempre més necessaris com més gran és el conjunt que cal estructurar. Les nacionalitats han d'aportar a la unitat superior llurs vibracions característiques, llurs batecs vivents. Les grans unitats necessiten aquesta vida dringant de les nacionalitats que han d'integrar-les, si no volen esdevenir organismes merament funcionals, de conveniències, esterilitzats espiritualment, massificadors i despersonalitzadors de l'home. Panteons funeraris d'estats fòssils.

Una Europa que basés la unitat en el deixament dels pobles -no dels estats actuals, molts dels quals reclamen d'ésser dissolts- que han de donar-li vida, que imposés a tots la mateixa i única llengua oficial -la del més fort-, unes mateixes lleis interiors per a tots, una cultura única -a l'estil de l'Espanya unitària-, acabaria essent una Europa colonitzada per l'estat que exercís l'hegemonia. La seva unitat resultaria sempre precària i la seva eficàcia nul·la. Esdevindria un camp de concentració de pobles, tètric i convulsionat, com són ara aquells estats unitaris que sembla que no tenen altra "misión en lo universal" que l'exercici de la violència, contra les nacionalitats monoritàries que oprimeixen i que es resisteixen a morir.

Tota teoria internacionalista ha d'humanitzar-se. Ha de racionalitzar-se, si vol ultrapassar el camp de la pura utopia.

En els pobles sotmesos es crea un estat de coses que no permet, sinó il·lusòriament, el desenvolupament integral i el reconeixement total de la persona. El nacionalisme, per tant, no lluita per unes idees, per un territori, per uns sentiments, encara que tot això entri a formar part del nacionalisme. El nacionalisme lluita bàsicament per alliberar uns homes.

Primer és l'home que l'estat. L'únic règim polític humà és la democràcia, encara que no sigui el règim més fàcil. Quan la democràcia és impossible en un estat, la falla no és dels homes, com solen voler fer creure les castes usufructuàries d'aquell estat; sinó de l'estat mateix. Aleshores cal revisar i destruir, si no hi ha més remei, les essències constitutives d'aquell estat.

L'estat contemporani s'ha mostrat impotent per a resoldre els problemes de la convivència, de la supervivència de les nacionalitats i del progrés espiritual dels homes. Però s'ha mostrat eficaç per a les guerres. Així constitueix un obstacle per a la integració supranacional.

Per a aquesta integració és absurd voler partir dels estats que, per naturalesa, han de dificultar-la. Cal partir de les realitats nacionals, que són realitats naturals. Edificar la societat internacional a partir dels estats és començar la casa per la teulada. Edificar-la partint de la nació, és començar-la per la base; car és començar per l'home. Des d'aquest punt de vista, els principis anarquistes poden tenir actualitat.

Els grans estats són fills d'una ideologia i són les ideologies les que porten les grans mortaldats. Les ideologies no solen avenir-se amb les realitats humanes i per això cal fer-les entrar amb el calçador de la violència. Espanya és fruit d'una ideologia i tots sabem la violència que ha ocasionat i ocasiona.

Contra les grans ideologies abstractes, hi ha la reivindicació dels fets humans naturals. El nacionalisme, el ver nacionalisme de nació, ni el fals nacionalisme d'estat, és la reivindicació d'un fet natural. Contra l'estat, la nació.

Tota tirania pública és una tirania estatal.

Tot moviment nacionalista és un moviment contra un estat determinat i tot genocidi antinacionalista és realitzat per un estat sota la disfressa d'un altre nacionalisme.

La faç de l'estat és, de si mateixa, tan repel·lent, que no gosa presentar-se sense la careta d'un nacionalisme, legítim, com en el cas de l'estat nacional, o manllevat, com en el cas d'Espanya.

Hom ha parlat inconsideradament del fracàs del nacionalisme. Però allò que ha fracassat no ha estat el nacionalisme, sinó l'estatisme. No ha fracassat el principi de les nacionalitats, sinó el concepte d'*estat sobirà*.

La sobirania no pertany a l'estat, sinó a la nació. Aquesta la delega a l'estat. Però l'estat, de si, no és una sobirania, sinó un servei. El fracàs ha estat de convertir un servei en sobirà absolut i absolutista.

L'estat és per servir la nació. No la nació a l'estat. A qui serveix l'Estat espanyol? A la destrucció de les nacionalitats peninsulars, en servei de l'imperialisme castellà. Serveix potser una nacionalitat, però no la nostra. I encara podríem escatir si de debò serveix la nacionalitat castellana. Tot estat que s'imposa a la nació es constitueix en dictadura.

L'Estat espanyol és i ha estat essencialment antihispànic. Ha violentat sempre les realitats del país.

L'Estat espanyol, tal com l'hem conegut de segles, és autènticament l'anti-Espanya.

Espanya no és un país, és una burocràcia. El buròcrata de l'administració espanyola sol ésser un poble diable mal educat, enemic del poble que el manté, amb manca de responsabilitat i excés d'ufana.

Els organismes burocràtics oficials d'Espanya han estat unes màquines perfectes d'engegar en sèrie els ciutadans a la merda. Una vergonya per a allò que diuen que representen i un insult per als governats.

A Catalunya han estat, de més a més, un instrument d'invasió demogràfica i de domini colonial.

L'Estat espanyol, dèspota, vividor, sangonera, paràsit, ha tingut en la seva estúpida burocràcia l'exponent més fidel.

Mai un estat no pot reclamar cap dret sobre una nacionalitat. La majoria dels estats unitaris i centralistes han estat construïts sobre el robatori, el crim i la guerra. Només en una federació de pobles lliures tindrem homes lliures.

la solidaritat de classe és anterior a la solidaritat nacional. Això només pot admetre-ho qui no creu en altra cosa que en una utòpica revolució mundial. És a dir, qui pràcticament no creu en la vera i possible revolució. Fins ara, totes les revolucions de debò que hi ha hagut al món han estat nacionals, quan no nacionalistes.

La classe social no pot suplir la nació en la formació de l'home. Tot poble té dret a l'emancipació nacional, encara que aquesta comporti el dret a la separació. Això és conseqüència del dret més elemental i més autèntic de l'home: el dret de triar.

Ningú que digui admetre els Drets de l'Home no pot negar, sense contradicció evident, els drets dels pobles.

No és l'estat qui ha de diagnosticar la majoria d'edat d'una nacionalitat per constituir-se en estat independent. Quan un poble vol de debò la independència té, per aquest sol fet, el dret a posseir-la.

L'estat no pot *concedir* ni *atorgar* drets a cap nacionalitat. Car tota nacionalitat, pel sol fet d'existir, ja porta en si aquests drets. L'estat té, però, l'obligació de reconèixer aquests drets i fomentar-los. L'aplicació als Països Catalans de la doctrina nacionalista arriba en aquesta conclusió indefugible: els Països Catalans són una nació, molt anterior a l'Estat espanyol. Per tant, molt anterior a l'anomenada "unidad española". Els Països Catalans, des de la Pau dels Pirineus (1652), es troben dividits entre l'Estat espanyol i l'Estat francès. Es troben dominats i colonitzats per aquests dos estats: situats enfront d'una pressió inusitada en el seu element material -llengua, cultura, etc.- Però tot i la crisi provocada per aquesta pressió, no han perdut encara el seu element formal: la consciència i la voluntat nacionals.

Espanya no és una nació, sinó un estat compost d'una colla de nacionalitats: la basca, la gallega, la catalana, la castellana i l'andalusa. Però és un estat unitari, centralista i abusiu que nega aquestes nacionalitats, les estreny i les ofega. Pretén de substituir-les per una pretesa "nacionalidad española", disfressa amb què Castella vol encobrir la seva abassegadora hegemonia. La nació espanyola, per tant no existeix. L'Estat espanyol, malauradament, sí.

Per a nosaltres, catalans, els Països Catalans són la nació, Europa podria ésser l'estat i Espanya és l'obstacle.

Un rus, primer és rus que comunista, els fets canten. Un espanyol (llegiu: castellà), primer és espanyol que qualsevol altra cosa. Un català, dissortadament, primer és qualsevol altra cosa que català.

Un home no pot ésser internacionalista, si primer no és. I un home no és res internacionalment, si nacionalment no té una definició ben concreta. Un català no pot ésser internacionalista, si comença negant allò que el fa ésser, és a dir, la pròpia nacionalitat catalana; que és la fórmula, que el defineix i li dóna personalitat per relacionar-s'hi.

Per a un català, l'espanyolisme és la fórmula més negativa de l'internacionalisme. Els Països Catalans avui no tenen fronteres pròpies que els separin del món, Espanya sí: fronteres polítiques i espirituals. Espanya mai no ha sentit el món si no és per dominar-lo.

¿Per què ens diuen que el nacionalisme català està superat els mateixos que sostenen el nacionalisme espanyol? És que, per ara, encara és molt difícil de viure sense un nacionalisme. Tot català ha de dir: quan de català només en quedi un, seré jo.

Nacionalisme i internacionalisme

Sense nació no hi ha nacionalisme, però sense *nacions* no hi ha *internacionalisme*.

Una pàtria, una nació, sempre és de límits reduïts. Una pàtria per ésser tal, ha d'ésser a la mesura de l'home. Per això els grans estats, anomenats abusivament pàtries o nacions, són una mentida i una violència. Per a ésser a la mesura de l'home, un estat ha d'ésser a la mesura de la nació: un estat per a cada nacionalitat. Quan això no s'esdevé existeix inevitablement el domini d'un poble damunt d'un altre, dintre de les fronteres d'un sol estat. Les cultures són sempre d'àrea geogràfica reduïda, lligades a un

idioma i a una psicologia col·lectiva. Una cultura universal, única per a tots els homes és un mite. Seria un conglomerat format pels detritus de totes les cultures anteriors. Sembla que el món va per aquest camí. Si arriba al final, serà una nova era: la postcultura, resultat de la pol·lució del medi ambient espiritual, paral·lela a la pol·lució del medi material.

Una cultura és nacional o no és. Arrelada en un país i una història, expressada en una llengua peculiar. Si volem salvar la cultura -és a dir, les cultures concretes, car no existeix una cultura abstracta- hem de salvar les nacionalitats. No solament en l'aspecte cultural o folklòric, sinó també en el polític, car una cultura nacional avui no té defensa sense unes estructures polítiques nacionals. La prova, els Països Catalans.

El nacionalisme no és un retrocés en la marxa del món cap a noves concepcions de vida col·lectiva, sinó un pas endavant en el progrés de la humanitat cap a un nou sistema de justícia social.

Som universalistes, però a partir de l'home, no de l'estat. I com a catalans, som universalistes a partir de l'home català.

Els qui acusen d'anacrònic el nacionalisme català que, diuen, vol portar noves divisions en un món que tendeix a la unitat. No s'han adonat que és precisament en aquesta conjuntura històrica, freturosa de coordinació i d'unió, quan s'han desvetllat més nacionalitats petites. Quan més grups humans dominats fins ara per gent forastera han sorgit a la vida política independent. Quan més representants de novells estats minúsculs han pogut asseure's a les conferències internacionals, al costat de llurs antics amos. El món viu un redreçament nacionalista.

L'anacronisme no és la tendència a alliberar-se del colonialisme, sinó la persistència en la colonització interior que encara exerceixen molts estats. El govern universal necessitaria més que cap una, diguem-ne, regionalització que posi el món polític a l'abast de l'home. Com més extenses són les superestructures polítiques, més necessita l'home un marc nacional immediat i delimitat un pugui desenvolupar-se responsablement en el camp polític. El contrari seria massificació despersonalitzadora, dictadura del més fort, un altre colonialisme.

És impossible d'alliberar l'home si no alliberem la comunitat política a què pertany. Un home no té cap dret polític si no és integrat en el seu grup natural reconegut. Els partidaris del totalitarisme, però, es neguen a afirmar els drets dels pobles reals, perquè saben que és només dintre de cada poble respectiu que l'home podrà fer valer els seus drets individuals.

Només té un nom l'home quan el seu grup ètnico-cultural té un nom reconegut. Però no quan els seus esforços, les seves realitzacions, les seves glòries i àdhuc els productes dels seus camps, porten l'etiqueta estrangera.

La Revolució Francesa va fer triomfar els drets de l'individu. Cal una nova subversió per fer triomfar els drets de les col·lectivitats.

Només són legítimes les fronteres que estableix el seu voltant un poble oprimat quan s'allibera. Totes les altres són filles de la guerra, del crim i del robatori.

Si les noves comunitats supranacionals han de tenir per base els monstruosos estats actuals, el conjunt serà encara una monstruositat més considerable. No volem l'Europa dels estats, sinó l'Europa dels homes, que vol dir, l'Europa de les nacionalitats naturals.

Si les nacions volen unir-se en entitats supranacionals no és pas per ganes de desaparèixer, de deixatar-se en una unitat superior uniformista i confusionària, sinó per afirmar-se i sobreviure com a tals nacions, cosa que moltes nacionalitats minoritàries no han pogut pas fer dintre dels estats actuals.

No és pas que considerin ja prescrita l'època nacionalista, ni que entenguin que la nacionalitat és un concepte anacrònic que frena el progrés social de la humanitat. És, tot al contrari, perquè comprenen la imprescindible necessitat de sobreviure com a nacions sobiranes.

Les fronteres estatals separen, però de vegades uneixen. La frontera pirinenca separa catalans i catalans. En canvi, la frontera entre Espanya i Portugal és un lloc de cita amigable entre portuguesos i espanyols. Espanya i Portugal no serien pas tan amics sense la frontera assossegada. Espanyols i catalans seríem més amics que no pas ara si tinguéssim una frontera estatal al Cinca.

Cada nacionalitat autèntica hauria de tenir les pròpies fronteres estatals per poder parlar de tu a tu amb els altres pobles, sense colònies ni províncies. El mot província, de "pro vincere", designa el país adquirit per una victòria militar, el país vençut. Aquí, encara que l'etimologia no ens digués res, l'experiència ens ho ha ensenyat prou.

Aquestes fronteres estatals, que aleshores serien verament nacionals, haurien d'ésser, però, més permeables que no ho són les fronteres dels estats actuals, a causa de la integració en una unitat superior. Que no seria, però, la dels estats imperialistes i absorbents que coneixem, sinó una integració de nacionalitats, de tipus continental.

El fals principi de la sobirania dels estats ha menat a un altre de no menys fal·laç: el de la no intervenció en els afers interiors d'un altre estat.

A l'escalf d'aquest principi, respectat escrupolosament pels organismes internacionals, els estats poden atemptar, impunement contra els drets humans de llurs súbdits, als quals, en bona justícia, l'estat no tindria dret a vexar, sinó obligació de servir. Els altres estats s'inhibeixen davant d'aquesta injustícia, al·legant farisaicament que es tracta d'afers domèstics d'un estat determinat.

L'estat opressor argüeix que és a casa seva -i encara en molts casos no té raó: l'Estat espanyol, als Països Catalans, no és pas a casa seva-, però l'home injustament oprimat *també és a casa seva*.

L'atropellament dels drets legítims d'un home o d'una minoria nacional, per part de qui sigui, no és mai un afer particular i domèstic, sinó que afecta tota la humanitat. És, per tant, un afer internacional.

A redós del principi de no intervenció, que se n'han tolerat de tortures, carnatges i genocidis!

Un nacionalisme en estat de demanda no és mai un afer local, sinó un afer internacional. No és egoisme d'un grup, sinó un problema de justícia, de llibertat i de dignitat, que ateny tots els homes i tots els pobles. Per tot això, el problema català és un problema internacional. I la satisfacció del nostre cas podria ésser un exemple per al món.

El nacionalisme dels pobles poderosos fàcilment esdevé imperialisme. En els pobles oprimits i colonitzats és l'única defensa contra el perill de desaparició. Als Països Catalans, nació ocupada i designada a la desaparició com a tal nació per Espanya, el nacionalisme és l'expressió necessària de l'instint de conservació.

Si els Països Catalans renunciaven a la seva emancipació nacional, abdicarien a una possibilitat de vida

millor. Espanya ens és hostil, no pot ni vol dissimular-ho. D'on ve, doncs, l'escagarrinada de tants catalans per l'enemiga i pèrfida Espanya?

Si altra cosa no bastava a justificar el nacionalisme, bastaria el fracàs de totes les formes contràries assajades: imperialisme, centralisme, grans estats unitaris, intents abstractes d'unificació universal sota una determinada ideologia política, social o religiosa.

La història dels estats és la història de les guerres. Quan una nació té el seu propi estat, l'estat és el suport jurídic i la defensa de la nació. Quan la nació no pot tenir el seu estat propi, l'estat a què es troba junyida és la negació jurídica de la seva nacionalitat i l'enemic que la destruirà. Així, la pretesa "nacionalidad española" és la negació jurídica de la nacionalitat catalana i l'instrument del genocidi.

Per a l'alliberament de l'home no n'hi ha prou que la seva nacionalitat sigui independent. Calen les llibertats democràtiques autèntiques i l'emancipació social dels homes que formen la nació. No hi ha homes lliures en pobles esclaus, però una comunitat d'homes esclaus no serà mai un poble lliure.

Hom admet correntment el tòpic que les diferències separen. Sí i no. Les diferències individuals eviten la massificació, com les diferències nacionals eviten l'uniformisme casernari del món. Per llurs diferències peculiars homes i pobles es complementen. Ésser diferents vol dir que un no té allò que té un altre, i aquesta limitació de cadascú -homes i pobles- fa cercar el complement en l'altre. [Cal dir que no parlem aquí de les diferències de classe i de tota forma de diferència basada en la injustícia. Aquestes hauran de desaparèixer.]

On no hi ha entitats a unir, no pot haver-hi unió. La massa, la barreja no és unió, sinó dissolució.

Aquelles diferències naturals que no són fruit de la injustícia permeten d'harmonitzar el món i d'organitzar-lo. Les peculiaritats personals enriqueixen els pobles, com les peculiaritats nacionals hauran d'enriquir les unions supranacionals.

Unió vol dir de coses distintes. Sense pobles a unir, què unirem? Sense les peculiaritats nacionals de cada grup humà, una entitat superior no tindria sentit. Seria una tirania d'abast continental.

Els grans daltabaixos i els grans desordres són més possibles en els grans estats unitaris, que en els petits estats o en els estats confederats. Les grans mentides que ensarronen les masses no són cregudes fàcilment en un àmbit reduït, d'abast humà. En molts països, les tènues fronteres que separen els estats particulars dintre d'una confederació, són per impedir prou que un corrent d'opinió congriat en un estat sigui compartit tan idènticament pels estats restants que arribi a ocasionar una subversió general. Per això tots els jacobinismes són unitaris i centralistes. L'estat centralista és molt simple com a idea i molt complicat a la pràctica. L'estat confederal és més complicat com a idea, però molt més senzill a la pràctica, perquè es basa, no en una ideologia abstracta, sinó en la naturalesa de les coses. L'estat centralista és una provocació constant a la guerra civil.

Una monarquia federal a Espanya no hauria caigut al 14 d'abril del 1931. Una república federal no hauria caigut el 18 de juliol del 1936.

El nacionalisme no és l'intent de dividir la humanitat en petits *ghettos* closos, sinó de crear l'instrument que capacita i personalitza l'home per relacionar-lo responsablement amb el món. La nació colonitzada -cas dels Països Catalans- no té paraula en el diàleg mundial. L'home català no és representat internacionalment. Una nació estrangera li ha usurpat la representació: Castella disfressada d'Espanya. La llengua antiga dels catalans no ressona a l'ONU. Hi parlen espanyols per nosaltres. I si s'escau que el

representant de l'Estat espanyol és un català, haurà hagut d'abdicar prèviament a la seva personalitat catalana. No hi parlarà com a català, sinó com a espanyol i en la llengua dels castellans. Com un castellà més, hi representarà i defensarà el muntatge abusiu, l'Estat espanyol, que ens colonitza.

Nacionalisme i qüestió social

A Catalunya, en considerar el problema social, no podem fer-ho en els termes ordinaris amb què es presenta arreu. Aquí hem de partir d'una qüestió prèvia: que la nació catalana és colonitzada per l'Estat espanyol. Catalunya és un poble colonitzat per l'Estat espanyol. Aquesta colonització converteix el cas català en una injustícia social col·lectiva. Ho és ja l'explotació d'una classe social per una altra classe. És l'explotació d'un poble per un altre poble. Explotats amos i obrers, però aquests ho són doblement. Explotats igualment nadius i immigrants.

Així com hi ha classes explotades i classes explotadores, també hi ha pobles explotadors i pobles explotats. Quan un poble en conjunt és explotat, ho són totes les seves classes socials. Encara que, com sempre, el pes més feixuc recau sobre la classe treballadora.

Els socialistes ideòlegs consideren les reivindicacions de tipus nacionalista com un folklore enyoradís i tronat, o com un egoisme de grup, estret de mires, que es desentén de la qüestió social a l'interior i de la situació de les classes treballadores que no formen part del seu grup nacional.

Obliden que un nacionalisme en estat de demanda no és pas un romanticisme culturalista, sinó una imperiosa reclamació de justícia contra una escandalosa injustícia social col·lectiva. Lluitar per alliberar-se de la colonització no és pas un passatemps folklòric. La subjecció nacional ateny esferes molt més profundes que les folklòriques, car és una humiliació humana, una explotació econòmica i un condicionament social.

L'afany d'emancipació d'un poble colonitzat demana, simplement, que els homes i dones d'aquest poble puguin ésser amos de casa seva, perquè només a casa seva pot ésser cadascú verament lliure i respectat.

Quan els pobles naturals tenen reconeguda la independència, quan poden presentar-se davant del món amb llur propi nom i amb llur pròpia veu, és quan els homes d'aquell poble tenen un títol comú que els defineix exactament i és quan poden dir alguna cosa a l'exterior amb pretensions de fer-se escoltar.

Els pobles africans, amb poques teories però amb un instint molt fi, han comprès que l'alliberament social de l'home africà començava per l'alliberament nacional dels pobles africans i s'han llançat a la lluita nacionalista. Si els algerians, posem per cas, haguessin pensat en llur alliberament social sense esmerçar-se per endavant en l'alliberament nacional del seu país, no s'haurien alliberat mai no en la seva entitat nacional, ni en la seva condició social i humana. Hi haurà, però, més d'un català que gosarà dir, sense tornar-se vermell, que Catalunya no és una nació tan estrictament colonitzada com ho eren temps enrera la majoria dels països africans.

El fet que la nació catalana sigui més rica i més civilitzada que la metròpoli que la colonitza, en lloc de treure gravetat al fet, n'hi afegeix. Ésser colonitzat per uns bàrbars fanàtics és més humiliant que ésser-ho per una gent més avançada. Aquest fet punyent hauria d'acréixer encara la consciència de la nostra dissort.

Tota injustícia col·lectiva és una injustícia política. Per això no podem reduir la qüestió política a una

qüestió social -fórmula vàlida a l'inrevés- concretada, encara, en la qüestió econòmica. L'anomenada dictadura del proletariat a l'URSS, abans que una situació social és una situació política, en un estat que no va dubtar a invocar el patriotisme eslau a l'hora de rebutjar la invasió hitleriana.

Només als estats petits, fets a la mida de l'home, és possible una unitat bàsica de classe. En els grans estats són molt diverses les mentalitats i les necessitats dels obrers dels diferents països que els integren, perquè pugui donar-se una vera unanimitat i una vera consciència de classe.

El perill que un petit país pugui ésser administrat en règim paternalista i caciquista per unes classes determinades que el tinguin com a propietat familiar, només és real als països endarrerits i sense una tradició democràtica. En països que encara no han arribat a la consciència nacional, o en països on ja s'ha perdut aquesta consciència. A Catalunya per ara no. A Catalunya la tradició és la llibertat. Ara, en una Catalunya espanyolitzada i provinciana, com la voldrien certs botiflers, tot fóra possible.

El cas és, però, que a Espanya és precisament l'estat, el gran estat plurinacional, qui ha provocat i mantingut l'endarreriment d'unes zones determinades. Cas típic, l'Andalusia feudal, poble destruït per la "Madre Patria". Això sí, poble molt lloat i explotat folklòricament, però destruït i feudalitzat, al cap i a la fi.

No és cert que els catalans vulguem desentendre'ns dels altres pobles de l'Estat espanyol. El que passa és que no podem influir, ni a Espanya ni enlloc, si primer no ens hem recobrat nosaltres mateixos. Atès que la "nacionalidad española" és una fal·làcia, sabem que com a espanyols no podem res, ni a Espanya ni a fora d'Espanya, perquè com a espanyols no som res. Per als catalans només hi ha una forma normal d'existència, individual i col·lectiva: ésser català. Per això ningú no ha d'estranyar-se que exigim per als Països Catalans allò que qualsevol poble de color exigeix: la independència.

Els comunistes espanyols us diran que el nacionalisme és un prejudici burgès. Però només el nacionalisme dels altres. A ells no els toqueu llur nacionalisme espanyol, feudal i imperialista.

Quant als comunistes catalans, fa l'efecte que només es diuen nacionalistes com a recurs, llur nacionalisme no passa d'un "sano regionalismo". Que resulti sa per a ells, s'entén.

A Espanya, el mite de la unitat de la classe obrera espanyola per damunt de les diferències "regionals" és, per als comunistes, el substitutiu de "la unidad de los hombres y de las tierras de España" dels franquistes. Els proletaris d'un poble colonitzador no formen part de la mateixa classe social que els proletaris del poble colonitzat, sinó que pertanyen a la casta colonitzadora.

La dictadura del proletariat a Espanya no aportaria, per si sola, cap alleujament del sistema colonial a Catalunya. El proletariat espanyol enfront dels catalans sempre s'ha sentit dominador i colonialista.

Els pobles colonitzats són pobles proletaris en relació amb l'estat colonitzador, encara que la colònia, com en el nostre cas, tingui més vitalitat econòmica que la metròpoli, cosa que fa més insofrible l'explotació colonial. Per això tota revolució nacional d'un poble colonitzat té el caràcter d'una veritable revolució social. És la revolució d'un poble que fa de proletariat contra un poble que fa de burgès. En conseqüència, en aquests pobles la lluita nacional precedeix a la lluita de classes.

La situació colonial de Catalunya respecte d'Espanya fa que tot moviment català d'emancipació nacional sigui igualment un moviment d'emancipació social.

L'explotació colonialista d'un país demana d'ésser dissimulada o justificada. Quan el poble colonitzat és

un poble subdesenvolupat, hom no diu que l'explota, sinó que el civilitza i el protegeix. Quan el poble colonitzat és un poble desenvolupat, civilitzat i culte, per justificar la colonització cal inventar motivacions ideològiques "capaces de proporcionar una plataforma jurídica des d'on tranquil·litzar la consciència dels col·laboracionistes del poble colonitzat i l'opinió internacional.

L'invent genial de Castella ha estat la idea de l' "Espanya Una" com a justificant de la colonització central dels pobles perifèrics peninsulars. Idea que, paradoxalment, hom no fa extensiva a Portugal, ni a Andorra, ni a la Catalunya del Nord, ni a l'Euskadi del Nord. Es veu que la sacrosanta, la intangible Espanya s'estira i s'arronsa. No fem catalanisme per defensar els interessos dels capitalistes catalans, però sí els interessos de tots els catalans. La burgesia catalana, sempre que no ha volgut pagar correctament els seus obrers, ha hagut de gratificar generosament guàrdies civils.

La burgesia catalana coincidí amb els governs de Madrid a considerar el moviment obrer i les commocions que comportava, no com a fenòmens inherents a una crisi de creixença, sinó com a simple i defensiva qüestió d'ordre públic. Aquest error de la nostra burgesia va privar, com a causa inicial, que l'obrerisme català s'integrés al catalanisme.

l'Estat espanyol ha emprat sempre la qüestió social com a instrument de política anticatalana. Ha fomentat la convulsió social a Catalunya per després poder presentar-se com a pacificador davant de les classes conservadores. A Espanya, totes les classes socials, capitalistes i proletàries, pensen igual respecte a la nació catalana. Tots se senten propietaris d'Espanya; dominadors, conquistadors, colonitzadors. Si els catalans fóssim prou ben nascuts, tots pensaríem igual respecte d'Espanya.

Tota solució del problema social que s'intenti a Catalunya, serà per força parcial, interina i ineficaç, perquè el fons de la qüestió no és social sinó polític.

És un error voler separar els problemes econòmics i socials dels polítics. Tot allò que afecta la societat afecta la vida política. La política acompanya el desenvolupament de la cosa pública, com l'ombra al cos mentre hi ha llum. Només en apagar-se el llum de la llibertat esdevé necessària la política. Per això els països més sensibles a les qüestions socials no són pas aquells on la injustícia és més palesa, sinó aquells on les masses tenen més consciència política.

El fons de la qüestió social és un problema de llibertat, per tant, un problema polític. Des del moment que l'obrer va començar a tenir vot en el sufragi universal, la qüestió social ha entrat plenament en el domini de la política. Per això el primer pas de les dictadures per estroncar la marxa de l'obrerisme pel camí de les seves reivindicacions socials és privar l'obrer de votar en política i substituir la política per succedanis puerils, com per exemple, la futbolització de les masses.

A Espanya tot ho ha fet l'estat. A Catalunya tot ho ha fet la iniciativa privada a desgrat, i de vegades en contra, de l'estat. És que tenim una visió distinta del poder, de l'economia i de la qüestió social, conseqüència d'una distinta visió política. Aquí partim del poble (democràcia), allà parteixen del poder (dictadura). Per això necessitem una solució catalana per als problemes catalans.

La diversitat de punts de vista es fonamenta en una diversitat física real dels països, diversitat que crea necessitats distintes i reclama solucions -polítiques, econòmiques i socials- diferents. Aplicar solucions iguals a països tan diferenciats, és una injustícia i un fracàs. En el cas d'una estructuració socialista als Països Catalans, el nostre socialisme no podria ésser calcat del socialisme espanyol. Ells es decantarien fatalment per un socialisme d'estat, a nosaltres ens sortiria un socialisme democràtic, de base.

La nostra manera diferenciada de pensar en la qüestió social dimana, no de l'especulació i el càlcul, sinó de la nostra consciència nacional catalans. I aquesta consciència és el resultat d'una situació geogràfica, d'una història, d'una cultura, d'un parlar planer i dialogal, d'uns hàbits parlamentaris i pactistes. Treballar per mantenir i reforçar aquesta nacionalitat en tots els seus aspectes, compresos els espirituals, és treballar per mantenir la supervivència d'un poble democràtic, antifeixista i antifeudal. [Després, però, vindran quatre snobs i ens diran que fer nacionalisme és de burgesos.]

Quan un poble és vençut i colonitzat, són vençudes i colonitzades totes les seves classes socials. Obrers i burgesos hauran de treballar per un mateix amo: l'estat opressor foraster, amb el seu exèrcit i la seva burocràcia centralitzada. I no s'hi val a passar-se a la banda del vencedor per considerar-se alliberat. Els qui es passen al vencedor són doblement vençuts: en la carn i en l'esperit.

La tradició catalana és la llibertat, en contrast amb el servilisme tradicional d'Espanya. Per això el catalanisme és progressista per naturalesa. Combatre el nacionalisme català és combatre la llibertat i afavorir la reacció més tenebrosa.

Catalunya ha de cercar en si mateixa la solució del seu problema social, sigui quina sigui la forma política i social que adopti. No solucionarà el problema un socialisme rus o xinès. Ni un socialisme espanyol. Caldrà un socialisme -o el que sigui- català. Només una solució catalana és viable a la nació catalana.

El socialisme estatatista, no democràtic, només pensa a alliberar "l'homo aeconomicus". El nacionalisme té un sentit de llibertat que intenta alliberar tot l'home, integrat en una comunitat alliberada políticament i socialment.

Quan el socialisme esdevindrà nacional a cada país, deixarà d'ésser una utopia i un pretext, i entrarà pel camí d'esdevenir realitat.

No hi ha igualtat de drets on no hi ha equilibri de butxaques. Els nacionalistes volem una pàtria per a tothom. Per tant, el nostre socialisme serà conseqüència del nostre nacionalisme.

Perquè el nostre nacionalisme no és principalment ni solament un sentiment. Les muntanyes, els rius, la mar blava, el cel radiant... tot això ha ajudat a fer la pàtria catalana. Però la pàtria no és això. La pàtria -ja ho hem dit- són els homes.

La llibertat és un bé primari de l'home com a tal. Sense llibertat no hi ha possibilitat de gaudir drets ni de complir deures responsablement. Sense llibertat no hi ha responsabilitat no hi ha persona humana.

Un home a qui han privat la llibertat externa, pot continuar essent un home, mentre interiorment no renunciï a la llibertat. L'home que es resigna a renunciar a la llibertat és una bèstia. El poble que ha renunciat col·lectivament a la llibertat és un parc zoològic.

La llibertat és l'única utopia eternament desitjable.

Hi ha molts problemes de llibertat al món, moltes injustícies a reparar. I a cadascú li toca una tasca immediata en el moviment de reparació. Per als catalans el problema és aquest, el que tenim a casa: la situació de Catalunya dintre de l'Estat espanyol. Si no som capaços de patir pel nostre problema, val més que callem pudorosament sobre els problemes dels altres.

La independència, per als pobles, de vegades sembla de moment un mal negoci, des del punt de vista

econòmic. A la llarga, però, resulta l'únic negoci seriós i renditiu.

En el camp de l'economia, el negoci màxim que pot fer un país és la seva independència política. Això els negociants catalans no ho han sabut veure, perquè mai no han plantejat una economia a llarg termini.

Diuen que les fronteres actuals dels estats són per defensar la independència dels països. Però aquestes fronteres no han pogut preservar cap estat del colonialisme econòmic.

El capital no té pàtria. La classe obrera teòricament tampoc. Però així com el capital pot dominar i colonitzar països, prescindint de tota idea nacionalista, l'obrer, subjecte de classe, no pot emancipar-se si no emancipa primer el seu país. El nacionalisme, en els països colonitzats, és el pressupòsit necessari per a l'emancipació obrera.

Encara està per demostrar que l'estat nacional -si és verament nacional- sigui una creació del capitalisme.

El capitalisme pot haver creat estats, però no nacions. Quan va desenvolupar-se el capitalisme, les nacionalitats ja estaven ben afermades. El capitalisme, de cara als mercats i al proteccionisme econòmic, més aviat crearà estats imperialistes que no pas nacions. La nació no l'ha inventat ningú, és un producte de la història.

La història moderna demostra que el capital s'internacionalitza més fàcilment que el socialisme. Encara no coneixem cap règim socialista que hagi afluixat el seu nacionalisme, ans al contrari.

El fet que a Catalunya i a Euskadi, les nacions més desenvolupades de l'Estat espanyol, s'hi hagi produït el nacionalisme amb més virulència que a Andalusia, país pobre, no demostra que el capitalisme engendri nacionalisme, Castella és un país pobre, i Castella és, sense discussió, el país més nacionalista de la península. Només que el nacionalisme de Castella és imperialista. És un nacionalisme en estat de digestió, mentre que els nacionalismes perifèrics són nacionalismes insurgents contra el domini colonial del centre; són nacionalismes en estat de demanda.

Ja hem dit que no podem separar la qüestió social de la política. Des del moment que les organitzacions de classe han volgut ésser convertides en instruments funcionals de l'estat, la unió de la política i l'afer social és ja irrevocable. Però la qüestió social té dos aspectes: l'econòmic i l'humà. Quan ens referim a l'aspecte econòmic com a únic determinant de la qüestió social, separem l'obrer de la política. Rebaixem l'obrer considerant-lo com a home de classe solament. No podem oblidar que la gran felicitat que gaudeix l'obrer els diumenges i en temps de vacances, és perquè aquells dies, alliberat de la feina, ha deixat de sentir-se momentàniament home de classe.

Per això l'obrer no en té prou d'una representació merament social, de classe. Li cal una representació política, humana. La prova és que els manobres d'una mateixa empresa, que tenen tots uns mateixos problemes econòmics i unes mateixes aspiracions socials, quan poden votar en polític, com a homes, moltes vegades voten diferent. Als països de dictadura -de dretes o d'esquerres- no solament han estat suprimits els partits polítics, sinó que, cosa més greu, ha estat suprimida la política.

Suprimir la política és suprimir la llibertat, és capar l'home.

La revolució de tipus únic no existeix. A cada país les circumstàncies i la idiosincràsia és diferent. Cada país ha de fer la seva revolució. Uns mateixos principis de valor universal, prenen a cada país formes peculiars d'acord amb la mentalitat, la cultura, les necessitats, les possibilitats i el tarannà de la gent. Això no vol dir, però, que la revolució social en un país no hagi d'ésser ajudada pels germans de classe

dels altres països.

La primera revolució socialista del món fou a Rússia, país aleshores subdesenvolupat. Aquella revolució quedà institucionalitzada -estancada- en la dictadura del proletariat, que és, de fet, la dictadura del partit únic.

La segona fou a Catalunya el 1936, país industrialitzat. Durà trenta mesos. És el primer exemple de revolució socialista descentralitzada, dirigida des de la base.

El 1945 hi hagué les revolucions de l'Est d'Europa, més o menys imposades, segons el patró rus. Al 1950 hi ha la revolució de Iugoslàvia que s'apartà d'aquell model.

Decapitat al 1939 l'assaig de revolució catalana, no podem calibrar-ne els resultats. Sí, però, que hem de tenir en compte la seva originalitat autòctona. Quan nosaltres fem socialisme no copiem: fem el nostre socialisme. Voler per a Catalunya una revolució espanyola, és no voler la revolució. Els catalans farem la nostra revolució social en català o aquesta revolució serà una enganyifa més de l'Estat espanyol, centralista, militarista, burocràtic, opressor per naturalesa.

L'home totalment despolititzat amb prou feina si existeix. Qui diu que no s'interessa per la política, ja s'ha definit políticament: és un partidari del "statu quo", de l'ordre o del desordre establert. Instal·lat, encara que sigui passivament, en el sistema, és pràcticament un partidari de la situació.

En els règims dictatorials, aquests homes i dones que diuen que no volen fer política, són el suport més ferm de la dictadura.

Un home i un poble que accepta, en el seu interior, una dictadura són pràcticament un home i un poble suïcidats. L'heroi és l'home que s'ofereix tot ell a la pàtria. El dictador és l'home que ofereix tota la pàtria a ell tot sol. El futbol -i l'esport en general- ha esdevingut un instrument eficaç de la dictadura franquista. Ja que al súbdit no li és permès d'actuar com a "español" en el camp polític -ésser "español" no és una acció, sinó una passió (una víctima)- hom li permet d'esbravar-se amb la vàlvula d'escapament que és l'esport.

L'home "español" -suposant que aquest tipus existís- ha de sentir-se representat per una "selección nacional", com a compensació de no poder sentir-se representat políticament als municipis, als sindicats o a les "Cortes del Reino". Magra consolació a ús de subnormals.

Per a l'home català, la solidaritat "espanyola" que pretén crear l'esport a base de "selecciones nacionales", resulta un mal calçador per fer-li entrar el sabatot de la "solidaridad española" política.

L'equivocació de tots els totalitarismes és d'aspirar a un règim polític perfecte, que rutlli amb la precisió d'una màquina. Venturosament, el règim perfecte no existeix. No pot existir ni seria gens decent que existís. Voldria dir la fi de l'home.

El règim és per a l'home, no l'home per al règim. El règim millor no és pas aquell en què l'home ha de fer més poques coses, perquè l'administració ja li dóna tot fet i pastat; sinó aquell en què l'home pot fer més coses. El règim millor seria el que fos menys règim. L'estat millor, el que fos més poc estat, i en el qual l'home fos el màxim possible d'home.

L'estat és incapaç de crear. Totes les grans obres -i àdhuc tots els grans disbarats- han estat pensades i realitzades per l'home.

El règim ideal seria aquell que fos viscut naturalment, inconscientment pel poble, el que ningú no pensés que es pot canviar.

Però per això cal l'estat nacional. Només quan una cultura es troba vivint folgadoament sense dogals colonialistes, pot ensopegar el règim polític adequat.

Propugnar un canvi d'estructures socials i econòmiques a Catalunya, sense començar per foragitar-ne la dominació imperialista espanyola, que és el suport de tota opressió, és no voler sincerament tal canvi d'estructures.

La dictadura franquista ha donat als Països Catalans llum verda a la publicació de moltes obres marxistes de caire internacionalista, per desvirtuar el nacionalisme català. És un nou procediment lerrouxista del nacionalisme espanyol.

Els marxistes diuen: tothom qui ven els seu treball a Catalunya és català. Anem a pams. Aleshores els policies i funcionaris forasters que també venen llur treball a Catalunya també serien catalans. Qui treballa a Catalunya amb mentalitat de català, és català. Qui hi treballa amb mentalitat espanyola és un colonitzador indecent.

Entre els intel·lectuals del nostre país, hi ha hagut la moda d'averkonyir-se de no dir-se marxista. ¿Quan ens averkonyirem de no dir-nos catalans per damunt de tot?

"El proletariat no té pàtria", diu el Manifest Comunista. Però hauria de tenir-la, perquè té dret a tenir-la. No per fer-ne un castell feudal des d'on desafiar les pàtries dels altres -cosa que Rússia no s'ha pas estat de fer-, sinó per usar-la com a base i instrument de la seva promoció social, cultural i humana, des de la qual pugui parlar de tu a tu amb els homes de les altres pàtries i de les altres cultures. Car l'obrer no està condemnat a ésser un apàtrida ni un acultural. Quan l'obrer, en un país nacionalment independent, sent que no té pàtria és perquè aquesta pàtria es troba dominada per una altra classe social. Aleshores li cal desbancar aquesta classe i conquerir per a ell la pàtria.

Però quan, a més a més, el seu país és colonitzat per un altre país -cas de Catalunya-, aleshores l'obrer és doblement explotat; ha de treballar per la seva burgesia i per la potència ocupant.

Que no s'enganyin els partidaris de la dictadura del proletariat: tota forma de poder, àdhuc democràtic, per necessària i mitigada que sigui, limita l'home. I, no cal dir-ho, qui més pateix d'aquesta limitació és l'home obrer.

Per això cal sempre que el poder de l'estat sigui reduït al mínim possible.

La força ordenancista del poder ha d'ésser contrarestada per una organització de base.

El poder no ve de l'estat, sinó de la comunitat. La centralització del poder és l'enemic.

Una federació en cadena, partint de la base, és la solució.

Diu Federico Urales: "El comunisme primitiu (no el posterior) fou obra de la generositat i del sentiment..."

Contràriament, el col·lectivisme procedeix de la rebel·lia, de la independència, i porta en la seva composició bona part d'egoisme". Segons Urales, als obrers andalusos, més generosos, els preocupa la igualtat; en canvi els obrers catalans, poble independent, lluiten per la llibertat.

Això és molt explicable. L'esperit d'independència dels catalans ha estat aguditzat per uns quants segles d'opressió nacional, que han engendrat una molt raonable malifiança envers l'estat. Per això als catalans ens abelleix més el col·lectivisme que el comunisme.

Aquest, a Espanya, sempre serà estatal, centralista, colonitzador.

Si cal disminuir l'estat a la seva mínima expressió possible, no cal dir com és imprescindible de disminuir l'Estat espanyol.

L'Estat espanyol només seria tolerable organitzat com una federació en cadena, partint, com ja hem dit, de la base, tant en el camp polític com territorial, administratiu, empresarial, social i econòmic.

Entre autoritaris i llibertaris, els catalans som llibertaris. Només l'organització de la llibertat podria liquidar les subversions.

Reivindicació social i reivindicació nacional són dos moviments que no poden destorbar-se, ans han d'ésser complementaris. Als Països Catalans representen, plegats, la revolució total.

Els governs de Madrid sempre han emprat el moviment obrer català com a arma contra el moviment nacionalista, de manera que moltes vegades l'esperit revolucionari dels obrers de Catalunya ha estat un instrument eficaç en mans de l'anacrònica reacció espanyola. Cal anar a la reivindicació total catalana, que comprèn tant l'esperit nacional com el social.

El lerrouxisme espanyol pretén de separar i fer enfrontar la reivindicació nacional i la reivindicació social, per tal que no triomfi ni l'una ni l'altra.

La visió equivocada que tenen del catalanisme molts joves universitaris d'avui, quan consideren el nacionalisme com una ideologia burgesa, els l'ha donada la formació alienant a què estan sotmesos per la dictadura que diuen detestar.

Són criatures del franquisme. El sistema els permetrà prou d'ésser marxistes internacionalistes, amb tal que no siguin catalans nacionalistes. Sempre el "primero roja que rota".

Els qui titllen de burgesa la cultura catalana i el catalanisme, no volen adonar-se que totes les privacions de llibertat, totes les tiranies, totes les depredacions que hem sofert en aquest país han estat fetes en nom de la democràtíssima cultura espanyola, i no pas en nom de la nostra cultura.

L'Espanya unitària i centralista és una Espanya de dretes, en el sentit pitjor de la paraula. Dretes, no com a l'opinió política sempre respectable, sinó com a casta. D'aquí ve que el ver nacionalisme català, per més que inicialment hagi tingut uns inicis culturals propis de gent cultivada i situada socialment, acabarà fatalment a l'esquerra política i social.

Els nacionalismes a l'Estat espanyol representen la vera subversió, i la subversió no és mai burgesa. Si tot allò autòcton que val alguna cosa, és titllat de burgès, no seria això fer un elogi indirecte però rodó a la burgesia? Aleshores potser que serien il·lògics joves protestataris que, passada la rabiola generacional, es passen a l'alienació burgesa.

Tota cultura és d'extracció popular, d'elaboració intel·lectual i de finançament crematístic, sigui feudal, burgès o estatal.

Quan l'estat, que té la responsabilitat del manteniment de tots els valors espirituals que abasta la seva àrea

de jurisdicció, es nega a finançar una cultura, cal acudir al mecenatge.

Passa, però, que el mecenatge de la cultura catalana s'ha reduït sempre a unes quantes individualitats, de manera que no podem parlar d'un mecenatge de la burgesia com a classe. L'anomenat mecenatge de la burgesia catalana és un tòpic.

No és decent que critiquem una classe social pels pocs encerts esporàdics que hagi pogut tenir. La critiquem per la seva deserció massiva, per haver-se passat corporativament al franquisme, per haver substituït la llengua dels seus passats per la de les seves minyones de servei.

En contra de tots els tòpics, la catalanitat l'ha aguantada sempre el poble i la classe mitjana pobra.

A les èpoques dificultoses per a Catalunya, la burgesia i molts intel·lectuals desertaven de l'idioma, i són les classes populars qui el manté. Intel·lectuals i burgesia quan es descatalanitzen ho fan conscientment.

El poble, en tot cas ho farà inconscientment. El poble no es descatalanitza mai: el descatalanitzen.

Les classes poderoses, que passen de vegades per defensores del país, quan convé a llurs interessos es passen a l'enemic. En canvi les masses populars, que passen per internacionalistes, a l'hora de la prova defensen el país fins el darrer cartutx.

El fenomen més evident de la frustració i anacronisme d'una gran part de la burgesia catalana -salvem les honrosíssimes excepcions- és la necessitat que ha sentit de diferenciar-se en alguna cosa del poder, del seu poble. I ho ha fet amb el recurs misèrrim d'adoptar la llengua dels espanyols. Aquesta trista opció denota en la nostra burgesia un esperit plebeu, gens aristocràtic. No hi porten res a la sang.

Han de distingir-se parlant espanyol els qui no tenen altre motiu de distinció.

No volem discutir amb els desertors -burgesos o no- la llibertat d'envilir-se; però cap desertor no pot negar-nos a nosaltres el dret de deixar-los de banda i de sentir per a ells un fàstic suprem.

El nazisme, el feixisme i el franquisme són productes de la burgesia europea, aquesta classe contradictòria que ha fet possibles ensems una cultura i una anticultura. Que ha pogut proclamar els Drets de l'Home i assassinar-los després.

La burgesia catalana feia nacionalisme a Catalunya i corria a rendir-se a Madrid quan perillaven els seus interessos de classe. Igualment com fan els marxistes, posaven la classe -la seva pròpia- per damunt de tot. La classe no té ideologia, només té interessos. És l'home qui té idees.

L'obrerisme català contra el nacionalisme català. Vol dir: els obrers catalans instrumentalitzats pel feudalisme central.

"El proletariat no té pàtria". I és la classe social que més necessita de tenir-ne. El capital tampoc no té pàtria. Però té el poder per comprar-se'n una quan li convé.

Entre els obrers catalans no hi ha obrers, sinó amos frustrats.

Els drets de l'obrer no estan pas per damunt dels Drets de l'Home, ans en són un complement, perquè l'obrer, abans que obrer és home. Per tant, almenys en una societat classista, si no pot arribar a una societat sense classes, ha de restar-li el dret d'emancipar-se, de canviar de classe social. Això potser no és gaire ortodox segons el marxisme, però és molt humà.

Entre els obrers també hi ha classes.

Els pobres no hi perdrien res amb la independència de la nació catalana. No tenen res a perdre. Però tenen molt a guanyar.

Al 1923 -i en d'altres ocasions- la burgesia catalana s'estimà més d'unir-se amb els militars, representants d'una potència estrangera, que amb els obrers de casa. Sempre s'ha estimat més pagar militars, guàrdies civils i pistolers, que no pas pagar els seus obrers, que li haurien resultat més barats i menys exigents.

En honor a la veritat, però, hem de proclamar ben alt que qualsevol burgès català és més liberal, més obert, més tolerant i més progressiu que tots els socialistes i comunistes espanyols plegats.

A l'URSS, les repúbliques federades gaudeixen del dret constitucional de sortir-se'n, si volen, de la Federació. Però només sobre el paper. El que és a la pràctica, no ja les repúbliques federades, sinó ni els estats satèl·lits no poden disposar de llur destí. No existeix el dret a la discrepància. El comunisme avui no pot ésser nacional -i convindria que ho fos- per allò de la unitat internacional de la classe proletària, de la qual el Partit Comunista de l'URSS se n'arroga la regència.

Podran haver-hi moltes nacions comunistes, però una sola classe obrera internacional que, traduït al rus, vol dir: un sol partit, una sola burocràcia, un sol exèrcit, una sola tirania.

A desgrat de tot, però, la tendència al nacional-comunisme, als països socialistes, és irreversible. Per això, en l'aspecte nacional, Hongria i Txecoslovàquia estan més bé que els Països Catalans. A nosaltres, àdhuc el denominador nacional ens és negat. No som satèl·lits d'Espanya, sinó possessió, colònia d'Espanya. Per a una nacionalitat, la condició més funesta del món és la de "región española".

La idea nacionalista, en les nacionalitats en estat de demanda, és una idea progressiva i difícil. Pròpia de caps molt clars i de voluntats molt fermes. Per això, com tota idea difícil, li costa d'arribar a la massa, tot i que la massa d'un país ocupat porti el nacionalisme en el subconscient.

Les masses, sempre més reaccionàries del que sembla, es mouen amb una gran peresa mental. Necessiten, per ésser polititzades, alguna idea molt simple, generalment un anti.

Quan les masses d'un país ocupat arriben a identificar l'anti amb la potència ocupant, és quan esdevenen nacionalistes.

Els proletaris espanyols no han de témer res d'una República dels Països Catalans independent. Ni han de témer res tots els espanyols amants de la llibertat. Al contrari, hi trobarien un suport, un estímul i un aliat en la seva lluita contra la tirania endèmica d'Espanya.

L'emancipació nacional catalana seria el cop de gràcia contra les castes feudals espanyoles.

L'odi a Catalunya, sempre tan cultivat per l'Espanya oficial, encara que sigui sota la disfressa hipòcrita d'odi al separatisme, fou l'instrument unificador emprat per la reacció feudal durant la guerra del 1936-1939. I ha estat després l'instrument de domini social i polític, per part de les castes feudals, sobre tota l'Espanya, àdhuc damunt de l'Espanya castellana.

L'odi al separatisme és el daurat de la píndola de l'odi als catalans.

A l'odi al nostre poble hem d'agrair la guerra civil i els desastres de quaranta anys de dictadura franquista. En lloc d'esmerçar energies combatent el nacionalisme català, els pobles castellans valdria més que es

dediquessin a vigoritzar llurs propis països, sense imperialismes ni complexos.

La primavera del 1939, quan el franquisme triomfant esborrava, "manu militari", tot vestigi d'autodeterminació catalana, esborrava també totes les conquestes obreres nascudes de la revolució social. L'obrerisme fou vençut juntament amb Catalunya. I Catalunya i l'obrerisme sofriren junts la sagnant persecució.

Sempre que Espanya ha vençut Catalunya, l'obrerisme català també ha estat vençut. Per a l'home català, i sobretot per a l'obrer català, el primer enemic ha estat sempre el mateix: l'Estat unitari espanyol, instrument de domini polític, econòmic i social.

Règim polític

La llibertat és l'única utopia eternament desitjable.

La llibertat és un bé primari de l'home com a tal. Sense llibertat no hi ha possibilitat de gaudir de drets ni complir conscientment cap deure. Sense llibertat no hi ha responsabilitat, i sense responsabilitat no hi ha persona humana. Un home a qui han privat la llibertat externa pot continuar essent un home mentre interiorment no renunciï a la llibertat. L'home que es resigna a renunciar a la llibertat és una bèstia. Un poble que ha renunciat col·lectivament a la llibertat és un parc zoològic.

De llibertat només n'hi ha una. I no és de dretes ni d'esquerres. Igualment de tirania també n'hi ha una. Qui vol la llibertat només per a ell tot sol, es fa tirà dels altres.

Val més ésser oprimat que opressor. Mentre hom no es resigni a l'opressió. L'home més abjecte del món és l'esclau que accepta les cadenes i, encara més, les justifica i les glorifica.

No som defensors de la llibertat abstracta i il·lusòria, però hem de reivindicar aquest concepte, avui tan intencionadament desacreditat, perquè la llibertat és la base sense la qual no hi ha vida verament humana. La llibertat dels homes, de cada home, per ésser efectiva comprèn també, és cert, el suport econòmic que dóna independència personal i possibilitats. Però la llibertat és primordialment llibertat política o no és llibertat.

La democràcia ha estat desacreditada també intencionadament. Però, a desgrat de certes aparences, tot i que mai no ha estat enlloc plenament realitzada, i a desgrat de les mistificacions demagògiques i totalitàries. És avui, i ho serà més cada dia, l'exigència indefugible dels homes i dels pobles.

És cert que a la nova època la democràcia no podrà passar-hi segons els models estereotipats del parlamentarisme liberal. Però les noves necessitats econòmiques i sociològiques, si per una banda menen a la planificació en allò que ateny el governament de l'economia (el governament de les coses en diu Paul Ricoeur); per altra banda exigeixen un ample marge polític dedicat folgadamente al governament dels homes.

Mai com ara la democràcia no havia estat una exigència tan urgent, car hi ha el perill -en el qual han caigut molts estats, Rússia entre ells- de considerar l'home com un factor exclusivament econòmic i incloure'l en la planificació de les coses.

Només la democràcia pot assegurar la supervivència de l'home com a tal, de les cultures i de les comunitats naturals.

Hi ha dos móns distints a la societat: el dels tècnics i buròcrates i el dels homes. El món dels homes és pròpiament el món polític. Matar la política és matar l'home. No són els tecnòcrates ni els buròcrates qui han de disposar del món dels homes, de la política. Sinó que és la política, els homes, que han d'assenyalar a la tècnica i a la burocràcia les grans finalitats col·lectives.

A l'estat centralitzat, el parlamentarisme democràtic és una il·lusió. Els partits polítics patiran del mateix mal que l'estat. Els electors voten uns homes desconeguts que només teòricament s'interessen per llurs problemes. Més ben dit, no voten uns homes: voten unes idees, una dogmàtica, una filosofia.

Aquesta filosofia tindrà uns defensors a l'àgora llunyana del Parlament, però el poble no tindrà uns defensors veritables. Aquesta gent farà teoria política, però no política de debò.

Els efectes de la centralització atenyen també els sindicats -parlem de vers sindicats, no dels "sindicatos verticales"-, que no gosen decidir la seva actuació de cara a les necessitats local. De cara a llurs problemes pràctics i circumscrits. Sinó d'acord amb les consignes generals i amb les directives dogmàtiques que vénen del capdamunt. L'estat és, en els seus òrgans representatius essencialment minoritari. Però és suposar massa que aquesta minoria representi "tot" el poble, encara que es tracti d'un govern elegit majoritàriament. Per això l'estat no és mai sobirà de dret. El sobirà és el poble, no en la seva majoria ni en les seves eleccions, sinó en la seva totalitat. Hi ha, per tant, als països, unes realitats i uns drets, sovint minoritaris, que l'estat no pot desconèixer mai.

Cap govern no pot sostenir-se si no és amb el consentiment entusiasta o resignat de la població. Per això resulta veritat que "cada poble té el govern que es mereix".

Essent així, el pitjor no és tenir un mal govern, sinó merèixer-lo.

És un sofisma dir que a Espanya no és possible la democràcia perquè els ciutadans no estan preparats per exercir-la. El que pretenen els qui diuen això és que els ciutadans no puguin preparar-s'hi mai. Un règim polític pot ésser educador o corruptor dels ciutadans. La democràcia educa, la dictadura corromp. Ja fóra hora que Espanya pogués anar educant-se políticament amb l'exercici de la llibertat.

No podem admetre un sistema abstracte de llibertat que no tingui la seva justificació en les llibertats concretes de l'home, de les classes socials i dels pobles.

La democràcia, més que definicions i fórmules -interpretació francesa-, ha d'ésser realitats i fets -interpretació anglesa-.

Una democràcia autèntica no pot existir a Catalunya sense la solució del problema nacional.

L'autodeterminació dels pobles no és res més que la transposició de la democràcia a l'esfera internacional. Per això no es pot negar l'autodeterminació sense negar la democràcia.

No és sincerament demòcrata qui pretén d'alliberar els individus tot impeding que s'alliberin els grups, les comunitats. L'individu sol és sempre un indefens, matèria prima per a l'opressió o per a la massificació.

En un país construït democràticament, els mitjans d'informació han de pertànyer als informats, no a l'estat. La informació dirigida és l'element més antisocial -per tant, més antisocialista- que es pugui donar, car no nacionalitza (estatitza) la riquesa, sinó els esperits.

Nacionalització, contra el sentir de molta gent, no vol pas dir socialització. Moltes vegades vol dir

justament el contrari.

El destinatari de l'autoritat, el qui l'haurà de sofrir i a qui l'autoritat ha de servir, és l'home, la persona. Aquesta ha d'ésser, doncs, la dipositària de l'autoritat. Tota persona com a constitutiva de la societat, no com a individu aïllat. La persona solitària no necessita autoritat de cap mena, és en la seva qualitat de social que és subjecte d'autoritat.

L'autoritat rau, doncs, en les agrupacions naturals de persones humanes, en els pobles concrets, en una paraula, en la comunitat nacional. Per això aquesta comunitat nacional té dret a tenir el seu propi estat, i un estat foraster no pot imposar-li cap mena de sobirania. Perquè la sobirania és de la nació, no de l'estat. És la nació qui ha de fer l'estat, no l'estat la nació. Qui ha delegat a l'Estat espanyol la sobirania sobre els Països Catalans?

Tant al 1714 com al 1939 Espanya s'ha imposat a la nació catalana per la força de les armes. Tant Felip V com Franco ho expressaren taxativament en llurs decrets respectius.

Per tant, la sobirania que exerceix abusivament l'Estat espanyol contra -més que no pas sobre- Catalunya, no es recolza en altre dret que en el mal anomenat dret de conquesta. Dret que no existeix, dret que no és tal dret, car l'anomenat dret de conquesta és l'atropellament del Dret per la força, és la mateixa negació del Dret.

Quan un estat exerceix abusivament una sobirania que no li pertany, com en el cas de l'Estat espanyol a Catalunya, té encara l'obligació de servir aquell país oprimint i de defensar tots els seus valors autòctons de llengua, cultura, Dret, economia, formes de vida... Quan, en lloc de servir aquests valors, l'estat invasor els conculca i tracta de destruir-los -en el nostre cas-, per això sol ja perd aquest estat tota raó justificadora del seu domini.

Per això, el dret de sobirania que l'Estat espanyol s'atribueix sobre Catalunya és fals, tant per l'adquisició -la força de les armes-, com per l'exercici- un colonialisme destructor del país. L'Estat espanyol és l'enemic número u dels Països Catalans i de tots els altres pobles no castellans de la Península.

Dretes i esquerres. Aquesta divisió, tan simplista com vulgueu, de la societat entre dretes i esquerres tradueix aproximadament les dues tendències constants en les comunitats humanes: una conservadora i l'altra progressista. Hom no pot eliminar una dreta sense que sorgeixi una altra dreta, ni una esquerra sense que sorgeixi una altra esquerra nova. Mentre hi haurà comunitat hi haurà diversitat polaritzada en aquestes dues tendències.

En un sistema democràtic, per tant, les dues tendències hi han de conviure. Democràcia vol dir diàleg i per dialogar cal ésser dos. Només els guillats enraonen tot sols.

Esquerra és un terme relatiu que perd tot el seu significat si hom suprimeix el seu correlatiu dreta, i al revés. Per tant, dretes i esquerres es necessiten mútuament per tal de sobreviure com a dretes i esquerres.

La classe obrera és una realitat, però no una fatalitat per a l'obrer. No és una fatalitat des del moment que en una mateixa societat, àdhuc en les societats socialistes, moltíssims viuen, i viuen bé, sense ésser obrers.

En el marc d'una societat així, l'obrer té dret a emancipar-se, a deixar d'ésser obrer, car és una opció que li ofereix, almenys teòricament, la mateixa societat. Dret que no existiria, naturalment, en una societat verament sense classes de cap mena.

Donada la dificultat, moltes vegades la impossibilitat, d'emancipació obrera en la societat capitalista, l'obrer té tot el dret de cercar aquesta societat sense classes. Cal pensar, però, en un socialisme radicalment democràtic. Del contrari caiem en un capitalisme d'estat, amb una classe obrera que teòricament governa però realment treballa, i amb una nova classe, impersonal i difusa fins al moll de l'os de la societat: la burocràcia. Aleshores l'obrer no té, ni en teoria, el dret de protestar -car teòricament governa- de les planificacions que li són imposades des del centre de direcció.

L'estat és de si un mal subjecte. És l'enemic número u de la persona i el gran perill del socialisme i de tota idea comunitarista. No era il·lògic Lenin en preconitzar la desaparició de l'estat. En planejar sistemes d'organització social no volem veure que l'estat, en lloc d'ésser una facilitat, és un obstacle, l'obstacle. Hom parteix del supòsit que l'estat és la representació autèntica i natural de la societat. Hauria d'ésser-ho però no ho és. Arriba a ésser-ho aproximadament en la mesura que és nacional i democràtic.

De fet, l'estat és una excrescència de la societat, nociva però inevitable per ara. La malignitat de l'estat no serà mai atenuada per una revolució violenta, sinó per la vera i única revolució dels homes i de les comunitats naturals. El mateix poder de l'estat és una temptació constant que l'inclina inevitablement a la tirania. Per això el règim de propietat col·lectiva en els sistemes socialistes que no assegurin fortament la democràcia política, econòmica i empresarial degenera fatalment en propietat de l'estat.

Dictadura no, ni feixista ni comunista. Les dictadures són, per essència, un govern de classe, o de clan o de grups de pressió. Necessitem un suport d'aquests com a substitutiu del suport majoritari que els manca.

Si la classe o el grup addicte no existeix, ja tenen prou cura de crear-lo. El compren. Aquesta nova classe no serà mai la classe obrera, a desgrat de les proclamacions. La classe obrera no mana mai des del poder. Només pot manar a través de la societat en un sistema radicalment democràtic. El proletariat, quan mana efectivament, ho fa des de la base. La nova classe privilegiada és la criatura inevitable de totes les dictadures.

Demagògia i totalitarisme són un mateix error. El feixisme no vencerà mai al comunisme perquè, ni que disposés de força material per fer-ho, li mancava força moral per substituir l'esperança comunista per una altra esperança. És cert que el capitalisme ha fet progressar el món, però a un preu excessiu: la proletarització de les masses. Igualment és excessiu el preu del progrés que ens ofereixen els tecnòcrates d'avui: l'alienació dels homes.

La propietat estatal és bàsicament propietat de la comunitat. Però moltes vegades sembla propietat de les castes i faccions que usdefruïten el poder. La comunitat no administra els seus béns ni marca la direcció de la seva economia.

Només en una democràcia de base, ni unitària ni centralitzada, el poder pot considerar-se amo de la propietat estatal. En aquest cas, la propietat estatal només abastarà aquelles explotacions i serveis que no poden ésser portats a bon terme per la propietat municipal i per la propietat cooperativa. La socialització ha de començar per la base i només on no arriba la base ha d'acudir l'estat.

Substituir el capitalisme individualista pel capitalisme central de l'estat, sol ésser un mal negoci. Contra un capitalista particular, l'obrer, enquadrat en sindicat de classe, pot fer valer els seus drets.

Contra un estat ningú ni hi pot res. El socialisme d'estat, si no hi comença ja, desemboca fatalment en dictadura econòmica i política.

L'oponent natural del capital és la classe obrera, tant si el capitalista és un burgès com si és l'estat, encara que s'anomeni estat socialista. El capitalisme d'estat és més poderós que el capitalisme de classe. Per tant, l'obrer queda més desarmat davant de l'estat que davant d'un capitalista particular.

Cal evitar que caiguin en mans particulars aquelles activitats que comporten tal excés de poder que amenaça la llibertat dels ciutadans i arriben a crear un estat dintre de l'estat.

Però tampoc no és desitjable que aquelles activitats caiguin en mans del ja prou omnipotent estat, sinó que han d'ésser en mans de la societat.

Cal canviar, no solament el règim de la propietat, sinó també el concepte mateix de la propietat. Això és molt més revolucionari que afusellar els propietaris, car es tracta d'afusellar uns principis.

Podem ésser materialistes a l'hora d'estudiar el passat, però hem d'ésser idealistes a l'hora de planejar l'esdevenidor.

Revolució

La protesta política i social, per al militant que vol refer la societat, però no vol o no pot canviar el seu entorn immediat, esdevé una mena d'espera eterna i una alienació.

D'ençà de la revolució russa d'Octubre (1917), no hi ha hagut al món cap revolució veritable que no hagi estat una revolució nacionalista.

L'internacionalisme dels grans partits comunistes occidentals mai no farà la revolució. La revolució la fan les nacionalitats dels pobles colonitzats, com Algèria, Cuba, etc.

L'únic moviment que ha pogut fer trontollar per uns moments el règim franquista, ha estat el moviment nacionalista basc d'ETA.

Si la independència dels Països Catalans fos un somni burgès, és possible que la nostra burgesia l'hagués intentada seriosament. Però, curta d'horitzons, com a negoci s'ha estimat més el proteccionisme centralista. I tan car com li ha costat i li costa!

La revolució que no s'adiu als condicionaments concrets de cada poble, és una idea platònica i inofensiva, a ús d'esnobs petitburgesos.

Quan els messianismes socialistes amb ínfules de revolució universal han arribat a instal·lar-se en un país, com el cas de Rússia, deixen de pensar en la revolució mundial i s'endureixen en un nacionalisme, que pot degenerar àdhuc en imperialisme. Aleshores llur activitat diplomàtica i llur propaganda de cara al món ja no és en vistes a la revolució internacional, sinó un instrument de llur nacionalisme o de llur imperialisme.

L'estancament de la revolució comunista a Rússia ha frenat, sinó cancel·lat definitivament, la revolució mundial. Pot ésser que el marxisme, ideologia molt del segle XIX, tot i el que subsistirà de les seves valuoses aportacions, ja hagi donat de si tot el que podia donar. Caldrà inventar una nova revolució més enllà dels postulats marxistes.

El sistema social ideal sempre serà una utopia irrealitzable. El món social evoluciona imprevisiblement.

Cal veure la necessitat i la possibilitat pràctica de cada moment i fer un esforç, revolucionari si cal, per anar-se acostant a aquella utopia.

Sense moure's de la línia recta que mena a l'alliberament dels homes, protagonitzats pels socialment febles, però sense encaparrar-se gaire pel nom que donem a la nostra realització.

No es tracta d'accontentar-se amb guanys parcials que obstrueixin el camí de l'alliberament total, sinó de realitzacions pràctiques que siguin un pas segur cap a aquest alliberament. Em fa por que les grans denominacions programàtiques acaben totes en dictadura, de la qual en reben els treballadors de torn.

La dictadura pot representar la institucionalització d'una revolució. Revolució institucionalitzada, revolució acabada. L'única revolució pròpiament tal seria la revolució permanent; potser una evolució accelerada que no perdés mai el "tempo". Perquè és molt difícil de no aturar la revolució en una dictadura, amb l'excusa de defensar la revolució. Cada poble ha de fer la seva revolució. No hi ha un patró únic universal de revolució vàlid per a tots els pobles. D'això n'hauríem de dir imperialisme. La pràctica ens ha demostrat que aquest és el seu nom autèntic.

Catalunya, durant la guerra civil 1936-1939, va intentar la seva forma particular de revolució social amb la col·lectivització. La mitologia comunista, al servei de l'imperialisme soviètic, la va ensorrar el maig de l'any 1937. Catalunya té un pensament social propi. Aquest pensament social diferenciat formar part de la nacionalitat catalana.

El 1914 Lenin incitava els proletaris anglesos a fer de la separació d'Irlanda llur mot d'ordre. Com respondrien avui els comunistes espanyols si Lenin els incitava a propiciar la separació de Catalunya i d'Euskadi?

El Decret de Col·lectivitzacions i Control Obrer donat per la Generalitat de Catalunya el 24 d'octubre de 1936, fou el primer acte revolucionari peninsular no copiat de França. Car l'ocupació pels obrers de les indústries abandonades pels patrons, a la revolució de la Comuna de París del 1871, deixava intactes les bases de l'ordre capitalista.

A Espanya, la revolució del 1936 fou una mera subversió, i la gestió obrera fou abandonada als seus propis mitjans.

A Catalunya hom legalitzà les realitzacions revolucionàries, mentre que el govern de la República no mostrà altra dèria que el retorn a la legalitat republicana, anterior al 19 de juliol del 1936. La Generalitat instaurà una legalitat nova en el camp econòmic-social.

Les col·lectivitzacions havien sorgit immediatament i espontània, amb unes idees molt clares, sí, però sense planificació prèvia. Elles eren la revolució que, naturalment, sense pressions ni models estrangers, feia Catalunya. L'única forma de revolució, de base essencialment popular i democràtica, que s'adapta al seu tarannà. Aquesta revolució no plagué ni a Madrid ni a Moscou. I per raons idèntiques.

Durant la guerra civil a tot Espanya va haver-hi subversió, però només a Catalunya hi hagué revolució. Establir un tipus únic de revolució per a tot Espanya, és com dir que a Espanya no hi haurà mai revolució. Cada terra fa sa guerra, i Catalunya no és "tierra española".

En el cas de triomf d'una "revolución española", restaria la mateixa baluerna estatal tentacular i coercitiva, però en mans d'una nova casta, no en mans del poble.

El poble governa des de baix, des dels seus centra naturals de convivència i de treball. Des de les empreses, els sindicats, els municipis, les comarques, les nacionalitats. I tot això no té res a veure amb Madrid. A Espanya el concepte d'unificació no pot separar-se del concepte de dictadura.

Un règim comunista "español", com tot règim "español" a seques, seria una nova camisa de força per als catalans, obrers o no.

A Espanya la revolució de tipus unitarista amb prou feina si és possible, ni que es fes arreu en nom d'uns mateixos ideals. Durant la guerra 1936-1939, la mateixa CNT tenia idees diferents sobre la col·lectivització, segons que eixissin de Madrid o de Barcelona, fruit de mentalitats diferents.

Hem de muntar la nostra Catalunya a la nostra manera, hem de fer la nostra revolució. Pensant, però, que no som sols ni a Europa ni al món.

Als països on el comunisme no els ha estat imposat des de l'estranger, on la revolució ha estat autòctona, el règim establert ha resultat un comunisme nacional, a diferència del comunisme colonial dels països satèl·lits. Allò que no hem conegut encara és un comunisme internacional.

Per això, si no som contrarevolucionaris, respectarem l'originalitat nacional de cada revolució.

El nacionalisme català no és un problema particular dels catalans, sinó que cal interpretar-lo en el context de la gran lluita secular dels homes per la justícia, la llibertat i la dignitat. És, per tant, un episodi de la Revolució universal. Aquesta revolució s'anomena FLN a Algèria, Vietcong a Indoxina i nacionalisme als Països Catalans.

Com a revolucionaris hem de solidaritzar-nos amb tots els qui lluiten per la justícia, per la llibertat, per la dignitat. Però en aquesta lluita hi tenim una localització determinada: Catalunya.

Clamar contra els Estats Units, per la seva acció al Vietnam i no clamar contra Espanya per la seva acció a Catalunya; manifestar-se per l'alliberament dels negres i no fer res per l'alliberament dels catalans és, a Catalunya, una hipocresia típicament burgesa. És desertar de l'únic lloc de responsabilitat que tenim assignat cadascú en la gran Revolució dels homes.

Desertar en la lluita del propi alliberament nacional és consolidar en un país determinat -en aquest cas el nostre- les estructures d'opressió.

La revolució a Catalunya té dos vessants: el nacional i el social.

La nostra opressió nacional és exercida, en el terreny dels fets, per una estructura jurídicament real: l'Estat espanyol. I en el terreny de l'esperit, per una entitat mítica, una idea abstracta: Espanya.

El mite ha estat explotat hàbilment i les masses hi han combregat. De tant repetir-los que són "españoles" els homes d'aquest país han oblidat que són ciutadans, amb un seguit de drets enfront de l'estat.

D'aquesta manera el mite "España", calçador excogitat per fer-nos entrar més suaument l'Estat espanyol, ha esdevingut, no solament l'instrument de genocidi contra Catalunya, sinó també l'instrument de dominació social i política per part de les castes inventores i explotadores del mite.

Totes les explotacions i totes les vexacions de què ha estat objecte el súbdit de l'Estat espanyol han estat emparades i dissimulades amb el nom fal·laç d'Espanya. I els obrers s'han sentit més "españoles" que obrers i que ciutadans i que homes. Han picat l'esquer.

Per això no pot haver-hi una vera revolució social a Espanya, sense fer esclatar el mite i sense la destrucció de l'Estat espanyol que li serveix de suport.

Però la revolució nacional comporta també la revolució social, per evitar que les nacionalitats alliberades caiguin en mans de les oligarquies econòmiques de cada país.

El centralisme espanyol sap tergiversar molt bé la qüestió nacional catalana. Essencialment reaccionari, antidemocràtic, folklorista, és qui acusa de totes aquestes xacres als nacionalistes catalans. Tot i que el nacionalisme dels pobles oprimits pel centralisme, és l'única acció verament revolucionària que pot donar-se a Espanya, car ateny les bases del mal. Totes les altres subversions podrà encaixar-les el centralisme.

A Espanya, una revolució solament socialista o comunista no representarà mai un canvi d'estructures, sinó només el rellevament unes persones per unes altres. Les velles estructures ressorgiran amb noms diferents, però amb la mateixa eficàcia opressora.

No és que el nacionalisme català sigui burgès. Passa que això resulta massa difícil per a molts joves aburgesats d'avui.

Hi ha dos fets en el camp de l'esperit que no poden claudicar mai, perquè són totalment necessaris a la vida de la humanitat: la fe i la revolució.

La fe -una fe- dóna sentit ascensional a l'home i a la història. Creure en un ideal és la premissa indispensable perquè la humanitat no caigui en l'abisme esmorteïdor del materialisme i de l'asserviment.

La revolució és el retorn constant a les fonts originals de la veritat i de la justícia. Priva la humanitat de podrir-se en la degeneració i la tirania i de l'emburgesament.

L'home necessita una fe. Fe en el que sigui, mentre es tracti d'una fe sincera i idealista.

L'home mancat d'una fe cerca debades alguna cosa que doni sentit a la seva vida. I viatja, fa turisme, o fa diners, s'aliena. Fuig de si mateix cercant allò que li manca. I no s'adona que només li manca una cosa: ésser allò que és, ésser ell mateix. No sap que allò que cerca ho porta dintre. Ho porta a les venes, ho porta a l'ànima. Només li cal retrobar-se.

Un català no trobarà mai allò que cerca pel món, si no comença retrobant-se com a català.

La vertadera revolució pràctica no la faran els joves protestataris. La faran, la van fent temps ha, els homes d'acció, els homes d'empresa, els inventors i els científics. Aquests, al marge de les ideologies, van canviant el món d'una faisó irreversible. Ara, si això és una revolució regeneradora o la subversió total, encara ho hem de veure. Pot ésser que al capdavall es tracti de la subversió final.

Per això, paral·lela amb la revolució tècnica, calla revolució ideològica que tingui com a objecte la salvació de l'home. La tècnica perfecciona més els sistemes d'opressió que no pas els d'alliberament, per més que a primer cop d'ull no ho sembli. Cal, doncs, salvar l'home enfront de la tècnica, enfront de la massificació, enfront de tot sistema d'opressió.

I pensem que no salvarem l'home si no salvem el seu medi íntim, el seu món a l'abast. Només en la comunitat nacional circumscrita, reduïda, íntima i carnal, trobarà l'home el seu espai, la seva identitat i la seva salvació. Aquesta comunitat és tot el contrari de les grans pàtries oficials que no són res més que el

suport d'un estat cada dia més tecnificat, més inhumà i més deshumanitzador. Cal anar a les grans unitats superestats, àdhuc a la gran unitat mundial, per tal de salvar els ambients afectius de l'home i destruir la monstruositat dels grans estats actuals, esclafadors de la persona. Estats que només han servit per alimentar guerres i mal viure internacional.

Aquesta és la profunda revolució que el món espera. La revolució no és un episodi històric, sinó una disposició constant de l'home inconformista que el porta a lluitar a cada moment per l'humanisme, la justícia, la democràcia i la llibertat. Aquesta disposició és bàsica. Les formes concretes que a cada moment històric prendrà la revolució, són contingents. La revolució, per a ésser eficaç, cal que estudiï cada contingència, cada possibilitat. El dogmatisme revolucionari és moltes vegades l'obstacle de la revolució. L'essencial és la lluita mai no interrompuda que, amb realisme clarivident, sap aprofitar totes els avinenteses.

El socialisme dogmàtic de molts marxistes d'avui, donada la marxa del món, ha esdevingut una ideologia merament idealista i utòpica. L'idealisme deslligat de la praxi fou criticat durament per Marx i Engels al seu temps. També criticarien cert socialisme d'avui. I no solament l'idealista. Seria important de veure què diuen del socialisme de l'URSS. Els jerarques de Moscou els tractarien, i amb raó, de revisionistes.

Avui tan utòpic seria de somniar un socialisme pur com un capitalisme pur. La convivència pràctica fa que els sistemes s'interfereixin. Voler aplicar taxativament a la societat un sistema mental preconcebut, per valuosos que siguin els seus principis, però sense tocar de peus a terra, és com voler aturar l'esdevenidor de la història.

La revolució universal només és comprensible, almenys per ara, com a suma de les diverses revolucions nacionals. Ara per ara la revolució mundial no l'hem vista enlloc. Només hem vist revolucions nacionals, i tan rabiosament nacionalistes que, algunes, desbordant el marc del nacionalisme estricte, s'han llançat pels camins del més burgès imperialisme.

N'hi ha que es pensen que el llibre de Mao ha fet el poble de Mao. No: és el poble qui ha fet el llibre. El llibre de Mao -l'Evangeli de Mao-, tot i contenir formulacions de valor universal, no és un llibre internacionalista, sinó un llibre xinès.

Enfront de l'arcaisme, del folklorisme i de l'arqueologisme del patrioterisme espanyol, el patriotisme català sempre ha estat progressista. L'esperit català és un esperit d'obertura, de diàleg, de cultura, de progrés i de llibertat. Els qui volen substituir-lo aquí per l'esperit espanyol, volen retornar-nos a la Inquisició; una Inquisició de dreta o d'esquerra, és igual.

L'únic espanyolisme lícit als catalans seria de tractar d'encomanar als espanyols el nostre gust per la llibertat. Sembla, però, que és picar en ferro fred. "Ellos" només entenen una forma de llibertat: la llibertat de domini.

Catalunya té com a tradició la llibertat. Per això, el sol fet de conservar la catalanitat en un Estat espanyol cada dia més constrenyit, ja és fer la revolució.

El dia que Espanya haurà destruït la catalanitat, quedarà destruïda l'esperança més efectiva de regeneració de la Península.

El món canvia substancialment. Moltes idees, institucions i formes de vida tingudes fins ara com a intangibles, desapareixeran per sempre. Del naufragi general hem de salvar-ne l'home.

Per això, per a nosaltres és indispensable que en salvem Catalunya.

La revolució que demana el món hem de fer-la, no a partir d'una ideologia, sinó a partir de l'home concret i determinat, per tal d'assegurar a l'home la llibertat, clima únic on pot desenvolupar-se naturalment, enfront de la cada dia més abassegadora acció de l'organisme policíac i burocràtic dels estats.

No farem res si abolim l'explotació de l'home per l'home i establim l'explotació de l'home per l'estat. Al final de les nostres aspiracions nacionals i socials no hi ha pas una ideologia mítica, sinó l'home català, de carn i ossos, germà i col·laborador de tots els homes del món.

La lluita de classes no es pot desentendre de la lluita dels pobles.

L'única revolució en actiu que existeix actualment (1974) és la dels fronts nacionals d'alliberament.

En una nació subjugada, posposar la revolució nacional amb l'excusa de la revolució mundial, és no voler fer cap mena de revolució. La revolució nacional ja és la revolució mundial, car és una part d'aquesta revolució.

"La defensa de la unidad de los hombres y las tierras de España" és el pretext per mantenir un gran exèrcit, una gran policia i una gran burocràcia. Per sostenir aquests organismes elefantíacs hem de treballar tots els obrers de l'àmbit de l'Estat espanyol, compresos els obrers pròpiament espanyols.

Sovint els obrers catalans s'han oblidat de Catalunya per solidaritzar-se amb llurs germans de classe espanyola. Mai, però, els obrers espanyols no s'han oblidat d'Espanya per solidaritzar-se amb llurs germans de classe catalans.

L'anarquisme no és una ideologia de classe: va dirigit a tots els homes. És una visió del món que no parteix de la classe, sinó de l'individu. Li cal un pas més: que parteixi de l'home.

Molts intel·lectuals petitburgesos es declaren defensors a ultrança de la classe obrera, perquè tenen la confiança de no haver de pertànyer mai en aquesta classe social.

Com molts es proclamen comunistes, amb la bona intenció d'enfrontar-se amb els abusos del capitalisme, perquè compten que el comunisme que professen no serà mai una realitat pràctica a llur país.

Ens plauria de veure en els intel·lectuals de l'URSS el mateix filocomunisme de què fan gala molts intel·lectuals occidentals.

Fidel Castro pot proclamar-se filosoviètic perquè té més a prop els americans que els russos.

De règim consolidat no n'hi ha cap de revolucionari. El concepte inclou una contradicció. Si existís, es tractaria d'un règim suïcida.

El poder és sempre conservador de si mateix. Per això, en sistema de revolució permanent -que no vol pas dir desordre permanent- cal que existeixi la mínima expressió de poder, per tal de garantir la revolució constant.

Car la revolució, com la lluita, no és una meta final, sinó un clima permanent, un sistema de vida.

Només la llibertat política pot crear la necessària revolució permanent. La revolució institucionalitzada, dissecada, és pura dialèctica immobilista. Fer una revolució perquè s'acabi en dictadura és quedar-se a mig camí. És sacrificar l'home a una utopia frustrada. Perquè una dictadura institucionalitzadora de la

revolució ja no és la revolució, sinó el seu fre. Aleshores, les més pures idees primigènies dels pioners revolucionaris s'han convertit en tòpics immobilitzadors de tot progrés.

¿Què ho fa que tots els revolucionaris al poder solen obrar contra llurs principis? En canvi, els reaccionaris al poder són, per dissort, eficaçment conseqüents.

L'organització de la llibertat ha d'ésser la revolució constant contra els subproductes autoritaris que va segregant la societat. Si hem de parlar d'institucionalitzar, cal només institucionalitzar la llibertat, no el sistema. Perquè la revolució permanent no acabi en dictadura, cal el control organitzat, constant i responsable del poder per part de la base.

És cert que l'estat ha de tenir prou força per assegurar la continuïtat de la revolució, tenint en compte, però, que l'estat, encara que necessari, és un mal. Per això ha de restar reduït al mínim indispensable, i caldrà vigilar-lo constantment perquè no caigui en la temptació del poder.

Conjugar l'eficàcia de l'estat amb la mínima expressió d'estat, heus aquí el problema de la vera democràcia. I només es pot disminuir el poder de l'estat si és reforçada la societat per una federació en cadena.

On l'estat és una superestructura central i omnipotent, la democràcia és sempre només nominal, i encara en situació d'extinció progressiva.

L'estat pot arribar a la mínima expressió, si el seu poder es troba difús democràticament per tot l'organisme social, territorial i polític del país organitzat federativament de baix a dalt. L'estat seran aleshores les col·lectivitats, els sindicats, els partits polítics, els municipis, les comarques, tot muntat democràticament.

On hi ha centralització no pot haver-hi democràcia. En una comunitat nacional subjugada, només és un home lliure qui viu espiritualment separat de l'ambient opressor i es constitueix en un illot de resistència. O bé el qui es llança a l'activitat clandestina per a la independència de la comunitat. Només aquests són homes lliures.

En èpoques d'asserviment nacional, només els resistents representen la comunitat i poden parlar en nom d'ella. Els altres no, car es troben mediatitzats i han perdut o oblidat tota consciència de comunitat nacional.

El país són els resistents. La resistència són els Països Catalans.

Totes les possibilitats del nacionalisme català passen per l'acció. Les masses no es mouen mai només per idees: han de veure fets. Hem de mentalitzar les masses, però no per fer-ne intel·lectuals, sinó homes d'acció. No invitar els proletaris solament al diàleg, sinó sobretot a l'acció. En el diàleg el proletari se sent inferior, en l'acció se sent igual o superior.

No tota acció ni tota resistència ha d'ésser necessàriament violenta. Però de vegades no té altra recurs que ésser-ho. Tota injustícia ja és violència, que molt sovint no pot ésser contrarestatada si no és per l'acció violenta. L'oprimit no ha pas triat aquest camí: és l'opressor qui li ha barrat totes les altres portes. En aquest cas l'oprimit es troba enfront d'un dilema: o la subjecció o la violència. Cap dels dos camins no és ideal, però el més rebutjable és la subjecció.

La violència no és precisament terrorisme ni bel·licositat, encara que el terror i la guerra siguin violents.

Hi ha una cosa pitjor que la violència, és la injustícia.

Ningú dels qui toleren la injustícia no té dret a criticar la violència.

La resistència no violenta no és passivitat, sinó agressivitat. Per això és eficaç, no solament a la llarga, sinó que també pot ésser-ho -cal que ho sigui-, a la curta.

La resistència no violenta és més difícil de realitzar col·lectivament que la resistència violenta, ja que, perquè resulti eficaç, ha d'ésser massiva i organitzada, majoritària i solidària. Demana un poble mentalitzat i conscienciat majoritàriament. Mentre que la resistència violenta pot ésser minoritària sense deixar d'ésser eficaç.

Catalunya ha tingut grans resistents individuals, però encara no ha assajat mai la resistència massiva al mal. El mal s'anomena Espanya. Per als catalans és el mal essencial.

Hi ha dues formes de violència: la violència d'opressió i la violència d'alliberament. La d'opressió és una injustícia, la d'alliberament un dret i una obligació. Negar a l'oprimit que no té altre recurs que la violència, el dret d'alliberar-se per la violència justificada d'una violència injusta, és condemnar l'oprimit i justificar la injustícia.

La violència instal·lada, institucionalitzada, la confonem fàcilment amb l'ordre públic. La violència d'alliberament la solem confondre amb el desordre.

Però la violència institucionalitzada és la forma pitjor de violència i el desordre més escandalós.

No podem condemnar indiscriminadament tota violència, sense condemnar amb això multituds d'homes i dones a l'opressió perpètua i a la conformitat degradant. Dissortadament, els agents de la injustícia no solen entendre altre llenguatge que el de la violència.

la violència, en tot cas, no ha d'ésser un dogma, una norma absoluta, sinó l'últim recurs. Cal sospesar bé en cada circumstància quina forma de combat s'imposa, calculant molt bé les possibilitats i l'eficàcia.

Cap país no ha pogut alliberar-se del colonialisme espanyol sense violència. Tot fa pensar que Catalunya no serà el primer. No hem pas triat nosaltres aquest camí, sinó que ens ha estat imposat. Potser és l'última trampa que ens para el colonialisme espanyol. Cal preveure-ho. Però potser no tenim altre camí. La qüestió, en aquest cas, no seria quin camí seguirem, sinó com el seguirem millor per arribar a terme.

Aleshores, l'equivocació d'Espanya haurà estat de posar Catalunya en aquesta contingència.

Molt de compte, però. Cal no emprendre cap batalla sense la seguretat de guanyar-la. Catalunya ha perdut massa batalles. No pot perdre'n cap més.

Però n'ha de guanyar una.

Espanya

Espanya no és una unitat nacional, sinó una unitat geogràfica que comprèn una pluralitat de nacions. Portugal entre elles. L'Estat espanyol, però, amb la defecció de Portugal, ni a unitat geogràfica no arriba.

Que bonic farien un parell -almenys- de Portugals més a la Península!

Espanya és l'intent de la realització d'un mite. Uns en viuen "la unidad" i "de la unidad", mentre que els altres la patim i encara hem de finançar-la. No és igual unitat hispànica que "unidad castellana" d'Espanya.

Per als devots del mite d'Espanya primer és el mite que els homes: que se salvi Espanya i els espanyols que es fotin.

L'anomenada "España Una" no és una nacionalitat, sinó una esgarrifosa presó de nacions.

Espanya és un país frustrat. És l'intent d'un impossible. Un mite sense cap punt de contacte amb la realitat. Una pura possibilitat. Més: una utopia.

El mite d'Espanya ha estat secularment l'instrument d'opressió d'homes i pobles, a ús d'unes classes privilegiades acaparadores del poder. Per això, qualsevol ideologia totalitària que s'estimi, sigui del color que sigui, voldrà conservar el mite. No trobaria cap més eina millor per afermar el seu domini. Per això Espanya i totalitarisme són idees correlatives.

L'Espanya que coneixem de segles és una violència històrica que el franquisme ha portat a l'últim extrem. Aquesta violència ha anat amargant els pobles que en són víctimes, començant per la mateixa Castella. Per això a Espanya no pot encaixar-hi cap règim normal i sembla que només hi són possibles els règims de mal humor: la subversió i la tirania.

Els fanàtics de l'hispanitarisme són els més fanàtics de la dictadura. Ens diuen que el país no està preparat per governar-se democràticament. Així resulta que els més interessats a presentar-nos Espanya com a "Madre de pueblos" reconeixen que aquesta "madre" té un poble que és un etern aprenent.

El fet que la llibertat no sigui possible a Espanya, no és un argument contra la llibertat: és un argument contra Espanya.

A Espanya la llibertat no serà possible mentre no s'organitzi l'estat en forma realment confederal, que permeti legislacions autòctones per a cada grup nacional distint, o mentre no hagi desaparegut Espanya.

Els diuen que Espanya no està preparada per a la democràcia. Preguntem: és que Espanya està preparada per a cap forma de règim?

És que estava preparada per a la tirania? La tirania, per ésser eficient a la seva manera, demana des del dictador fins al darrer funcionari, una selecció d'homes intel·ligents, desinteressats, abnegats i honorats a tota prova, car els manca el correctiu de l'oposició. Aquesta selecció no podia fornir-la un poble políticament primitiu i ideològicament devastat com és Espanya.

La tirania, de dretes i d'esquerres, despersonalitza l'home, el deseduca i l'embruteix. El problema de la convivència social és també un problema d'educació política. Solament un llarg període de democràcia pràctica podria educar-los. Les coses s'aprenen fent-les, encara que d'antuvi es facin malament.

Un dia o altre haurem de decidir-nos per la democràcia. No podem deixar als nostres fills una pàtria tan absurda com la que van llegar-nos els nostres pares.

Pensem, però, que una democràcia que mereixi el nom de tal ateny, no solament la llibertat dels individus, sinó també la llibertat de les classes socials com a tals i la llibertat real dels pobles. No hi ha homes lliures en pobles esclaus.

Espanya no va tenir prou intuïció per endevinar que quan la Renaixença plantejava el problema de Catalunya, allò que quedava plantejat definitivament era el problema d'Espanya. Catalunya no fou compresa perquè ja, prèviament, havia estat incompresa Espanya.

El problema d'Espanya és en el fons un problema de llibertat. L' "España Una" ens ha privat secularment de la pràctica de la llibertat individual i col·lectiva, però no ha pogut privar-nos de desitjar-la cada vegada amb més il·lusió. Per això, posats en el dilema: o la llibertat o Espanya, ens decidirem fermament per la llibertat.

Val més una hora de llibertat que sota la història d'Espanya.

L'Espanya triomfant en la guerra 1936-1939 ha declarat "anti-Espanya" l'Espanya vençuda, la que no pensa com els vencedors i que és majoritària. Si la majoria dels anomenats "espanyols" -o només una part important- és l'anti-Espanya, on és la unitat espanyola? On és Espanya?

La vera anti-Espanya ha estat l'Espanya unitària. Per als catalans i els altres pobles perifèrics, Espanya no representa altra cosa que un accident geogràfic, pretext per a la subjecció política.

Si Castella no té altra visió d'Espanya que la que ens ha mostrat fins ara, als no castellans no ens resta altre camí decorós que considerar-nos com a no espanyols.

Si Catalunya hagués estat tan separatista com Castella, de l' "España Una", faria temps que no se'n cantaria ni gall ni gallina. Ells i nosaltres hi hauríem sortit guanyant.

No és honrat de dir que en la darrera guerra 1936-1939 lluità l'Espanya contra l'anti-Espanya. Lluitaren dos extremismes, tan espanyol l'un com l'altre dintre l'ortodòxia de l'espanyolisme unitarista.

Si parlàvem d'espanyolisme autèntic, hauríem de dir: tan antiespanyol l'un com l'altre. Les horrors de l'Espanya roja i les horrors de l'Espanya nacional són les horrors d'una mateixa Espanya, són les dues cares d'una mateixa moneda.

Hom parla repetidament del problema d'Espanya com d'un problema de detalls. És l'Espanya mateixa que és posada a discussió. La solució no és d'acceptar l'Espanya com a premissa. La solució és de cercar una altra Espanya o prescindir d'Espanya.

El problema neix amb els primers intents d'hegemonia central. La "Unidad española" no fou pas una síntesi i una superació: fou una subversió. Fou la destrucció de la personalitat jurídica dels pobles peninsulars i el primer pas cap a l'asserviment colonial dels homes que formaven aquests pobles. Fou un pas endarrera. Ara cal una nova subversió que destrueixi el muntatge de l'"España Una" perquè els homes dels pobles peninsulars puguin presentar-se a la nova era amb dignitat, amb personalitat comunitària i amb llibertat.

La monarquia ha fet Espanya, més ben dit, podia haver-la feta, i la monarquia l'ha desfeta. L'Espanya centralista i unitària, tan cara als republicans espanyols típics, és obra de la monarquia.

La identificació de Castella amb la monarquia determinà la identificació de Castella amb Espanya i la substitució de la nacionalitat castellana per la sobrevinguda nacionalitat "española". Aquestes dues identificacions no s'han donat -no podien donar-se- en els pobles perifèrics. D'aquí ha nascut el problema d'Espanya, que no és altre que la lluita de Castella pel domini i hegemonia, i la lluita dels pobles agredits per la dignitat. I no es resoldrà el problema fins que no cessi l'agressió.

Si una idea antihispànica hi ha hagut a la Península, ha estat la idea d'una Espanya castellana.

La monarquia no és el règim tradicional d'Espanya. Deixà d'ésser tradicional amb els Reis Catòlics, si no abans. Amb ells l'Espanya encara no era "Una", però ja començava d'ésser-ho la monarquia. I cosa més important, el conjunt dels regnes peninsulars començava a ésser una "unidad de señorío" que fatalment havia de desembocar en una pretesa "unidad nacional". A partir d'aleshores, la monarquia ha estat a Espanya l'instrument de l'antitradició. No és, doncs, el règim tradicional d'Espanya, sinó el règim traïcional.

La República espanyola del 1931 s'enfonsà per unitària. En una república verament confederal, el "Movimiento" no hauria estat possible.

Una monarquia federal no hauria caigut el 1931, ni una república federal el 1936.

En la República del 1931, els socialistes espanyols van demostrar que, contra Catalunya eren capaços d'unir-se amb el diable, per feixista que fos.

A desgrat de tot, però, la República a Espanya costà poc de guanyar, però costà molt d'enderrocar. Això els vencedors del 1939 no han volgut tenir-ho mai en compte.

El problema d'Espanya ve del fet que allò que havia d'haver estat Unió, degenerà en "Unidad". Traduït a termes més entenedors: que allò que naturalment i històricament havia d'ésser una confederació, acabà en un estat unitari i centralitzador. Solució: desfer l'estat unitari i intentar la confederació.

A Espanya hi ha dues menes de ciutadans: els qui pateixen "la Unidad" i els qui en viuen. Com hi ha dues menes de pobles: els colonitzadors i els colonitzats. Els pobles hispànics no castellans no poden viure la "Unidad", són que han de sofrir-la.

Amb el nom de la "Unidad", Castella pretén de justificar el genocidi. No té res d'estrany. El que és d'estranyar és que encara hi hagi catalans, bascos, gallecs i andalusos que s'ho empassin. Quan pobles diversos s'uneixen espontàniament, no ho fan per suïcidar-se o per deixar-se assassinar, sinó per mantenir-se íntegres com a tals pobles, per conservar llur personalitat, per ajudar-se conjuntament contra un possible agressor. Hom cerca en la unió la garantia per a la nacionalitat. En la "Unidad Española", en canvi, hi trobem una garantia de la nostra desaparició com a poble. A Espanya, l'agressor és a l'interior.

Espanya com a idea té un origen molt simple: la suggestió unificadora que l'accident geogràfic peninsular oferia als pobles centrals. Suggestió que abellí la pensa dels visigots, que més tard feia que un rei castellà s'atribuís a si mateix el títol d'emperador i que a la darrera guerra 1936-1939 costà un milió de vides.

La idea d'Espanya és filla de la geografia. Una geografia de síntesi, no de detall, feta a mida del poble castellà. Accentuada encara aquesta suggestió per raons de convivència, també geogràfiques en el seu origen, derivades del desequilibri en les possibilitats econòmiques entre la perifèria i el centre. Totes les aportacions ideològiques posteriors, no seria prou per explicar la dèria unificadora dels pobles del centre, sense aquest elemental fet geogràfic previ.

El descobriment de les Amèrica acabà d'endropir el poble usufructuari de la troballa i de despoblar i depauperar el seu sòl. I quan, més endavant, l'imperi ultramarí començà la davallada, l'Espanya central haurà de cercar una compensació colonialista en el domini polític i econòmic de les nacions perifèriques.

La història de la colonització castellana d'Amèrica és la història de l'expansió d'un poble feble. I sobretot

no és una història "espanyola". Castellana i prou. Ens en van excloure. Jurídicament, aleshores castellans i catalans érem estrangers els uns dels altres. Ho fóssim encara! Ara no volem compartir-ne ni la glòria dels encerts ni la responsabilitat dels horrors, que de tot va haver-hi.

La "unidad española" té un vici d'origen: no és espontània, és una imposició. Tot poble que entra a formar part d'aquesta tènica "Unidad" cal que, com a l'infern de Dante, deixi a l'entrada tota esperança.

La idea de la unió hispànica hauria pogut ésser una idea respectable sempre que aquesta unió hagués estat concebuda com una gran síntesi, com una confederació de nacions lliures. Però una idea així Castella demostra de no haver-la intuïda mai. Els pobles centrals no han estat mai sincerament espanyolistes, sinó provincianament localistes. Han estat incapaços de concebre l'Espanya com una gran visió de conjunt.

"Castilla ha hecho a España y Castilla la ha deshecho", escrigué Ortega y Gasset. Només és veritat a mitges. Castella no ha fet, no ha intentat de fer Espanya, sinó d'apropiar-se-la. I no ha pogut desfer una Espanya real, que encara no ha existit mai, sinó que ha desfet l'Espanya possible i desitjable.

Castella, en l'intent d'edificar la seva Espanya, no ha aportat a la "Unidad" les seves grans virtuts primigènies, sinó els seus no menys grans defectes.

L'Espanya Una, aquest intent satànic que ho ha podrit tot...

La mentalitat castellana, hereva de la mentalitat lleonesa, era la més apta per imposar la "Unidad", però la més inepta per construir una vera unió.

Castella, amb la Reconquesta, el descobriment d'Amèrica i la Inquisició, es consolidà més com a una missió, que com a una nació. Més que com a poble, com a casta militar-burocràtico-eclesiàstica, amb missió de domini material i mental. Dissortats els pobles que, com Catalunya, tenen un veí d'aquesta manera.

L'hegemonia peninsular castellana no és la de l'antiga Castella "popular", laica, comunera i feudal". Aquesta Castella fou derrotada definitivament per la monarquia espanyola el 1521, a Villalar.

L'hegemonia castellana que patim és la de la Castella deformada per la monarquia espanyola: la Castella conquistadora, inquisitorial, ultramundana, militarista i burocràtica.

Però ja abans de la derrota dels "comuneros" a Villalar, la Castella democràtica havia sofert les primeres mistificacions en deixar-se penetrar per l'esperit visigòtic de la monarquia asturiano-lleonesa.

La Castella que coneixem, certament, no és castellana sinó en l'idioma. Però castellans i idioma han estat i són vehicle d'una hegemonia que, més que d'un poble, és d'un esperit. Més que d'una comunitat nacional, és d'unes castes. Potser fóra més exacte si, en lloc d'hegemonia de Castella, parlàvem d'hegemonia dels castellans, sobretot de les prepotents castes tradicionals castellanès.

Tota pressió colonialista espanyola sobre els pobles perifèrics, ha estat feta des de Castella i en castellà. Tenint com a base el poble castellà segons mòduls castellans i en profit dels castellans.

L'anomenat problema català no l'hem pas creat els catalans. I podem dir igualment del problema basc o gallec. Ells se l'han inventat i ens l'han imposat. No és el nostre problema, és el seu problema, el problema dels seus complexos espirituals.

El problema d'Espanya no és altra cosa que el problema d'un poble que s'ha sentit cridat a ésser el factor de la Unió i s'ha esgarriat per les marrades de la Unidat. El problema d'un poble que no ha estat a l'altura de la seva missió.

A Castella li ha mancat intel·ligència, magnanimitat i grandesa. Però li ha sobrat enveja, ignorància i fanatisme a l'hora de bastir una Espanya per a tots. Ara, aquí hi cap una sospita: és que Castella s'ho ha proposat mai de fer una Espanya per a tots?

Podríem dir que el problema de Catalunya i el problema d'Espanya només és un de sol: la inadequació de Castella a la seva missió històrica. En un mot: és el problema dels castellans.

Espanya no és una nacionalitat, sinó un muntatge sòcio-polític, un monopoli oligàrquic per assegurar, amb raons històrico-político-geogràfiques, el domini d'unes classes socials sobre la resta del país. D'aquí el separatisme més profund entre els ciutadans: els qui viuen d'Espanya i els qui en patim.

Els pobles centrals, que exerceixen l'hegemonia, sofreixen en els individus i en les classes socials aquest assertivament, però no se n'adonen perquè no són perseguits col·lectivament com a comunitat, no són atacats en llur personalitat nacional.

Per als catalans, ésser espanyols no ha estat mai un propòsit col·lectiu i deliberat. En tot cas ho hem acceptat resignats com a una resultant imprevista. Essent catalans ja en tindríem prou.

A nosaltres, una gent vinguda de fora ens imposa d'ésser espanyols a la manera llur. Ens han declarat espanyols per reial decret i sense consultar-nos. Per això dintre d'Espanya hi patim un doble assertivament: com a homes i com a poble.

La dictadura franquista ha accentuat la divisió entre l'Espanya oficial i l'Espanya real. L'una és l'Espanya de les inauguracions, de les condecoracions, dels discursos, dels vins d'honor i dels tiberis oficials. L'altra és l'Espanya del treball, de les tribulacions i del silenci. L'una és l'Espanya de la televisió i l'altra l'Espanya del carrer.

Quan parlem de les dues Espanyes no ens referim a Castella per una banda i els pobles sotmesos per l'altra, car en aquest cas no són dues, sinó quatre o cinc Espanyes. Ens referim a una divisió no geogràfica sinó espiritual. Es tracta de dues mentalitats geogràficament barrejades, encara que força polaritzades per raó de les diferències nacionals, però espiritualment molt distintes: la mentalitat unitària, inquisitorial, autoritària i retardatària, d'una banda, i la mentalitat progressista, democràtica, dialogant i oberta per l'altra.

Espanya ha estat una possibilitat històrica mai no realitzada, sempre en projecte, sempre en gestació. Restarà a la història com una mera possibilitat, com una simfonia perpètuament inacabada. Un paradís perdut. I restarà com l'instrument històric d'uns bàrbars per destruir uns pobles i unes cultures. L'Espanya que no haurà estat mai altra cosa que l'Estat espanyol, no ha creat cap cultura. Perquè la cultura castellana és castellana, no espanyola. Sense l'Estat espanyol també hauria existit.

Però Espanya, si no ha creat, sí que ha sabut destruir. O almenys ha treballat amb tot el cor per destruir i, de fet, ha frenat i adulterat les cultures peninsulars no castelles. L'Espanya unitària, opressora, inquisitorial, ha estat i serà sempre, mentre existeixi, un avortament de la història, un monstre polític devorador d'homes, de cultures i de pobles. Tothom vol solucionar el problema d'Espanya, però generalment tothom parteix d'una plataforma falsa, que és l'acceptació d'Espanya com a fet irreversible.

El problema d'Espanya només té una solució: la desaparició d'Espanya. Manca clarividència i generositat per veure que és més important la solució que Espanya.

Diem la desaparició i no la reforma, perquè l'Espanya concebuda com a nació no podrà mai sostenir-se sense els perns del centralisme, el despotisme, l'absolutisme, el fanatisme -del color que sigui- i l'esclafament dels dissidents, pobles i homes. L'home intel·lectual que pensa, l'home obrer que treballa.

Sense admetre a la bestreta que la nacionalitat espanyola no existeix i que la Península és un mosaic de veres nacionalitats diverses, el problema d'Espanya no té desllorigador possible.

L'expressió solucionar el problema d'Espanya no té sentit; cal triar: o la solució o Espanya.

En trobar el camí de solució del problema d'Espanya cal començar substituint el mot unitat pel mot autodeterminació. Dissortadament, el món no ha conegut mai altra Espanya que l'Espanya castellana.

La "Unidad española" no solament va frustrar la unió dels pobles peninsulars, sinó que va frustrar l'Espanya ideal. Per intentar-la caldria potenciar aquests pobles, destruir la "Unidad" i propiciar la unió lliure i voluntària. Del contrari, resignem-nos a anar patint Espanya.

La "Unidad española" no és una superació, sinó una ruptura en la vida dels pobles peninsulars. Aquests, cadascun pel seu compte, havien assolit una sedimentació cada vegada més acusada de llur personalitat nacional i havien realitzat conquestes importants a títol propi. Reunides en el patrimoni de Felip II, hom pogué dir que als dominis d'aquest monarca no s'hi ponia el sol. La "Unidad" no fou pas la síntesi, sinó l'afebliment nacional de cada poble peninsular, en l'interior, i la liquidació de l'imperi en l'exterior.

Imperi que Castella substituirà amb la colonització dels pobles peninsulars no castellans.

Espanya ja no coneixerà més victòries militars a l'exterior i haurà d'aconhortar-se amb les que obtindrà mitja Espanya contra l'altra mitja en guerres civils anacròniques, ja que han estat superades en tots els països civilitzats. La política monocèfala inaugurada pels Reis Catòlics, no ens ha pas conduït a la "unidad de destino", sinó a la unitat de fracàs.

Això sí: a cada derrota política o militar no hi ha mancat mai el triomf d'una frase històrica per consolació d'indigents mentals. Una manera decorosa de cagar-se a les calces.

L'"Espanya Una" és una criatura inadaptada i inadaptable.

Per què Castella no s'ha proposat mai de construir la vera Espanya?

La gent de seny ha dit de vegades: "Catalunya no està preparada per a la independència". Obliden que Catalunya és una entitat nacional molt anterior a l'Estat espanyol, i que havia gaudit de plena independència durant molts segles.

Obliden que la independència és el clima natural dels pobles i la colonització una violència antinatural.

Però, a més a més, podem preguntar: és que Espanya ha estat mai preparada per a la independència?

Quan ha conegut Espanya una època independent?

La política europea dels Àustries, dinastia estrangera, fou una herència exòtica que aportà aquella dinastia. Els Borbons, uns altres estrangers, imposaren el centralisme antihispànic de tipus francès. El liberalisme del segle passat fou igualment d'inspiració altrapirinenca. El marxisme espanyol i el

franquisme, igualment calcats de fora i impulsats des de l'exterior. No coneixem cap filosofia política que es pugui qualificar de verament espanyola, si no és la contrafilosofia de la reacció. És l'única cosa que Espanya no necessita copiar de ningú. El "pronunciamiento" típicament "español", ha arribat a ésser producte d'exportació.

Amb tot plegat, però, Espanya ha acabat essent colònia dels Estats Units. Un Gibraltar d'Europa sota la colonització nord-americana.

La "España Una", però, també té les seves glòries: la "Inquisición española"; la decapitació dels comuners de Castella; el Corpus de Sang; la separació de Portugal; la Pau dels Pirineus; Gibraltar; Cuba; Filipines; Annual; les guerres carlines; la lletania dels "pronunciamientos"; les bombes; els atemptats; la Setmana Tràgica; el 6 d'Octubre [de 1934]; el 18 de juliol [de 1936]; la misèria del migjorn; l'emigració exterior i interior; el despoblament i la ruïna del camp; la desertització de grans zones del país; piràmides de morts; commemoracions i monuments funeraris. Aquestes són les glòries d'Espanya. No en té d'altres.

I si alguna cosa de bo ha germinat en aquest dissortat país, si alguna personalitat decent els fa quedar bé davant de la història, no és pas fruit de la "Unidad", sinó que ha nascut, ha crescut i s'ha desenvolupat al marge, si no en contra, de la "Unidad".

Que bé ho va dir Maragall:
"...les teves glòries i els teus records,
records i glòries només de morts:
...oh, trista Espanya!"

El "Valle de los Caídos", l'Escorial... sense esclaus no hi ha piràmides.

Quan José Antonio va dir que "ser español es la única cosa seria que se puede ser en este mundo" es va guanyar el premi Nobel de l'humorisme.

Tots els defectes de l'Espanya típica han estat portats fins al paroxisme pel règim polític de Franco. Tant que clamem per la destrucció d'aquesta Espanya, i caldria preguntar-nos si el franquisme no haurà estat, efectivament, l'autèntic destructor d'Espanya, de la bona i de la dolenta. Els temps, la història, ho diran.

Diuen alguns que la independència política seria un mal negoci per a Catalunya. Valdria la pena de fer-ne la comprovació. Els països que l'han feta no se n'han penedit pas.

Mentrestant, el que sabem de cert és que la "Unidad" no ha resultat cap ganga. Àdhuc en l'ordre crematístic ha estat un mal negoci. Sempre és mal negoci treballar per compte d'altri.

Tota la filosofia de l'"España Una" ha estat elaborada amb les escorrialles mentals d'unes castes provincianes i entumides. Militars fatxendes que digerien frases històriques a les sales de banderes. Canonges beatífics que remugaven en els caridals corcats de les velles catedrals castellanques. Intel·lectuals impotents i mestres que vegetaven en els instituts provincials de l'estat. Tot gent d'un món pretèrit. Castes polsoses que senten al moll dels ossos "aquell menyspreu tan espanyol per al treball", gent enfavada en el passat, que no s'havien mogut mai de la cadira ni havien vist la xemeneia d'una fàbrica.

A Catalunya no li interessa una Espanya pobra, sinó tot el contrari. Una Espanya rica frenaria la invasió, seria un bell mercat per als productes catalans i potser els llevaria llurs complexos xovinistes i provincians. Això sí: aquell mercat no podem comprar-lo al preu de la llibertat.

L'aversió natural dels catalans a tot allò que configura l'"Espanya Una" -centralisme, colonialisme, absorció, tirania, classisme, reacció, intolerància, latifundisme-, aversió tan raonable, hauria d'ésser preu per promoure en tots nosaltres una nova consciència de nació. Per això no ens cal sinó girar-nos totalment d'esquena al mite d'Espanya i de cara a tot allò que li és oposat.

Espanya ens ha odiat sempre visceralment com a nació enemiga. La impossibilitat de convivència -si no és en assertivament- ha de fer néixer en nosaltres una consciència col·lectiva de defensa i d'evasió. En l'estat de desesperació en què ens ha situat Espanya, si no existia un nacionalisme català, basc, gallec, andalús, caldria crear-los.

Aquest nacionalisme el necessitem no solament els catalans nadius, sinó també tots aquells que han vingut a establir-se definitivament al nostre país sense ínfules colonitzadores, sinó amb ganes de treballar, de viure i de compartir la vida amb nosaltres. Ells també han començat a ésser colonitzats per l'Espanya central.

Nacionalment, Catalunya està molt pitjor que Hongria, que Txecoslovàquia i països satèl·lits restants. Ells conserven la seva personalitat nacional reconeguda internacionalment, el seu idioma, la seva cultura, i tenen governants, forces d'ordre públic i burocràcia naturals del país. Nosaltres res d'això. Àdhuc el nom nacional ens ha robat. I la llengua, la cultura i tota forma d'autodeterminació.

La pitjor situació jurídica en què pot trobar-se un poble és la de "región española".

Es necessita molta ignorància o molta mala fe per part d'un català, per no reconèixer que el tracte que dona Espanya a Catalunya és el d'un poble vençut, ocupat, objecte d'un càstig polític i humiliat refinadament.

No cal dir que, comparat amb la situació jurídica que pateix Catalunya actualment dintre de l'Estat espanyol, una solució confederal hispànica representaria un guany. Voldria dir un principi de reconeixement jurídic de la nostra peculiaritat nacional i oferiria una plataforma per a la reconstrucció interior de la nacionalitat.

Però l'Espanya colonialista ens ha tractat tan malament que les nostres aspiracions nacionals no poden aturar-se en una federació. Estem escarmentats.

Aspirem a la independència com a garantia definitiva de la nostra supervivència nacional.

Això no vol dir que si el cas es presentava sense alternativa no acceptéssim la federació. Seria com a mal menor. El nostre desig sincer, però, seria de poder rebutjar-la, com l'han rebutjat les colònies portugueses quan els ha estat oferta.

És regla general que qui paga mana. Nosaltres treballem, paguem i no manem. "Ellos" viuen, manen i administren. I encara ho fan tan malament com poden.

La "Unidad española" permet a la burgesia feudalitzant andalusa de guanyar els diners a Andalusia i gastar-los a Madrid. Si els andalusos governaven a casa seva, podrien fer que els guanys del poble fossin per al poble i que es gastessin dintre de llur país.

Diu Calvo Sotelo: "Espanya sin Cataluña no seria España". És clar: Espanya és Castella més el seu imperi peninsular perifèric. Traieu-li Galícia, Euskadi, els Països Catalans i Andalusia i quedarà allò que hauria d'ésser: Castella sense imperi, però també sense disfressa.

Ara, posats en el pla mental de Calvo Sotelo, voldríem preguntar: I, Espanya sense Portugal, també és Espanya?

El fet que la "Unidad española" exigeixi la destrucció prèvia de tots els valors humans no castellans anteriors a ella -com són les llengües nacionals-, prova que es tracta d'una unitat forçada, violenta, arbitrària i antihistòrica. La "Unidad" ha estat un fracàs perquè només ha assajat el camí del centralisme i de l'assimilisme.

Catalunya ha intentat moltes vegades sincerament -i còndidament- de col·laborar amb la política espanyola, però no la hi han volguda mai. Catalunya ha arribat a sentir de vegades una certa il·lusió hispànica, però cada vegada n'ha tastat la més amargant desil·lusió. Aquesta desil·lusió avui ja ha esdevingut irreparable. Als catalans ens cal cercar una altra il·lusió.

De tal manera que, si la nacionalitat catalana no existís, ens caldria crear-la. I cada vegada que aquesta nacionalitat minvi i desaparegui gairebé, caldrà tornar-la a reinventar. O això o la mort provinciana i colonial.

Com que, a desgrat de tot, no ens han pogut imposar una unitat de cultura, ni una unitat de pensament, ni de sentiments; tracten d'imposar-nos una unanimitat futbolística a ús d'impotents mentals. L'equip "nacional" espanyol, com a aglutinant de sentiments insolidaris.

Hi ha catalans que només se senten espanyols davant de les competicions esportives internacionals. I l'estat ho aprofita per nacionalitzar-los espiritualment. Per a nosaltres la selecció nacional espanyola és un equip estranger més. El nostre equip fóra la selecció nacional dels Països Catalans.

L'estat franquista ha transformat l'esport en una droga per a anestesiar el poble. I Catalunya ha picat l'esquer. Com si totes les aspiracions nacionals de Catalunya es reduïssin a conquerir un títol "nacional" espanyol. Hom té el pressentiment que cada vegada que el Barça ha guanyat un partit de Lliga espanyola, Catalunya ha perdut una batalla.

Sentimentalment, és clar, tots voldríem que el Barça fos campió cada any. I hem de reconèixer que a través dels colors d'un club també hem defensat el país, quan no hem pogut defensar-lo d'altra manera. Però potser ens hi hem entossudit massa.

Si pensàvem amb el cap potser començaríem a escatir la conveniència que tots els equips catalans se separessin de la Lliga espanyola. La independència esportiva també forma part de la independència nacional.

Això, ara com ara, sona a utopia. De tota manera, ens convindria deixar de tenir el futbol com a primera vivència comunitària i començar a pensar en coses més importants.

Hem confiat la defensa de Catalunya a uns equips de futbolistes, la majoria dels quals ni catalans no són.

A Catalunya, en lloc de pagar futbolistes, potser li hauria valgut més pagar guerrillers.

La monarquia anomenada espanyola no comença pròpiament fins amb els Àustries. Castella en fou el primer enemic i la primera víctima. Fou la monarquia qui convertí els castellans en espanyols -a part de l'època en què aquest fatídic qualificatiu comença a emprar-se- i Castella en nucli aglutinant i absorbent del nou concepte d'estat: Espanya.

La monarquia espanyola no ha estat mai democràtica. A la monarquia espanyola no li ha interessat mai la pàtria, sinó el patrimoni. Per això va recolzar-se en Castella, el poble que, entre tots, oferia més garanties de consolidar i conservar aquell patrimoni. D'aquí vingué la indentificació de Castella amb la monarquia.

En avant, Castella viurà del patrimoni monàrquic, viurà espiritualment i àdhuc econòmicament de la "Unidad".

La gran tragèdia de Castella és que ha hagut d'ésser espanyola, perquè no s'ha sentit amb forces per ésser castellana. Els pobles centrals es bolcaren al domini de la perifèria peninsular i a viure del treball dels altres, perquè no tingueren energies per reconquerir, repoblar i fer rendir la terra pròpia. Hagueren d'inventar la seva Espanya.

D'aleshores ençà, Castella signa amb un pseudònim: Espanya. És la rúbrica del seu fracàs.

Castella, en substituir-se a si mateixa per la idea d'Espanya, s'ha desnacionalitzat inconscientment i, amb la colonització dels pobles perifèrics, ha desnacionalitzat aquests pobles, sense que del conjunt en sorgís una nova nacionalitat. De resultes, no tenim una Castella autènticament castellana, ni una Catalunya prou catalana, ni una Euskadi basca, ni una Galícia gallega, ni una Andalusia andalusa. I, per això mateix, no tenim Espanya.

L'"España Una" és una violència que només pot ésser efectiva per la dictadura. Una dictadura espanyola no consentirà mai una vera federació, car el sistema federal esmorteix l'eficàcia repressiva d'una dictadura central.

En canvi, una democràcia que ho sigui realment, acabarà espontàniament en una federació. Car la vera democràcia no reconeix solament els drets dels individus, sinó també els dels grups. Una democràcia unitària no és democràcia. La falla de la democràcia liberal ha estat de no reconèixer els drets d'altre grup que el partit polític. No ha pensat en les classes ni en els pobles.

Pretendre democratitzar l'Espanya unitària, és un contrasentit. És pretendre que la llibertat coexisteixi amb la tirania. L'Espanya unitària sempre serà una violència colonial, amb les tensions abassegadores del centre lluitant contra les tensions alliberadores dels pobles subjugats. Tensions que només podran ésser dominades per un sistema dictatorial. Car una vera democràcia portaria Espanya a la reforma de l'estat i al reconeixement de la independència dels pobles peninsulars.

El centralisme a Espanya ha estat la crossa del caciquisme i viceversa. No tenint el poble uns representants propers i coneguts que defensessin els seus interessos concrets i més immediats i que s'interessessin pels seus problemes pròxims. Hagué d'acudir als cacics, gent no sempre necessàriament dolenta, a qui podia veure cada dia de prop i dels quals sol·licitava la mediació per solucionar els problemes locals que són, al capdavall, els problemes primaris dels homes.

El caciquisme ha estat una institució marginal de l'estat unitari però, en aquest cas, molt explicable i gairebé necessària. Institució extralegal, irregular i subterrània, que ha fet possible la comunicació d'una part del poble, la més ben situada, amb el poder. Però que creà uns poders locals tan abusius com el poder central, i que convertí l'"España Una" en una constel·lació de regnes de taifes.

És que el centralisme no uneix, sinó que, a la llarga, barreja i divideix.

Per als demòcrates castellans, la dictadura franquista és feixuga, però és castellana. Per als catalans és doblement onerosa: perquè és dictadura i perquè és estrangera.

Com podem estar a favor o en contra dels "Principios del Movimiento", si l'anomenat "Movimiento Nacional" no té principis?

Els primers a derrotar el "Movimiento" han estat els usufructuaris de la victòria.

Quan Déu vol castigar un poble li envia un home providencial.

És molt difícil que un moviment subversiu, àdhuc la revolució triomfant més justificada, no degeneri en dictadura personalista, burocràtica i policíaca, que arriba a fer odioses les idees que l'havien promoguda.

Moltes revolucions triomfants, més que un canvi de sistema, han portat un canvi de persones. En aquests casos esdevé més eficaç una evolució sostinguda que una revolució. L'evolució ideològica, quan ha pres en la mentalitat de les masses és sempre irreversible.

Cap de les dues repúbliques espanyoles no va fer una vera revolució perquè cap no va saber aplicar el remei bàsic, l'únic verament subversiu, revolucionari: el federalisme ultrancer. Tota revolució unitària que es produeixi a Espanya serà sempre un canvi de tirans però amb la mateixa tirania.

Espanya no és res més que la disfressa del racisme castellà.

Els castellans, poble subjugat a partir dels Àustries i de la Inquisició, que no poden manar a casa seva, senten un gust instintiu de manar a casa dels altres. Com aquells marits que a casa no poden badar boca i, en compensació, són els més autoritaris i cruels per a llurs subordinats de fora.

Els castellans només entenen una forma de llibertat: la "libertad de imperio". Llibertat de manar a casa dels altres.

Espanya és una presó d'homes i de pobles.

Bona part de la Península Ibèrica és més nord d'Àfrica que sud d'Europa.

Els nacionalistes catalans, pel sol fet d'ésser enemics de l'Espanya oficial, som amics de l'Espanya real, del poble peninsular oprimat secularment per l'Espanya oficial.

Tothom és només allò que pot arribat a ésser, ningú no arriba més enllà. Els pobres que només poden arribar a ésser espanyols han d'acontentar-se amb això. Ja ho digué Cánovas del Castillo: "Son españoles los que no pueden ser otra cosa".

La "gloriosa" història oficial d'Espanya és la història de les oligarquies del país. El poble no hi pinta res. Espanya no ha tingut mai imaginació de progrés. Ha estat sempre la pura reacció. Ni ha sabut tan solament copiar de fora. Quan ho ha fet, ha malmès tot allò que ha copiat.

No ha sabut importar les idees progressistes que tan necessitava. D'idees reaccionàries, en canvi, ja no li ha calgut d'importar-ne. Aquestes ja se les sap fabricar. Tal reaccionarisme endèmic ha creat l'anarquisme i l'apoliticisme. Aquí ningú no pot creure de bona fe en un socialisme d'estat. Seria el fracàs del socialisme. L'Estat espanyol serà sempre un muntatge tètric i espaiador.

El 30 de setembre de 1922, en el primer congrés de totes les repúbliques soviètiques, reunit a Moscou, és adoptat el pacte de formació de l'URSS. El nom de Rússia, de mal record tsarista, és arraconat premeditadament i substituït pel d'Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques. També aquí ens convindria arraconar el fatídic nom d'Espanya, de regust tirànic i dictatorial. Però sense substituir-lo pel

nom d'un novell imperialisme.

En el nom d'Espanya ens han estat imposades secularment totes les injustícies, totes les arbitrarietats, totes les depredacions, tots els atropellaments.

En el nom d'Espanya ens priven d'ésser catalans, de tenir personalitat comunitària pròpia davant del món. En aquest nom ens han robat les llibertats polítiques i les llibertats humanes. Ens han privat de l'ús de l'ensenyament en la nostra llengua, ens han volgut desarrelar de la història.

Al crit de "Viva España" els militars assaltaven els locals del Cucut i de La Veu de Catalunya el 1906. Al crit de "Viva España" els franquistes assaltaven el poder el 1936. Al crit de "Viva España" ens han imposat silenci, ens han afusellat, ens han envaït, ens han colonitzat i han escurat les nostres butxaques.

El nom tètric d'Espanya ha servit per emparar totes les ambicions, totes les tiranies, tots els colonialismes, totes les inquisicions, totes les explotacions, tots els genocidis. Cap home ni poble de la Península no podrà considerar-se alliberat, mentre no haurem esborrat del mapa el fúnebre nom d'Espanya.

El nom i el mite d'Espanya han estat instrumentalitzats com a fórmula alienadora de les masses populars. I, generalment, les multituds obreres s'ho han empassat. I ja veiem què els ha donat Espanya.

Els han posat Espanya com a realitat suprema, com a finalitat ideal. I Espaya, al llarg de guerres religioses, d'inacabables guerres civils i de repressió constant, s'ha cobrat un greu tribut de vides.

En tots temps l'obrer "español", oblidant tot allò dels "hermanos proletarios" i la solidaritat de classe, ha donat generosament -estúpidament- la vida pel mite d'Espanya. I quan Espanya havia de donar-li la vida a ell, l'ha pagat amb un passaport, una maleta de fusta i un bitllet de la RENFE per anar a cercar feina a l'estranger.

Actualment el nom d'Espanya serveix per entumir les masses embadalides en els esports. La massa necessita un entusiasme col·lectiu; polític per tant. Però Espanya no li consent entusiasme col·lectiu autènticament polític, sigui de grup, sigui de classe o de comunitat nacional. L'esport ha estat el succedani i el tòpic aglutinador. I el poble, enfavat davant el televisor, s'ha empassat la píndola.

Qui va inventar el mot "España" i "español" va descobrir un narcòtic.

La bandera espanyola, la que ha suplantat aquí la nostra antiga i gloriosa bandera catalana, fou inventada tardanament (1785) per un Borbó, per Carles III. No com a bandera de les Espanyes, sinó com a bandera d'un estat unitari i no representa altra cosa que la institució que ha donat cos al centralisme: la monarquia espanyola. Per això només els monàrquics la reconeixen com a seva.

Bandera discutida, inèdita, sense glòria ni història. Que no ha onejat mai a Sicília, ni a Nàpols, ni a Sardenya, ni a Neopàtria. Que no triomfà a Las Navas de Tolosa, ni a Lepant. Que no entrà triomfalment a València amb el Conqueridor, ni a Granada, amb els Reis Catòlics, ni a Tunis amb Carles I. Que no desembarcà amb Colom a les Amèriques, ni fou mai arborada pels grans "conquistadores". Desconeguda del Cid i del Gran Capitán. La que mai no va fer tremolar àrabs ni turcs, ni presidí el pas aterrador dels terços de Flandes. La que no ha voleiat mai a Portugal ni a Gibraltar. La que darrerament ha costat un milió de vides. Bandera massa cara per tan poca glòria.

Bandera indocumentada, arbitrària i artificial com l'estat que representa. Que ha presidit, però, la retirada espanyola de tots els continents. Que el 1931 fou arriada pel mateix poble i que, no coneixent altres

victòries que les assolides en guerres civils, ha acabat presidint els monopolis i les oficines burocràtiques, que són l'expressió momificada de "la ineficàcia secular de l'Estat espanyol".

Al conjunt de pobles que integren l'Espanya actual podríem afegir-hi dues "nacionalitats" més: l'exèrcit i la burocràcia. No solament són uns Estats dintre de l'Estat, sinó unes mentalitats distants del poble i inassimilables.

Als països democràtics l'exèrcit és un instrument de la política. Als països comunistes és un instrument del Partit. "El Partit mana al fusell, i mai no permetrem que el fusell mani al Partit" (Marx). Als països feixistes l'exèrcit fou un instrument del dictador. En d'altres països, política, partit i dictador són un instrument de l'exèrcit.

No tenim res en contra dels militars, però sí contra el militarisme. I això per salvar l'honor dels militars. Com no tenim res contra els clergues, però sí contra el clericalisme.

El militarisme com a element de subversió només té possibilitats als països subdesenvolupats.

Cap nacionalitat conscient, sigui en el poder, sigui en la clandestinitat, no pot passar-se d'una forma o altra d'exèrcit.

Cal anar a una nova idea de l'exèrcit en temps de pau. L'exèrcit, tant si és de servei obligatori com si és professional, ha d'ésser desfeudalitat i democratitzat.

L'exèrcit no ha d'ésser l'escarceller de les llibertats populars ni el suplement de la policia política.

Fa un segle i mig que l'exèrcit espanyol salva Espanya i encara no se n'ha sortit. L'exèrcit vencedor s'ha cobrat la victòria, no solament amb honors, sinó també amb honoraris. Els militars en actiu i els militars retirats amb tota la nòmina i situats en llocs estratègics de la burocràcia estatal, formen el nucli i el suport de la nova classe i són els vers propietaris de l'Estat. Per a ells ja no hi ha problema social ni polític. Però l'Espanya queda per fer. Dissortat el poble que no pot salvar-se ell mateix.

Seria desitjable per a l'exèrcit espanyol una conscienciació interior semblant a la que va realitzant l'Església, que el porti a avergonyir-se del paper odiós que el franquisme li ha assignat i li restitueixi l'honor d'ésser, no l'enemic i l'escarceller, sinó el ver defensor del poble i de les seves llibertats.

La dificultat és que, si l'Església ha tingut una base popular, l'exèrcit no la té, car el soldat ras no forma part, ni com a mentalitat ni com a classe, de l'exèrcit. I tota idea renovadora sempre sorgeix de la base, mai no ve de dalt.

L'exèrcit espanyol ho té tot: poder, diners, honors...Només li manca la popularitat.

Política catalana

Un català pot ésser nacionalista o internacionalista; revolucionari o conservador; anarquista o comunista de l'URSS, de Mao o de qui sigui; separatista o unionista amb Espanya. Allò que no pot fer mai és deixar de considerar-se català abans que altra cosa.

Podem discutir si som espanyol o no. Però, per damunt de les definicions oficials, hi ha un fet elemental que ningú no pot negar: que som catalans. És un fet primari indiscutible que, a desgrat de les quantitats ingents de vilesa que som capaços de covar, no ens podem llevar del damunt.

Aquest qualificatiu, catalans, és el que ara, reduïts a "región española", com abans, gaudint d'un Estat independent, ens distingeix com a homes, és el que ens dóna una personalitat diferenciada, el que ens situa en la geografia i en la història. Nosaltres som els catalans, tots els altres homes i dones del món són els no catalans. Tot altre concepte gentilici i comunitari ens ve balder o esquifit, cap altre no ens defineix ni ens individualitza prou clarament. Som catalans o no som res.

Ésser espanyols és per a nosaltres un fet contingent. Si la Pau dels Pirineus (1659) hagués estat la Pau de Ponent posem per cas, avui jurídicament seríem francesos, però romandríem encara catalans. És que ésser catalans és per a nosaltres el fet necessari. Catalunya és la tesi, Espanya una hipòtesi, i no pas l'única.

El català que es desnacionalitza voluntàriament, que renega de la seva història, de la seva llengua, no arriba mai a ésser ni un català normal ni un castellà normal. Queda malament, fa el ridícul com a castellà i com a català. És un foraster a la seva Pàtria. És un castellà sense Castella. És un exiliat perpetu a la recerca de Pàtria.

Un català darrera d'un taulell s'ho ven tot. De vegades àdhuc la dignitat.

El problema bàsic dels catalans és de retrobar-nos nacionalment, el de l'acceptació de la pròpia catalanitat amb totes les conseqüències. Catalunya es retrobarà com a Catalunya o no serà mai res. La tragèdia essencial de Catalunya és l'abandonament d'una catalanitat a ultrança per part dels catalans.

Cal convertir el sentiment patriòtic en una convicció doctrinal. Mai un sentiment o una raó de conveniència no podran triomfar d'una idea fortament arrelada.

El nacionalisme català és l'única idea bàsica apta per als catalans, i encara avui gairebé inèdita. És l'única idea feta a la mida del poble català.

Catalunya ha d'ésser el nom de la reconciliació interior, de la politització i de la reconquesta.

El nostre nacionalisme és tot un acte de fe: Crec en Catalunya.

El món és dels pocs que saben on van i tenen pit per anar-hi.

Quan el català, amb mires interessades, es troba temptat de col·laboracionisme espanyol, tracta de convèncer-se a si mateix que, en aquells moments, Catalunya pot passar-se d'ell, i que sense ell el catalanisme anirà sirgant. Així intenta de tranquil·litzar la seva consciència. Hem de convèncer-nos, però, que, sobretot avui, tots els catalans som necessaris a Catalunya les vint-i-quatre hores del dia.

Molts catalans han somniat sempre, i somnien, el gran moment per a Catalunya, però pocs es dediquen a fer-lo possible. En aquest aspecte, i de cara a la responsabilitat personal de cadascú, hem de pensar que tots els moments són decisius.

Tot català porta dintre seu, més o menys, un anarquista en idees i un burgès en gustos. Passa, però, que molt sovint els gustos ofusquen les idees.

Catalunya, si no fos altra cosa, és encara avui una mentalitat. Mentalitat distinta de la dels altres pobles peninsulars, que ha creat unes formes de vida, de cultura, de punts de vista, diferents dels d'aquells pobles.

Catalunya, a diferència dels pobles centrals i meridionals, sent Europa. L'ha sentida sempre. A la base del fet diferencial hi ha l'uropeisme de Catalunya, de manera que no dubtaríem a definir així la nacionalitat catalana: Una mentalitat col·lectiva europea enclavada en territori peninsular.

Catalunya no serà mai res si no arriba a separar-se, almenys espiritualment, d'Espanya. Cap ideologia, cap partit polític espanyol no ha de tenir mai una sucursal a Catalunya. Hem de tenir una política catalana, uns partits catalans, una mentalitat catalana. Així podrem tractar Espanya de tu a tu, que és l'única manera decent i digna de tractar-la.

Nosaltres vam perdre la independència pàtria en un temps que el sentiment nacional no estava prou desenvolupat i el concepte de Nació no era encara prou definit. D'aquest mal origen encara en patim. Ens hem adonat de la nostra entitat nacional en un moment en què la nostra Nació es troba dominada per una Nació estrangera, sense que tinguem a les mans els ressorts del poder per defensar la nacionalitat. La tasca és difícil i ha d'ésser perseverant: Hem de ressucitar i sostenir la consciència nacional, hem d'obtenir una forma o altra de poder, i hem de reconquerir la Pàtria.

Mussolini, arran de la conquesta d'Abissínia pels italians, va dir: "Per posseir un imperi cal poblar-lo". I endegà la colonització. Franco, sense dir-ho, també ho ha fet amb Catalunya.

No ens interessa l'imperialisme de Mussolini, però sí la resistència nacional dels abissinis.

Catalunya serà catalana o no serà.

Els catalans, dintre de l'Estat espanyol, tenim el dret -i la necessitat- d'ésser diferents i de mantenir la nostra entitat diferenciadora.

Moltes vegades ens hem fet la il·lusió que érem catalans, sense sentir-nos profundament catalans.

La tasca dels catalans, tant a Espanya com al món, només podem realitzar-la com a catalans i en català.

Demanaríem a tots els catalans una meditació serena i aprofundida, cadascú sobre si mateix, que li permetés de retrobar-se autènticament d'iniciar el camí de retorn als orígens, a les arrels de la pròpia personalitat, a l'autenticitat de l'ésser. "Recorda la pedrera d'on has estat tallat"; deia el profeta als hebreus. Fem-nos càrrec que avui algun profeta clarivident i animós ens ho diu als catalans.

Retrobar-se l'home català com a català és el camí més difícil, perquè és l'únic autèntic camí i perquè és un camí possible -allò que és impossible d'assolir és sempre el més fàcil de reclamar.

Però és l'únic camí digne de l'home català d'avui, solidari de tots els seus, i que accepta la responsabilitat enorme que unes circumstàncies històriques excepcionals han carregat a l'esquena, encara resistent, d'unes generacions que no es resignen a considerar-se definitivament vençudes.

El catalanisme romàntic de la Renaixença es reduïa moltes vegades a una terra, un idioma, una bandera, un vers, una cançó...i un odi molt explicable. Però el nacionalisme català no pot aturar-se aquí. És un moviment de cara al futur d'una comunitat d'homes que ha d'ésser construïda de forma que aquests homes hi puguin viure amb justícia, amb dignitat i amb llibertat.

El mot nacionalisme és inactual per a molts. Si només fos el mot allò que critiquen, tindria passament. Criticant el mot, però, el que verament blasmen és allò que el mot vol significar: La reivindicació de la independència dels pobles oprimits.

Per a molts, el nacionalisme és un sentiment romàntic que fa de la nacionalitat un mite i es desentén dels homes i de tota problemàtica social. D'altres només veuen el pretès nacionalisme dels nazis, feixistes i fauna ultra.

Avui no podem admetre, és cert, un nacionalisme exclusivament culturalista i folklòric, que no tingui en compte els problemes dels homes. Nosaltres, quan diem Catalunya, volem dir els catalans. Però tampoc no podem mutilar l'home i privar-lo dels seus sentiments en nom de cap ideologia.

El nacionalisme ultrancer de nazis i feixistes és racisme, imperialisme. No es pot dir ver nacionalisme tota vegada que escomet, envaeix i subjuga les nacionalitats dels altres.

Però tots els moviments actuals que han alliberat efectivament el propi poble han estat moviments nacionalistes, i amb aquest nom els ha conegut tothom.

Si un dia els catalans ens decidim sincerament a realitzar un moviment alliberador de Catalunya, serem nacionalistes catalans, i amb aquest nom serem reconeguts arreu del món.

En canvi, si el món no arriba a parlar mai dels nacionalistes catalans, serà perquè mai no ens haurem mogut per alliberar Catalunya.

Els catalans que s'avergonyeixen de dir-se nacionalistes és que potser, sense dir-ho, s'avergonyeixen de la nostra nacionalitat, de la nostra comunitat nacional. Si no creiem en la nostra nacionalitat catalana, és lògic que no frisem per la seva emancipació. Aleshores fan bé de no voler passar per nacionalistes. Han deixat d'ésser catalans nacionals.

La veritable solidaritat que Catalunya ha de mostrar envers els altres pobles peninsulars, és de desvetllar-los del son hispànic i donar-los consciència comunitària autòctona. Podem i potser és convenient solidaritzar-nos amb aquests pobles, però no com a massa espanyola o ibèrica, sinó com a comunitat diferenciada.

Si no som diferents, no som comunitat nacional.

Castella, amb homes ineptes, o a tot estirar amb oradors baladrers, ens ha dominat. Nosaltres, amb homes valuosos i prou preparats, no ens hem sabut entendre.

Als nostres homes ens ha mancat psicologia de governants, i al nostre poble psicologia de comunitat nacional. Per això una nació primitiva i bàrbara ens ha fet la llei.

"El català s'estima més perdre la Pàtria que el patrimoni...", i acaba perdent-ho tot.

Es necessita ésser molt mascle per no desertar del nacionalisme, quan la Nació és dissortada.

És inútil d'esperar l'alliberament d'un poble sense acceptar el camí del sacrifici.

En el cas dels catalans hi ha a la base un problema de demografia. Fins ara havíem estat una minoria dins d'Espanya. Ara anem a risc d'esdevenir una minoria dintre de Catalunya. Mentre ells s'afanyen a guarnir bressols, nosaltres ens esmercem a construir taüts.

Els catalans, tot i les aplanadores garrotades que al llarg de la nostra història ens han anat proveint de totes bandes, encara som un poble ingenu i sentimental que es deixa entendre amb la història de la llagrimeta.

Els catalans també sabem ésser lluitadors, però solem equivocar-nos d'enemic.

Tots els moments són bons per treballar per la salvació del País. No depèn de nosaltres triar les circumstàncies, però depèn de nosaltres saber-les aprofitar, treure'n el màxim partit possible. Siguin aquestes circumstàncies favorables o adverses.

"Primer ésser que definir-nos". D'acord. Però definir-nos clarament com a nacionalistes ens ajudarà a ésser. L'essencialitat nacional és la base del nacionalisme, però el nacionalisme ajuda l'essencialitat nacional.

És fonamental que ens definim i actuem clarament com a nacionalistes. Només així a Madrid ens entendran i ens respectaran. Afluixant, no ens reconeixeran mai res. La falla ha estat de presentar-nos a Catalunya com a nacionalistes intransigents i a Madrid com a col·laboracionistes submisos.

A Madrid sempre s'han esverat de Catalunya, però encara no els hem donat mai un motiu veritable d'esverament. Ja fóra hora que els en forníssim un motiu autèntic.

El nacionalisme català és, dintre del context espanyol, la revolució més subversiva de totes, i converteix en revolucionaris tots els partits polítics que l'accepten, encara que en l'ordre polític o social fossin reformistes i evolutius. Tot nacionalista català és un revolucionari.

Només en nom del "status quo" espanyol -burgès, feixista, dretà per naturalesa- pot ésser atacat el nacionalisme català. Bescantar-lo en nom dels principis revolucionaris i progressistes, és mala fe o desconeixement de les realitats.

Fa segles que els catalans som manats des de l'exterior. Aquest fet persistent ens ha creat un complex.

Desacostumats a manar, ara ens sembla que no en som capaços. Hem admès el tòpic que els catalans servim per treballar i els castellans per manar.

És cert que els catalans servim per treballar, però és fals que els castellans serveixin per manar. Prova: L'Espanya absurda que han creat.

No és que haguem perdut les qualitats directives en la política, el que n'hem perdut és el costum i l'afecció. Hem de convèncer-nos que els catalans servim per manar, i que a Catalunya som els únics que servim. Que a Catalunya sabem, podem i volem manar. Tot català ha de sentir-se un governant.

L'home castellà, no és que sàpiga manar, sinó que té una inclinació patològica a portar galons, gorra de plat i "dar órdenes". Però donar ordres solament no és manar.

Tothom qui mani a Catalunya, llevat dels catalans, ho farà malament. Governarà com a colonitzador. Per això hem de manar nosaltres, i deixar manar quan els governs siguin catalans.

Els catalans hem de tenir la nostra pròpia política. La política espanyola no és mai la política catalana.

Hem d'anar en compte a no deixar-nos obsessionar pels problemes interns o externs de la política espanyola. Aquests problemes només ens afecten pel que puguin influir en l'assoliment dels objectius de Catalunya, i només sota el prisma de les conveniències de Catalunya hem de considerar-los.

El nostre problema és d'estructurar una política catalana prou consistint perquè no l'afectin els alts i baixos de la política espanyola.

Tots els problemes interiors de convivència ciutadana dintre de Catalunya ens els hem de resoldre nosaltres, els catalans. No esperem mai res dels polítics espanyols ni de la política espanyola. Hem de construir el nostre país de manera que tota intervenció espanyola hi resulti sobrera i impracticable.

Mai Catalunya no ha de col·laborar amb Espanya sense imposar condicions.

Mai no hem de practicar la política del tot o res, sinó sempre la del màxim possible.

Catalunya no ha de considerar mai cancel·lat l'Estat Català anihilat el 1714, ni almenys, l'Estatut del 1932 que era un inici de recuperació d'aquell Estat Català.

La Catalunya de l'Estatut no va fracassar. Tot el contrari. Sinó que fou decapitada "manu militari". Si alguna falla va tenir, no fou per autònoma, sinó per massa espanyola encara.

La llibertat de Catalunya no serà mai la que ens donaran, sinó la que ens prendrem. En darrera instància, serà la que ens mereixerem.

Catalunya ha de bastir una frontera espiritual a Ponent, si no podem bastir-n'hi una de jurídica. No serà una frontera geogràfica, sinó psicològica. Cada català ha de considerar-se extraterritorial dintre de l'Estat espanyol, una illa catalana independent, un Gibraltar català. On hi ha un català, allí ha d'haver-hi Catalunya i no res més que Catalunya.

Catalunya com a tal mai no ha estat una part d'Espanya, sinó una realitat espiritual a part d'Espanya. Mantenir aquesta separació espiritual és la base per a la independència política.

La llibertat política ens la podran negar, la independència espiritual la tindrem sempre que voldrem i no podran arrabassar-nos-la mai.

El separatisme català intenta separar jurídicament Catalunya de l'Estat espanyol. Però no pròpiament de la Nació Espanyola o de la Pàtria Espanyola, perquè aquesta ni ha existit mai, ni Catalunya n'ha format mai part.

Els totalitarismes són Estats dividits, essencialment entre règim i poble. Catalunya necessita una unitat bàsica que només una vera democràcia pot realitzar. Els catalans som gent inclinada naturalment a la democràcia. Tota forma de totalitarisme, de dreta o d'esquerra, podria desfigurar Catalunya i crear una escissió interior inguarible. Catalunya cal acceptar-la tal com és. No ha d'inventar-la ningú.

L'origen del separatisme català no és pròpiament un sentiment autòcton, sinó una rèplica. Castella, com diu Ortega y Gasset, fou el primer grup nacional hispànic que va sentir-se particularista. Fins ací no hi hauria res a dir, si Castella hagués respectat el particularisme dels altres. Castella no s'ha sentit mai part d'Espanya, sinó el tot. Aquesta presa de posició castellana és l'origen dels separatismes peninsulars.

Si Castella no s'ha sentit mai una part d'Espanya sinó el tot, és excessiu d'exigir que els pobles no castellans hagin de sentir-se'n una altra part. Si Castella ho és tot, els no castellans som al marge d'aquest tot. Si ells actuen de separadors, no poden queixar-se que els altres esdevinguem separatistes. Hi hauria, però, una solució ideal: Cadascú a casa seva.

Avui Castella necessita el separatisme com Itàlia necessita l'irredemptisme. L'antiseparatisme és la droga que adorm els esperits a l'Espanya central. El separatisme és la interpretació castellana del fet diferencial. La idea de la convivència no entra en els seus càlculs. Si Castella s'hagués trobat en el nostre cas, ja faria

anys que s'hauria separat. Per què nosaltres no?

Una frontera tant pot ésser un mur de separació com un punt de convergència. És possible que Catalunya i Espanya no puguin trobar mai l'equilibri sinó en la forma que l'han trobat Espanya i Portugal.

A l'Estat espanyol és més fàcil d'assolir una independència que de conservar una autonomia.

L'extremada suspicàcia castellana davant les varietats dels pobles peninsulars, delata la fragilitat de la seva construcció espanyola. Vol dir que la pretesa "Unidad española" no ha superat la categoria del mite.

L'Espanya castellana ens ha negat el dret sagrat de viure nacionalment.

L'Espanya unitària ens ha tractat sempre amb la petulància i el menyspreu amb què és tractat un poble colonitzat.

L'Espanya té Catalunya com a font d'ingressos econòmics i com a claveguera on aboca els seus detritus socials i humans.

Atemptar contra la cultura catalana, és atemptar contra Catalunya en el seu moll de l'os. "Catalunya és una cultura, o Catalunya no és res", ha dit Pere Coromines. Sociològicament i política, Catalunya és un país pobre. Si, a més a més, li matem l'ànima, ben poca cosa en quedarà. Això Franco ho sabia molt bé.

Hi ha joves catalans que rebutgen la nostra cultura només que per esperit de contradicció amb la generació precedent, perquè la cultura catalana és la cultura de llurs pares, i la substitueixen per la cultura castellana que no és, certament, la cultura de llurs pares, però sí la cultura dels pares d'uns altres; car tota cultura -la castellana també- és un llegat dels passats.

No sabem que els joves progre de Valladolid parlin francès, per alliberar-se de la burgesa cultura de llurs burgesos progenitors.

Anem embarcats en el vaixell de la nostra comunitat catalana. Saltar del vaixell perquè les coses van malament és una covardia, una deserció, una traïció. No és restar neutral: És passar-se a l'enemic, és col·laborar en el genocidi.

Totes les ideologies són, naturalment, oposades a unes altres ideologies, per més que llur contingut pugui ésser bàsicament constructiu. Passa, però, de vegades, que el contingut d'una ideologia és de poca consistència, o bé és molt baixa de qualitat humana dels qui la sostenen, i aleshores, ja sigui per dissimular les falles ideològiques o els fracassos pràctics, cal accentuar-ne la part negativa i establir el mite de l'anti.

Així, l'anticapitalisme, l'anticomunisme, l'antisemitisme, l'anticlericalisme, han servit de crossa a les ideologies corresponents. La nostra inefable "Madre Patria" alimenta el seu ingent unitarisme amb el mite de l'antiesparatisme. No seria pas il·lògic que el nacionalisme català arribés a fer un mite de l'antiespanyolisme. El que no caldria, però, seria aturar-nos-hi.

La dificultat de realitzar el nostre ideal d'una Catalunya independent no ens ha de privar d'aspirar-hi amb totes les nostres forces i de proclamar i sostenir aquest ideal. El que no podem fer és suplantar-lo amb un pseudo-ideal espanyolista nascut de la covardia. La impotència ha de fer-nos realistes i calculadors, però no ens farà perdre l'esperança. La covardia sí.

El règim de Franco i les circumstàncies de la postguerra civil han donat nous arguments al catalanisme,

però han fet també aquest ideal de més difícil realització. Ens calen catalans ardits i coratjosos.

El temps és breu. Homes i pobles necessiten la llibertat, perquè tenim poc temps per gaudir-ne. Només tenim una vida i, amb ella, el dret de gaudir-la. Cap ideologia ni cap pòtol opressor no tenen dret a privar-nos-en.

El separatisme és l'afirmació del dret d'escollir que té l'home.

Ésser català avui és una tria, una elecció arriscada que demana lucidesa i coratge. No n'hi ha prou d'haver nascut a Catalunya per poder dir-se català. Ésser català conscient és el complement indispensable de l'home que ha nascut a Catalunya. No és català tothom qui vol, sinó només aquell que té el cap clar i el valor necessari per ésser-ho.

La tradició de Catalunya és la llibertat, amb contrast amb assertivament tradicional a Espanya. Per això el catalanisme és progressista per naturalesa. Combatre el nacionalisme català és combatre la llibertat i afavorir la reacció més tenebrosa.

Contra l'opressora reacció espanyola, conservar les essències catalanes ja és revolucionari.

És la nostra herència progressista i democràtica el que ha donat vida a tots els avantguardismes, polítics, culturals i artístics, que s'han desenvolupat a Catalunya.

Per a la nostra Catalunya podem projectar la manera de futur que vulguem, però no ens venguem mai la nostra tradició -herència i tendència- de llibertat democràtica. Sense ella cap futur no seria desitjable.

A Espanya la llibertat no ha hi podem trobar mai. Hem de cercar-la a Catalunya.

Els qui titllen d'anacrònic el nostre nacionalisme deuen trobar avançat el nacionalisme colonialista espanyol. Mentre viurem un règim colonial, el nostre nacionalisme serà subversivament progressista. L'anacronisme veritable és la colonització espanyola de Catalunya.

El camí de l'universalisme per als catalans no passa per Espanya, sinó per Catalunya.

Els qui blasmen el nacionalisme català, basc o galleg no fan res més que sostenir el nacionalisme colonialista espanyol, el més il·legítim, inquisitorial i anacrònic de tots els nacionalismes.

Condemnen el nacionalisme legítim, en estat de demanada, d'uns pobles colonitzats i amb això defensen, sostenen i engreixen el nacionalisme en estat de digestió d'unes castes opressores.

Perquè, l'anomenat nacionalisme espanyol, tant o més que l'instrument d'un poble opressor, és l'instrument d'unes castes opressores. L'Espanya no és un poble o uns pobles, sinó una conxorxa, una societat anònima d'unes quantes castes usufructuàries del país, dominant damunt uns homes inacabats que es neguen, per mandra mental, a descobrir la trampa.

El nacionalisme espanyol és el suport i l'instrument de totes les injustícies socials i humanes que patim els desventurats súbdits de l'Estat espanyol i és aquest Estat el primer obstacle que hem de fer saltar, si quan parlem de l'alliberament social dels homes de les Espanyes fem alguna cosa més que focs artificials.

L'únic enemic que té l'imperialisme espanyol -que és un imperialisme de casta i de classe- és el nacionalisme dels pobles que en són víctimes. Les castes dominants espanyoles persegueixen més aferrissadament el separatisme que el comunisme. Saben que l'única revolució que a Espanya mereix el

nom de tal és la revolució nacionalista dels pobles subjugats. Saben que aquesta és la premissa per a tots els altres alliberaments. Per això s'estimen més una España "roja que rota". Són lògics.

El catalanisme és, per damunt de tot, un moviment polític. És a dir, que partint d'uns principis i esperant arribar a unes realitzacions, es mou en el terreny dels fets.

El catalanisme no és una moda ideològica filla del romanticisme. Si només hagués estat això ja faria temps que no existiria. El catalanisme és el moviment reivindicatiu autèntic d'un poble vivent i no s'aturarà mentre hi haurà poble i no es veurà alliberat.

El fet que molts dels qui clamen per la descolonització dels pobles subjugats no vulguin reconèixer la realitat de la colonització espanyola de Catalunya, fa dubtar de llur sinceritat. Els nacionalistes catalans compartim més que ningú la dolor d'aquests pobles, perquè tenim més consciència que ningú de què és sofrir la colonització en la pròpia carn.

Per a molts altres del progressisme, la nostra comunitat nacional, les nostres formes de vida i d'entendre el món, la nostra cultura, el nostre idioma, les nostres possibilitats col·lectives de tot ordre, tot això és esperit burgès, creacions burgeses, aspiracions burgeses, justament perquè tot això és nostre. Ells no saben blasmar altra cultura que la nostra.

Quan uns valors semblants són patrimoni d'un poble africà, posem per cas, llur vindicació es converteix per a ells en una causa sacrosanta, per la qual val la pena d'engiponar eslògans i fer manifestacions.

La solidaritat amb tots els homes i amb tots els pobles del món comença pels homes de casa i pel propi poble, o no és tal solidaritat.

Qui diu que treballa sincerament per la llibertat ha de decidir-se ara i ací, i pels problemes dels homes d'ara i d'ací. És el nostre país i els nostres problemes els únics que són al nostre abast. Deixar abandonades les reivindicacions del propi país per la declaració retòrica en favor d'uns països llunyans, més que platonisme, és comodisme burgès.

Si primer no ens alliberem nosaltres mateixos, no alliberarem mai ningú. Hem de començar per alliberar com a catalans. Necessitem una definició nacional autèntica, perquè encara no hem trobat res -ni la classe social- que pugui suplir la nacionalitat en la tasca de crear homes.

Les reivindicacions humanes van molt més enllà de les reivindicacions econòmiques. Reduir la llibertat i la dignitat dels homes a la sola participació econòmica, seria tenir un concepte molt migrat de l'home. Molts catalans, però, sembla que ho entenen així. Per això quan l'Estat espanyol ens ha permès de fer pessetes ja no s'han recordat de res més.

Ens hem deixat dur per la història, però ho hem tingut prou empena per fer-nos una història. Ens cal forçar la història.

Cada poble té el règim que es mereix. Afortunats els pobles que es mereixen una vera democràcia.

La dissort política ha acompanyat sempre Catalunya com una segona naturalesa. Veiem si el dia que Catalunya deixi d'ésser "poble dissortat" deixarà també d'ésser un poble. Cal que fem de la nostra congènita dissort un pern del nostre redreçament nacional.

El món és un misteri d'iniquitat. Hi ha en l'home una aspiració innata a la justícia. Per això gairebé totes

les novel·les i les pel·lícules acaben amb el triomf del bé sobre el mal. I quan no acaben així, ens deixen un regust desagradable a l'esperit. Però això només passa en les idealitzacions de la vida que són les obres literàries. A la vida sol passar el contrari: ben poques vegades triomfa la raó. Com si hi hagués un geni de maldat que dominés el món. El destí és sempre al costat del poder, de la força i del diner. La raó i la justícia no compten per al Destí. Per això és explicable la violència per apoderar-se del poder, del diner i de la força, i tenir així el Destí de la seva banda.

La nació catalana té la raó, però li manca la força. Per això el Destí se'ns ha girat d'esquena. Però hi ha més: Àdhuc en els temps que teníem poder, sembla com si un fat advers s'hagi conjurat sempre contra nosaltres. La nostra història, gloriosa i tot, fa plorar.

Sigui com sigui, no podem acoquinar-nos. La lluita heroica dels catalans és contra la fatalitat. I la vencerem, si volem. Catalunya ha tingut dos enemics primordials: El fet advers innegable de què hem parlat, i uns veïns indesitjables.

Encara hi som a temps. Hem de retrobar-nos nacionalment com a catalans si volem reivindicar la nostra història. Tot depèn de nosaltres. Convencem-nos que no podem comptar amb ningú més que nosaltres mateixos.

Catalunya és un poble contradictori que, enmig de tants defectes que sembla que ens aboquin a una desaparició inevitable, té només una sola qualitat: La supervivència.

Atesos els factors adversos, la supervivència, sempre agònica, de Catalunya, és un miracle. Alerta, però. Mai com ara, amb la invasió total i amb la privació de tot mitjà d'integració, no havíem estat tan abocats a una desaparició lenta i ingloriosa.

Catalunya sobreviu encara avui com una realitat i com una esperança. Però aquesta supervivència no és casual, sinó a causa d'una minoria de catalans esforçats i clarividents que no paren en tot moment per fer-la possible. El dia que els catalans deixarem de lluitar, de patir, per la catalanitat, adéu Catalunya.

Després de tants anys de sofrir la "solució franquista" per a Catalunya, ens trobem en un punt de partida. Hem de tornar a començar en la catalanització del país i en la lluita per la independència. Això cal que ho tinguem ben present si no volem caure en el pessimisme i el desànim.

Una catàstrofe també pot resultar fructífera. Catalunya també pot aprofitar la catàstrofe ocasionada pel franquisme. Li cal, només, saber catalanitzar les masses immigrades. Això representaria l'afermament d'aquestes masses com a persones i dels Països Catalans com a poble.

Els espanyols no admeten que la fatalitat hagi jugat sempre contra Catalunya. Ho atribueixen a un complex de frustració. Però nosaltres hem patit i patim una història lamentable. Això fa de mal entendre per qui no pateix aquesta història en català i com a català.

La nació catalana acabà la seva reconquesta contra la dominació àrab, molt abans que els altres regnes peninsulars. Per això pogué anar endegant el seu sistema de govern, de tipus europeu, profundament democràtic, independentment de tota influència hispànica. I per això també, no se sentí mai plenament solidària dels altres regnes peninsulars, sinó ocasionalment. Catalunya tirà per la seva, de cara a la Mediterrània. Així és que la gènesi de la nacionalitat catalana fou totalment autòctona, i si alguna influència rebé, no fou pas d'Espanya, aleshores -com ara- marcadament africana. L'estret de Gibraltar uneix Espanya a l'Àfrica.

La unió dinàstica dels Reis Catòlics fou la culminació d'una catàstrofe a la qual Catalunya estava abocada d'ençà del Dictat de Casp. La desviació de Catalunya cap a Ponent, juntament amb la propagació de les idees absolutistes del Renaixement, que tant s'adaptaven a la manera d'ésser castellana, girà el curs normal de l'evolució política de Catalunya. Una Catalunya sense cap vinculació dinàstica amb Castella hauria salvat els perills polítics del Renaixement, sense perdre la seva manera parlamentarista i democratitzant d'entendre la vida.

No salvarem Catalunya pensant en espanyol. Totes les solucions per als nostres problemes que ens puguin venir d'Espanya seran això: Solucions espanyoles. Podran perjudicar-nos o afavorir-nos més o menys, però de cap manera no seran mai la nostra solució.

Catalunya fou històricament una creació europea i tots els esforços dels traïdors de torn que han volgut ajupir-se al dictat carpetobetònic, no han pogut ofegar aquesta nostàlgia dels orígens que alhora ens tortura i ens dóna esperança. Espanya se'ns ha mostrat sempre com l'anti-Europa. Volem retornar a les fonts, per poder caminar folgadamment vers el nostre destí.

Al fons del fet diferencial de Catalunya amb Espanya, hi ha l'africanisme espanyol i l'uropeisme català. Ja ens ve dels orígens i perdura encara avui. Endogalada per l'africana Espanya, Catalunya ha patit sempre i ara més que mai, l'enyorament d'Europa. Espanya ens ha separat violentament del nostre destí.

Una Catalunya antieuropea seria tan antihistòrica, com una Catalunya antidemocràtica.

El regionalisme europeu dels nostres dies no neix d'una nostàlgica enyorança de l'Edat Mitjana, sinó de la problemàtica econòmica i humana d'avui.

I no es tracta pas solament -també això- d'un desig d'eficiència i d'organització, sinó d'una aspiració humana a la llibertat i a la independència, a les quals l'home no pot renunciar mai.

No es tracta, per tant, solament d'un fenomen econòmic i administratiu, sinó sobretot d'una aspiració política i humana.

El fet de no tenir, de segles, Estat nacional independent, propi, i de trobar sempre en l'Estat que ens administra un ocupant, un opressor, un depredador, ens ha tornat anarquistes. Igualment el fet de no posseir exèrcit propi, ens ha tornat antimilitaristes. Però hem d'aspirar a tenir el nostre propi Estat i el nostre propi exèrcit. Aleshores haurem d'ésser homes de govern i de milícia.

Els partits polítics -com les forces armades el dia que en tinguem- han d'ésser per servir Catalunya. No Catalunya per servir cap partit. La qualitat d'un partit polític ve determinada pel grau d'utilitat que pugui representar per a Catalunya. Per a nosaltres no existeix la "Iglesia Española", ni el "Partido Comunista Español", ni la "Democracia Española", ni el "Gran Oriente Español". Catòlics, comunistes, demòcrates o francmaçons, ho som de Catalunya.

No restem en la inactivitat esperant temps millors. Tots els temps són els millors.

Els homes selectes no deserten mai, per això mateix que són selectes.

No cal esperar miracles. La lluita serà llarga i dura. Tot resultat parcial és una conquesta que facilita el resultat total. Cal, però, no aturar-s'hi mai.

És cert que Espanya faria una guerra contra Catalunya si aquesta es volia separar. Per això, el que cal és

d'assolir la separació sense donar ocasió a Espanya de fer una guerra.

L'única dificultat autèntica que presenta la separació és d'ordre intern: que Catalunya vulgui. Si Catalunya la volia sincerament, la separació esdevindria inevitable.

La separació de Catalunya no seria una separació nacional, ja que espiritualment, nacionalment, Catalunya i Espanya no han format mai una nacionalitat, sinó un Estat cohesionat per la violència. Només pot separar-se allò que és unit. La separació seria només el reconeixement jurídic d'un fet d'ordre espiritual que no ha deixat mai d'existir.

Si nosaltres fóssim com ells, no podrien dominar-nos. Si ells fossin com nosaltres, no voldrien dominar-nos.

Si Catalunya hagués estat tan separatista com Castella, de l'Espanya actual, faria temps que no se'n cantaria ni gall ni gallina.

Hom té el pressentiment que Espanya difícilment tindrà la intel·ligència necessària per no preparar per a Catalunya l'hora decisiva.

Ara cal que nosaltres tinguem la intel·ligència suficient perquè quan arribi aquella hora ens trobi preparats.

Catalunya no sent Espanya.

Si un dia se'ns presentava el dilema: O amb Espanya o amb Europa, Catalunya ja ha triat: amb Europa.

Diu Ferran Soldevila que Catalunya ha viscut històricament unida a Espanya però per l'esquena. Aquesta nostra aversió per Espanya ens ve de la nostra incoercible vocació europea i mediterrània, en primer lloc.

Per altra banda, la monarquia del "Tanto Monta" ens assignà una posició marginal de la qual mai no n'hem estat revocats. I finalment, resulta que de la banda de Ponent ens han anat venint, segle rera segle, totes les garrotades. I quan has de parar els cops, girar-t'hi d'esquena és la posició instintiva. I al cap de segles, esdevé la normal.

Fins ara Espanya no ha sol·licitat mai l'afecte dels catalans, només n'ha exigit les suades i el silenci. En aquestes circumstàncies, segurament que l'única posició possible de concòrdia entre Espanya i els Països Catalans seria una frontera a Ponent.

La possibilitat d'aquesta frontera només demana una condició: Que Catalunya la vulgui de cor.

Molt sovint els intel·lectuals castellans s'han esmerçat a interpretar Catalunya, els seus homes i els seus problemes. Els catalans ens estimariem més d'ésser escoltats i compresos que no pas d'ésser interpretats.
[En música interpretar equival a executar].

Hom no acaba d'entendre aquesta dèria dels castellans d'interpretar Catalunya en relació amb el problema d'Espanya i aquesta manca d'interès a interpretar Castella, el poble que ha creat el problema. Cap geperut no es veu el gep.

Que primer s'estudiïn ells a fons i serenament si és que volen comprendre'ns a nosaltres.

La violència secular que pateix Catalunya per part d'Espanya no ha estat mai valorada pels intel·lectuals castellans, àdhuc els quins diuen que volen comprendre'ns. Per això el diàleg entre ells i nosaltres serà

sempre en tons diferents. Ells poden parlar de les coses de Catalunya amb la seguretat del propietari satisfet i amb la seguretat de l'home que, tot i sentir-se encotillat per una Espanya que ens ve esquivada a tots, no sofreix la persecució més íntima i la més punyent de totes, que és d'ésser perseguit en la pròpia nacionalitat. Nosaltres, en canvi, si volem ésser sincers, no podem parlar-ne si no és amb la desesperació i amb la ràbia del colonitzat.

El català que davant de la situació nacional dels Països Catalans no reacciona amb ràbia, és que ha deixat d'ésser home.

Castella s'ha entestat a fer una Espanya amb nosaltres, els catalans, però prescindint del que som, del que pensem, del que diem i del que volem els catalans.

"Castilla miserable, ayer dominadora (i avui, no?), envuelta en sus andrajos, desprecia cuanto ignora".

Castella és tot un poble que ha volgut ignorar-nos per poder odiar-nos més còmodament.

Castella, poble en retrocés, amb nostàlgies d'imperi, en la seva jubilació com a "Madre de pueblos", ha hagut de crear-se el succedani dels separatismes peninsulars com a il·lusió senil que l'ajudi a sobreviure.

El problema català ens l'han imposat ells.

Hom diria que els homes de la generació del 1898 van intentar de sentir-se castellans i no se'n van sortir.

L'anomenat problema català no és altra cosa que el cas d'un poble que s'ha ficat abusivament a casa d'un altre.

Essent així, el mínim que podem demanar al poble invasor és que respecti les formes de vida i de pensament del poble envaït i que s'hi adapti. La lògica i la justícia demanen que siguin ells i no nosaltres qui hagi d'adaptar-se.

El Drets de l'Home, a Catalunya, no poden sobreposar-se als Drets de l'Home Català.

Els catalans som gent de sentiments. No ens creguem, però, que, per contraposició, els castellans siguin gent d'idees: Són gent d'una sola idea, cosa molt diferent.

Catalunya és un poble fet a la mesura de l'home. Espanya és una abstracció concebuda a la mesura del mite.

L'espanyolisme a Catalunya no ha fet ciutadans espanyols, sinó apàtrides, homes inacabats. "Ser español" a Catalunya resulta avui d'una vulgaritat extrema i la cosa més plena del món. Amb una dosi suficient de vilesa moral, de peresa mental i de carrincloneria retòrica, n'hi ha prou. Ésser català, en canvi, tot i que a Catalunya hauria d'ésser un fet normal, és avui la cosa menys vulgar, la més distingida. No tots els nats a Catalunya tenen la categoria humana suficient per ésser catalans a consciència. No és català tothom qui vol, sinó solament aquell qui pot.

Quan un poble deixa d'ésser aquell poble, comença a ésser no-res. No hi ha Pàtria de recanvi.

Els procediments assimilistes d'Espanya han estat sempre tan odiosos que, si el fet diferencial català no hagués existit, Espanya l'hauria creat.

Si és que Catalunya no pot el·ludir el règim colonial espanyol, potser seria hora de reclamar per al nostre País el títol oficial de "Protectorado Español de Cataluña". Als pobles oficialment colonitzats tothom els

reconeix uns drets. A una "región española" ningú no li'n reconeix cap. Així, assertivament nacional dels catalans no és atès com un abús d'ordre internacional, sinó com una facècia d'ordre interior.

Quan un poble entra a formar part de la tènica "Unidad española", troba a la porta, com a l'infern de l'Alighieri, el rètol aclaparador: "Deixeu aquí tota esperança els qui hi entreu".

Un moviment internacional de tots els pobles colonitzats de fet, però no de dret, per obtenir el reconeixement oficial com a colònies, podria resultar prou eficaç.

El foc de la discòrdia social a Catalunya ha estat atiat sempre des de Madrid, fins a convertir el problema social en element de subversió política. Espanya ha mantingut sempre que li ha convingut l'agitació social a Catalunya per frustrar la nostra unitat interna. Espanya ha estat l'incendiari de la Setmana Tràgica, el pistoler dels atemptats socials del primer quart de segle i l'homicida de la darrera guerra civil. I tornarà a ser-ho sempre que li convindrà, per presentar-se després com a pacificadora davant de les classes benestants del País. D'aquesta manera ha intentat d'identificar el catalanisme amb la subversió i l'unitarisme amb l'ordre.

Lerroux s'anomenava, ell i el seu Partit Radical, "Representación del patriotismo español en Cataluña". I era veritat. El patriotisme espanyol, de dreta o d'esquerra, sempre ha estat destructor de Catalunya. Ésser anticatalà -més encara que ésser anticatalanista- és a la base de l'anomenat "patriotismo español". Per això, a la llarga, Lerroux fou indultat i canonitzat per l'Espanya tradicional.

La interferència castellana a Catalunya podrà resultar beneficiosa el dia que els catalans haurem sabut copiar algunes de les virtuts i àdhuc dels vicis dels castellans.

Espanya no ha seguit a Catalunya altra política que la política de la "real gana".

La realització de la seva Espanya implica la descatalanització de Catalunya, és a dir, la desaparició de Catalunya com a tal. Cap català ben nascut no serà prou bord per conformar-s'hi. El nostre ideal és una Catalunya on els catalans puguem viure-hi com homes lliures, és a dir, en català. Si no podem realitzar la nostra Catalunya, esmercem-nos almenys a fer impossible la seva Espanya. Serà una tasca sanitària que el món haurà d'agrair-nos.

Tots els desastres que hem patit els catalans ens vénen de la frustració nacional de Catalunya. Catalunya no retrobarà la pau i la convivència interior, mentre no es retrobarà nacionalment a si mateixa.

Els catalans a Espanya sempre hem estat ciutadans de segona, llevat a l'hora de pagar les contribucions.

Per als catòlics catalans: El perseguidor més aferrissat que ha tingut l'Església a Catalunya ha estat l'"Espanya Católica", l'integritisme espanyol.

El catolicisme espanyol, des de Felip II almenys, ha considerat Catalunya com a país de missió, però no de missió catòlica, sinó de "misión española". Cristianitzar, per a ella, és "españolizar". Només ells parlen naturalment en "cristiano".

El camí de la concòrdia entre els diversos pobles peninsulars, pel reconeixement dels drets autòctons de cada un d'aquests pobles, sembla que hauria hagut d'ésser el més fàcil. Però l'Espanya castellana ha fet d'aquest camí fàcil i raonable el més difícil de tots. Molt més difícil que la separació total. A la Península hi ha un poble, Portugal, que ha pogut separar-se, però no n'hi ha ni un que hi hagi pogut viure amb autonomia. O separació o submissió.

A tota nacionalitat li és més fàcil de defensar la independència que una autonomia. En el primer cas es tracta d'un afer internacional; en el segon és considerat només com un afer de política interior d'un estat determinat.

Catalunya entrà en la unió dinàstica amb Castella, amb el pacte implícit de mantenir la seva sobirania i la seva personalitat nacional. Aquest pacte Espanya l'ha trencat unilateralment. Ens deu la restitució.

Per als espanyols la "Unidad" ha estat un negoci; per als catalans una explotació colonial.

És fals que Catalunya independent no podria sostenir-se. Però és cert que la Catalunya dependent no s'ha sostingut mai. Ha servit per sostenir els altres.

Primer colònia de qualsevol nació civilitzada, que "región" d'un estat unitari veí.

No hi ha absolutament cap motiu d'ordre intel·lectual que ens obligui a renunciar al separatisme, en el camp dels principis.

Per als catalans, Catalunya és la tesi. Les hipòtesis són: confederació, separació... Espanya, per a nosaltres, no passa d'una hipòtesi, i no pas la més seductora.

El pànic que té l'Espanya tradicional a tota mena de regionalització, tradueix la seva poca confiança en la realitat i la legitimitat de la "unidad" actual.

Espanya no pot concedir l'autodeterminació a Catalunya perquè ens la deu. No és un dret seu, sinó nostre. La sobirania de Catalunya, és Catalunya qui la té.

El fet diferencial no solament existeix per part nostra, sinó que, naturalment, és recíproc. I ells se n'adonen més que no pas nosaltres. Els irrita qui no és com ells i la seva reacció és la destrucció, per assimilació, del diferent.

Els castellans ens volen convèncer que els catalans som espanyols, però ells això no s'ho han cregut mai de debò.

Per això ens tracten, amb tota lògica i amb tota la mala bava del món, com a terra de conquesta, d'ocupació, de colonització. Com a un poble votat a l'anatema. El mal és que els catalans no reaccionem amb la mateixa lògica d'ells.

El problema català ells l'estudien, nosaltres el patim.

"Catalunya és un poble de menestrals i de pagesos". Castella és un poble d'"hidalgos", militars i buròcrates. Aquí dona més l'eina i el treball, a Espanya dona més el sabre i l'estilogràfica. L'ideal del català és de fer-se una vida independent; el de l'espanyol, "vivir del presupuesto".

Espanya es mobilitza fàcilment amb un toc de corneta. A nosaltres ens afecta més la situació del calaix.

Jo em guardaré prou de dir de quina banda són les virtuts i els defectes.

La interferència de l'esperit castellà a Catalunya, ha pertorbat l'evolució normal de la psicologia col·lectiva dels catalans, però encara no ha pogut matar en nosaltres la il·lusió per la llibertat.

Per a un català, considerar-se espanyol és un acte de rendició total, és la màxima covardia.

La terra catalana, tota delimitada i acollidora, és ben diferent de la terra de Castella amb la seva grisor immensa que invita a meditar... i a fugir-ne. A nosaltres, el paisatge que tenim no ens fa pensar, sinó que ens fa sentir. I no ens invita pas a l'evasió, tot i que per causes diverses la nostra diàspora potser supera la defallida Catalunya. El paisatge ens tiba, ens atreu i ens fa venir ganes de quedar-nos-hi, d'encongir-nos-hi, d'adherir-nos-hi cada vegada més. És un paisatge a l'abast de la mirada i a l'abast del cor, amb molta poesia i pocs secrets metafísics. Un paisatge proper i concret, que tant convida a la fruïció platònica i a la inspiració poètica, com a l'excursió, a l'escalada, a la costellada tradicional o a anar a cercar-hi bolets. Un paisatge a la mesura de l'home. Per gaudir-ne, per usar-lo, per treballar-lo.

Aquest paisatge ens ha ajudat a ésser homes pràctics, realistes i somniadors alhora. Treballadors i pactistes. Però no metafísics. No ens ha desocupat d'ésser-ho. Per això els espanyols, desenfeinats sempre, ens han fotut.

Una prova que no som un poble metafísic és que el nostre idioma no té l'article neutre, l'article de les grans abstraccions. No el tenim perquè no el necessitem. No ens abelleixen els grans principis estratosfèrics. Som gent de l'acció pràctica i eficient, de les coses concretes i palpables. Ens plau de tocar de peus a terra i, més que les grans torrentades declamàtores, ens estimem les petites realitats tangibles.

Els castellans, en canvi, tenen un idioma fet a la mida del seu urc, apte per a les grans definicions. L'idioma ideal per a fer frases, omplir impresos, donar ordres, xerrar molt i no dir res. Aquesta ufana verbal amb ínfules de transcendent ha estat per a ells un instrument molt considerable de domini. Per això necessiten l'article neutre, l'article de l'absolut. Sense llur imponent article neutre, es trobarien avui tan mancats d'elements d'imperi, com si en els temps històrics els haguessin faltat els seus famosos "tercios".

L'home espanyol, pastat amb la pols del seu eixut paisatge, se n'anirà del seu país, però portant aquest país a dintre i l'espasa a la cintura, a implantar en unes altres terres i en unes altres cultures, les seves elucubracions místiques d'absolut.

Un poble místic és sempre un mal veí, quan no pot ésser neutralitzat per un altre misticisme.

Espanya, pseudònim de Castella, incapaç d'assimilar Catalunya, s'esforça a destruir-la en la seva catalanitat, sobretot d'ençà de 1939. Aquest esforç persistent, només pot ésser contrarestat per l'esperit de resistència dels catalans. Però ha d'ésser una resistència activa, una contraofensiva tan persistent com l'ofensiva espanyola. Les armes principals de l'enemic per destruir-nos com a poble són l'idioma i la invasió. Ells assenyalen els objectius de la nostra contraofensiva: L'expansió de la llengua catalana en tots els medis i ambients, i la catalanització del major nombre possible d'immigrants.

La independència de la nació catalana no serà mai una concessió d'Espanya, sinó el terme d'una perseverança nostra, constructiva, pacient i sacrificada. No vindrà per les concessions d'Espanya, sinó pels mèrits de Catalunya. Espanya és avui el país més centralitzat del món, que és com dir el més anacrònic.

Espanya ha tingut sempre com a característica essencial una sordera inguarible per tota reclamació de justícia. Espanya s'enfonsarà, però no amollarà.

Si algun dia Catalunya obtenia la independència, que no es pensi que ha d'indemnitzar res a Espanya. La independència la tenim ja indemnitzada a la bestreta.

Refusem una solució catalana per al problema espanyol i una "solución española" per al problema català.

No podem dir-nos nacionalistes catalans si no intentem separar la política catalana de la política espanyola.

Hi ha qui troba que Catalunya s'equivocà, en temps passats, en no cercar l'hegemonia peninsular. Fa de mal dir. El cas és que avui no tenim aquesta hegemonia. I si és que fou un error -aneu a saber!- de no haver-la cercada en el passat, més error seria de fer-nos la il·lusió que podem assolir-la actualment.

"Una persona coneguda meva afirma, com una llei de la història d'Espanya, la necessitat de bombardejar Barcelona cada cinquanta anys". Això ho escrigué Manuel Azaña. Trista història la d'Espanya, que necessita la violència constant contra Catalunya -contra una part de la mateixa Espanya, segons ells- per mantenir la continuïtat. Nosaltres, els bombardejats, tenim el dret i la necessitat de desvincular-nos d'aquesta història que ens ha dut al genocidi.

Els vençuts sempre fan llàstima, però els traïdors fan llàstima i fàstic. Són el vil escambell de les botes militars i de les fal·làcies ideològiques dels vencedors forasters. Són els mercaders de llur poble que, com Judes, no reben al final de la jornada altra cosa que menyspreu. Es pensen que posant-se de la banda dels vencedors ja participen de la victòria. Vils: Participen només de la ignomínia.

Quan un poble és vençut ho són totes les seves classes socials, tots els seus ciutadans, àdhuc els qui s'han passat al bàndol dels qui dominen, àdhuc els qui s'aprofiten de la pròpia derrota per fer diners.

Un poble, vençut i tot, pot conservar en el silenci una ànima rebel, invicta i lliure. Els traïdors no; són doblement vençuts, com a ciutadans i com a homes, en l'exterior i en l'esperit. En les grans ensulsiades dels pobles, els traïdors són els únics derrotats totals.

Catalunya entrà a la guerra civil de 1936, no com a un país autònom que aleshores semblava que era, sinó com a "región española", cosa que no havia d'haver estat mai. Hi entrà, doncs, derrotada per endavant. I n'eixí efectivament derrotada. El gran derrotat de la guerra civil no fou el catalanisme, que no fou bel·ligerant i a qui el franquisme ha fornit nous arguments, sinó Catalunya. Depèn de nosaltres que la derrota no sigui definitiva.

Catalunya ha perdut moltes batalles i ja no en pot perdre cap més. Però ha de guanyar-ne una.

Per tot plegat, som la generació catalana més carregada de responsabilitat que ha passat per la nostra història.

En esclatar la guerra civil que no tingué signe nacionalista a Catalunya, els catalans cregueren que en aquella guerra no s'hi ventilava la qüestió catalana. Només hi van veure una confrontació entre dretes i esquerres. Ho cregueren amb una unanimitat impressionant. Això és innegable. Espanya, en canvi, va veure que aquella guerra podia representar l'ensorrament definitiu de Catalunya, la liquidació de la nacionalitat catalana, la reducció de Catalunya a província, sense possibilitat de resurrecció. Això és innegable. Quin dels dos pobles tenia raó?

Els catalans hem de pensar sempre que, en qualsevol contingència ens juguem la nacionalitat. Enfront de la guerra civil, vam ser uns inconscients.

Per a "ellos" la guerra fou, efectivament, una guerra civil a la major part de la Península; però a Euskadi i als Països Catalans fou per a "ellos" una expedició colonial.

L'entrada de Franco a Catalunya representà, no l'alliberament, sinó la repressió. La consigna, comprovada, fou de deixar un escarment sagnant a cada població. I la consigna esdevingué terriblement efectiva. L'ofensiva i l'odi no fou solament contra les persones, sinó també, i sobretot, contra l'ànima catalana, contra la catalanitat representada principalment per l'idioma. Cal recordar només aquella humiliant, infamant, empastifada de rètols insultants: "Si eres español, habla español" -d'una lògica irrefutable, per altra part- que cap català honrat no pot perdonar. I la destrucció massiva de llibres catalans, des dels d'anar a missa, fins als comunistes, cremats o convertits en pasta de paper, de totes les editorials, llibreries i distribuïdores de Catalunya, realitzades pels franquistes el 1939.

...I la repressió a ultrança de la llengua catalana fa més de trenta anys que dura.

A la guerra civil ningú no defensà Catalunya, però tothom anà contra Catalunya. La guerra civil a Catalunya li fou imposada. Hi entrà com qualsevol altra província espanyola més. Esdevingué "baluarte de la República Española", no baluard de la nació catalana. Hi entrà marginada, per tant, derrotada per endavant.

Catalunya no volia ni sentia aquella guerra. I no hi va fer una guerra nacional, però n'eixí derrotada i castigada com si hagués lluitat en una guerra d'independència.

Acabada la guerra, tots els catalans havíem estat vençuts, tant els franquistes com els antifranquistes. Perquè, tot i que, ni a l'una banda ni a l'altra, no havíem lluitat com a catalans, havíem estat vençuts com a catalans.

La guerra civil representà per a Espanya l'ocasió "providencial" per esclafar els Països Catalans i Euskadi.

Amb l'entrada de les forces franquistes, començava l'acció destructora que encara dura.

Espanya, més que destruir el catalanisme, fet polític, s'ha proposat de destruir la catalanitat, fet humà.

Abans de la guerra civil, el Principat de Catalunya gaudia d'un Estatut d'Autonomia. D'ençà de la guerra civil gaudeix de l'Estatut de l'odi. Odi nacional d'Espanya contra Catalunya, que culminà, efectivament i simbòlica, el 15 d'octubre de 1941, amb l'afusellament a Montjuïc del president de la Generalitat, Lluís Companys i Jover. Amb aquesta execució, Espanya no afusellava Lluís Companys: Afusellava Catalunya.

En la persona de l'Honorable Lluís Companys i Jover, tots els catalans ben nascuts ens sentim afusellats.

No és veritat que Gibraltar sigui l'única colònia que hi ha a Europa. Els catalans, dissortadament, en coneixem una altra -i els bascos ídem-. Amb un desavantatge greu per a bascos i catalans: Mentre que el domini anglès sobre Gibraltar és volgut pels seus habitants, com a garantia de la seva llibertat; el domini espanyol sobre Euskadi i els Països Catalans és la garantia de la nostra opressió en tots els ordres. De bon grat canviaríem la nostra situació política amb la dels gibraltarencs. Segurament que, en el seu cas, tampoc no voldríem canviar d'amos. Val més un amo ric, intel·ligent i llunyà, que un de miserable, ruc i al costat de casa.

El Decret de Nova Planta (1716) mostra la seva mala bava amb el sarcasme revoltant de dir que els catalans "tratados como castellanos jamás podrán tener motivo de queja". Ironia cruel que almenys té la franquesa de dir-ho clar: "Tratados como castellanos" i no cau en el fariseisme dels temps posteriors,

segons el qual ens fan l'honor insigne de tractar-nos "como españoles". Què dirien "ellos" si la cosa fos la inversa?

Nosaltres hauríem volgut que Castella hagués tingut i tingués una idea lúcida de la unió hipànica, més que una preocupació històrica per la "unidad española". Una idea que convidés a compartir-la de bon grat, no solament els qui per força patim aquesta unidad patològica, sinó àdhuc els portuguesos i els gibraltarencs, que han tingut la sort històrica de veure's lliures del contagi "español".

Sospitem que el complex "Unidad" que fanatitza els castellans -espanyols per dret propi- cal cercar-lo, més que en les deixalles de la mentalitat medieval, en el resclosiment ideològic que s'anà accentuant per l'autosuggerció col·lectiva de la contrareforma. Foragitats jueus i moriscos, l'obsessió per l'enemic que s'havia anat congriant amb la Reconquesta, arribà al paroxisme amb la lluita contra judaïtzants, luterans i calvinistes.

La idea religiosa fou l'aglutinant, com tracta d'ésser-ho ara el futbol quan una selecció espanyola juga contra un equip estranger.

Aquesta mateixa idea animà més tard la resistència antinapoleònica i abrandà el foc d'un segle i mig de guerres civils, amb l'apoteosi escandalosa de la "Cruzada de Franco". A Espanya sempre hom ha fet de Déu un bel·ligerant qualificat.

Darrerament, però, amb el refredament religiós general, la defensa de la fe ja té més de recurs polític que de convicció sincera. Avui l'enemic ja no és l'heretge, l'ateu o el comunista; l'enemic, com sempre, és el diferent. I aquest avui a Espanya som nosaltres -catalans, bascos, gallecs-, tots els qui no parlen "cristiano". Ningú no negarà que l'aglutinant més eficaç de les diverses i contradictòries forces franquistes en la guerra civil passada fou el fantasma de l'antiseparatisme.

Per a Castella, tot allò que és diferent no pot ésser "español". I aquí ens teniu, els catalans sobretot, com a hereus de totes les heretgies i mereixedors de totes les ires inquisitorials. El boc expiatori d'Espanya, tant de la "vieja" com de la "nueva", la "generación maldita", segons la sincera expressió de José Antonio.

A Catalunya el "Proletaris de tot el món, uniu-vos" ha de ser substituït per "Catalans tots, uniu-vos". I dintre de l'Estat espanyol, per "Pobles colonitzats per Espanya, uniu-vos". I a Europa, i al món, "Pobles colonitzats de tot el món, uniu-vos".

El dia que Castella ens hagi assimilat plenament, haurà perdut una colònia. Serem una província més; depauperada i proveïdora d'emigrants.

La colonització americana, en dos-cents anys, va exterminar setanta-cinc milions de bisons. El 1903 als Estats Units en restaven només vint-i-un exemplars. El president Roosevelt va actuar a temps. Va reunir els vint-i-un bisons en un parc natural, el primer del món i va realitzar la resurrecció de l'espècie. Avui als Estats Units hi ha cinc mil bisons i dotze mil al Canadà (Rodríguez de la Fuente, a TVE, 4 de juliol de 1971). Espanya, la genocida, tracta d'exterminar, desnacionalitzant-los, els catalans, bascos i gallecs. Vindrà un dia venturós que la bàrbara Espanya es civilitzarà i intentarà la resurrecció de l'home català, basc i gallec? Per ara, però, val més ésser bisó americà que home colonitzat a Espanya.

No volem la independència de Catalunya per fer-ne un Estat caricatura de l'Estat espanyol. La volem perquè Catalunya sigui una altra cosa.

Els catalans participem actualment en la creació de la cultura, però a títol individual. No ens permetem

de fer-ho comunitàriament, a nivell nacional català. A títol individual, Catalunya ha exportat grans creadors de cultura i ha tingut homes que, de casa estant, han influït més enllà de les fronteres. Però com a col·lectivitat, Catalunya no pot participar en la creació de la cultura. Som un país colonitzat, per tant, marginat, innominat internacionalment. No tenim vot ni veu a l'ONU ni a la UNESCO on som representats justament pels nostres botxins. Espanya ens ha esborrat del món. Només ens resta un recurs: Desvetllar-nos de la son hispànica i recordar-nos que som catalans i res més que catalans. I obrar en conseqüència.

Si Castella sabés desprendre's del seu eixorc centralisme colonialista, potser podria encara completar la Península inacabada amb la incorporació voluntària de Portugal.

Pot esdevenir-se que, quan acabi de perdre les colònies, Portugal es trobi en un moment crític en què no sàpiga on girar els ulls [En el moment d'escriure aquest llibre, Angola, Moçambic i Guinea Bissau encara no eren independents]. Pot presentar-se una oportunitat històrica integradora d'aquelles que només passen un cop i prou. Si aleshores Espanya, reconvertida en Les Espanyes, podia oferir-li un testimoni de convivència en la llibertat, si podia presentar-se com a una ben construïda federació de pobles lliures que convidés a entrar-hi, potser hauria arribat l'hora de la reincorporació.

Però l'única eina capaç de regenerar i reestructurar Espanya seria una Catalunya lliure, formada per ciutadans lliures i en règim de democràcia total.

La invasió

Ens plagui o no de reconèixer-ho, el problema dels catalans és un problema demogràfic. Hem estat incapaços d'omplir la terra, la nostra terra, i han hagut de venir uns altres a omplir-la. Mentre que les dones catalanes per uns motius migrats que no van més enllà d'un egoisme eixorc, s'han dedicat a "conversar la línia", les dones immigrants passegen amb orgull i ostenten amb ufana llur ventres generosos i turgents com a auguri infal·lible de victòria.

Mentre la nostra raça desenganyada, amb complex de vençuda o amb la ingènua i covarda il·lusionada de ser més progressista, s'esmerça a construir taüts, la nova raça il·lusionada, s'afanya a guarnir bressols.

La nostra reacció inicial, instintiva però no massa enraonada, davant de la invasió massiva de gent de parla castellana, subsegüent a la guerra civil, va ésser d'aversion i menyspreu envers els immigrants. Superada, però, de mica en mica, aquesta posició discriminatòria i orgullosa, hem volgut veure en la massa immigrant no res més que un factor del redreçament econòmic del país i hem començat a proclamar els avantatges de la invasió, com qui escampa una cortina de fum per no veure'n les conseqüències perniciosos i els perills gravíssims que comporta per a la nostra supervivència com a comunitat nacional concreta; per a la nostra cultura, per a la nostra llengua, per a les nostres formes de vida, per a la pau social i per al benestar de tot, compresos aquells immigrants que el país necessita verament i que raonablement podria rebre. Aquí el nostre inveterat cofoisme ha tingut una nova ocasió de manifestar la seva càndida estupidesa.

Hem sabut fer, fins i tot, una generosa confessió de culpes pel nostre orgull, pel nostre suposat -i res més que suposat- esperit de superioritat, pels mots despectius amb què els hem qualificat, per la misèria de les barraques on de moment han hagut d'aixoplugar-se. Els hem planyut, els hem justificat, els hem desgreujat, els hem agraït llur presència beneficosa i desinteressada. Els hem parlat la seva llengua i no els hem ensenyat la nostra, com si la seva a Catalunya fos la normal i la nostra un delicte. Els hem situat,

els hem entronitzat, els hem glorificat. N'hem fet un mite. Ja són els altres catalans. Aviat seran els catalans (és a dir, "los catalanes") i els altres catalans serem nosaltres. A Catalunya mateix. I bon goig si ens hi volen.

La majoria dels immigrants han trobat aquí la solució de llur problema personal o familiar, però no pas una solució completa, la que necessitaven per esdevenir uns ciutadans normals del nou país. No han pogut trobar -i en això la culpa ja no és principalment dels catalans- una comunitat humana en funcionament normal, un poble fet, capaç d'integrar-los, capaç de convertir aquestes masses sense consciència comunitària en ciutadans normals. Capaç, de fer-ne, no altres catalans, sinó catalans i prou.

A Catalunya hi ha els catalans i els no catalans. El que no pot haver-hi són els altres catalans. Perquè de catalans només n'hi ha d'una mena: Els catalans.

L'arribada massiva de forasters a Catalunya, ha coincidit amb l'èxode dels catalans. Centenars de milers de catalans viuen lluny dels nostres Països, i no pas tots de bon grat, quan tanta falta feien aquí. Són, aquests sí, els altres catalans. I d'aquests ningú no se'n recorda. Per aquests ningú no pateix. D'aquests no n'hem sabut crear un mite.

Benvinguts els immigrants que vénen a treballar a Catalunya, però els que vénen a manar i administrar no els necessitem. Això ja ho sabem fer, i hem de fer-ho nosaltres.

Ésser català no és fàcil. És una elecció, una tria. És l'assumpció d'una categoria espiritual i cívica reservada als valerosos i als intel·ligents. Nats o no als Països Catalans, de català no n'és qui vol, sinó qui pot.

Els catalans nadius hem d'oferir als immigrants la possibilitat d'esdevenir catalans com nosaltres. Cal que s'adonin que ésser català val la pena. Per això els catalans servils que, per sistema, davant de qualsevol immigrant parlen sempre en castellà, a més del trist espectacle de vilesa personal que li ofereixen, li barren el pas a la integració.

Molts immigrants de bona voluntat lamenten que no poden aprendre el català, perquè a ells ningú no els el parla. Ens pensem que els fem una gràcia quan a un immigrant, sobretot si és un infant, li parlem castellà, i li fem un mal. Li fem impossible la integració, el condemnem a ésser sempre més un foraster, un discriminat, li prohibim d'esdevenir un ciutadà normal de Catalunya. I ens consolem dient que nosaltres som més educats que no pas ells. La veritat, però, és que som més vils.

Si tots els catalans plegats tinguéssim el sentit de la dignitat que té un sol manobre castellà, la immigració hauria representat la solució del problema demogràfic de Catalunya. Ja tots parlarien català. Però per a això ens cal alliberar-nos del nostre complex de vençuts.

L'única manera de no discriminar els immigrants és facilitar-los el camí d'esdevenir catalans.

Perquè els immigrants esdevinguin catalans normals, cal primerament que els catalans nadius siguem plenament catalans i res més que catalans. Sense rendicions prèvies, sense servilismes, sense complex de vençuts. Mostrant-nos a ells com a catalans, parlant-los sempre català i ajudant-los a parlar-lo. Així esdevindran catalans, no dels altres, sinó de l'única mena que n'hi ha. Així eliminarem tota discriminació.

Els immigrants no catalans senten com una veneració instintiva per la gallardia de les persones, per la dignitat, ni que sigui aparent. Ells s'imaginaven, en venir a Catalunya, uns catalans ferrenys, orgullosos de llur catalanitat. Ens imaginaven àdhuc com un poble de menjacastellans. Si nosaltres haguéssim estat,

solament en un apart mínima allò que ells s'afiguraven de nosaltres, avui tots els immigrants parlarien català.

Venien vençuts, però en arribar aquí s'han trobat amb un poble més vençut que no pas ells, servit, envilit, descostat, que no estima el tresor de la seva llengua i de la seva cultura, sense consciència ni dignitat nacional. I ens han pujat a cavall.

Mancada Catalunya d'elements de govern propi, sense escola, ni premsa, ni ràdio, ni televisió. Marginada i perseguida la llengua catalana i, encara, amb el servilisme dels catalans que es consideren obligats a parlar en castellà a qualsevol immigrant, per més que aquest entengui bé el català. Unes grans masses de nouvinguts no s'han integrat als Països Catalans.

Per aquest camí molts no s'hi integraran mai. El resultat és que avui constitueixen un poble dintre d'un altre poble. Un poble, és cert, sense consciència interna, fragments arreplegadissos d'uns altres pobles destruïts per la "Madre Patria", sense consciència comunitària, però amb consciència de diferenciació. I, atès el servilisme dels catalans i la situació política del país, amb consciència de superioritat.

Són aquells que diuen: "Cataluña muy bien sin los catalanes", com si Catalunya s'hagués feta sola sense l'esforç dels catalans, o com si hagués estat creada per "Real Decreto". Són els qui no volen parlar català "porque no me da la gana" i amb aquesta expressió incivilitzada volen amagar llur incapacitat total per aprendre'l.

Els es consideren ciutadans de primera. "Estamos en España", diuen afirmant els principis jurídics d'un predomini colonialista i d'una ocupació formal, però volen significar que los españoles són ells i només ells, i en això tenen raó. Els catalans ja els fem nosa. Ens consideren només com els estadans a precari d'una terra promesa a ells, pobre escollit. Som els infames cananeus votats a l'anatema i a l'extermini.

Si, a més d'això, nosaltres comencem a considerar-los tan catalans com nosaltres mateixos, ja tindran tots els títols de possessió del país. Aleshores, ¿quina necessitat sentiran de catalanitzar-se? I els catalans, què hi fem encara a Catalunya?

La integració dels immigrants no es farà tota sola. Hem de fer-la els catalans, cadascú des del seu lloc de relació i de responsabilitat. Mentre l'Estat espanyol ens negui tot instrument de vida comunitària, cada català ha d'ésser un franc tirador de la reconquesta de Catalunya.

La solució del problema migratori pot ésser: O la catalanització dels immigrants, o l'espanyolització dels catalans. O bé la integració dels immigrants a la nostra comunitat catalana, o la desaparició graonada, però accelerada de Catalunya com a poble. Els catalans serem uns mal nascuts si no triem irrevocablement i fem efectiva la primera solució.

Som a casa nostra i hi som per dret propi. Hem de mantenir íntegra la catalanitat, no solament per nosaltres, sinó pels catalans que aniran venint al món. Perquè aquests catalans que encara han de néixer no puguin mai acusar-nos com una generació de servils, de venals, de traïdors, de lladres.

Els catalans hem de triar entre una Catalunya nova o "Múrcia la Nueva".

Per a un immigrant, viure a Catalunya, ésser pare de catalans i sentir-se català, no és cap injúria a la seva terra d'origen. Per a ells la pàtria no ha d'ésser solament la tomba dels pares, sinó també el bressol dels fills. La injúria ens la fa el foraster que viu aquí com un conquistador i el català que hi viu com un traïdor.

¿Quins motius tenen els immigrants per sentir-se tan aferrissadament espanyols? És lògic que se sentin andalusos, gallecs, murcians; però espanyols no. ¿Què els ha donat Espanya? Misèria a la terra llur.

Després, una maleta de fusta i un bitllet de la RENFE per emigrar als Països Catalans.

Els catalans som gent oberta i sentimental, que ens hem solidaritzat sempre cordialment -de vegades ingènua- amb totes les grans reclamacions de justícia i de llibertat. Hem plorat sobre els indis i els irlandesos, sobre els xipriotes i els algerians, sobre els jueus i els negres, sobre els vietnamites i els palestins. Sobre tots els perseguits i colonitzats, sobre tots els exilis i totes les presons i tots els camps de concentració. També -no cal dir-ho- hem plorat sobre els nostres immigrants. Potser ja seria hora que ploréssim sobre nosaltres mateixos i sobre els nostres fills. Sobre la nostra Catalunya ocupada, envaïda, colonitzada, escorxada i emmordassada. Sobre els catalans exiliats, empresonats, torturats, afusellats, humiliats, aporrinats, marginats, asservits. Tothom és de plànyer i nosaltres no?

L'home té dret a viure on pugui i on vulgui. Però el dret a ficar-se a casa d'un altre implica l'obligació de respectar les formes de vida del país d'entrada. El contrari és un acte d'hostilitat i una traïció.

Els drets dels naturals d'un país no són pas menys que els drets dels immigrants. Una ànima nacional, igualment com una frontera política, gaudeix del dret d'ésser defensada. Una vida nacional, amb tot el que representa, no pot ésser abandonada al principi de la llibertat -del desordre- immigratòria. El dret ultrancer d'immigració massiva no és menys antidemocràtic i antiliberal que el dret d'invasió armada.

A Catalunya, els Drets de l'Home no poden sobreposar-se als Drets de l'Home Català.

La llengua

Catalunya va viure gloriosament molts segles sense la llengua dels castellans, i podria anar-ne vivint molts més parlant i fent-se escoltar en la llengua pròpia.

El sol fet d'haver nascut a Catalunya i ésser fill de pares catalans no és suficient per dir-se català. Ésser català és una opció, una tria. És acceptar el fet de la catalanitat fins a la darrera conseqüència. Qui no l'accepta no és català. La guilles i els escurçons també poden haver nascut a Catalunya, però no per això són específicament catalans.

Pertanyen a la fauna mundial. Els catalans que no s'accepten a si mateixos com a tals, nascuts a Catalunya però que no parlen, ni pensen, ni actuen en català, no són catalans. Pertanyen a la fauna "espanyola".

Després de la ridícula castellanització de la part més indigent de la nostra burgesia, podem dir que avui, a Catalunya, la llengua castellana, és un idioma de classe: La classe burgesa i la classe dominant. Sense deixar d'ésser, però, l'idioma de la vulgaritat.

Val més un murcià parlant català, que deu mil catalans parlant castellà.

Per a un murcià, parlar català és un enriquiment. Per a un català, parlar habitualment en castellà és l'acceptació d'una injustícia, la rendició total, la degeneració.

Tot immigrant que s'ha establert a Catalunya per treballar-hi té dret a esdevenir català. Quan nosaltres els parlem solament en castellà, els dificultem l'assoliment d'aquest dret.

Per a una gran quantitat d'espanyols, una paraula en català és la pitjor de les blasfèmies.

La llengua catalana és avui una arma política bàsica. Potser, de moment, l'única. Parlar català és resistència. L'idioma és l'instrument de la supervivència.

Qui s'ha domiciliat a Catalunya i no vol entendre el català, és un enemic. I no mereix altre tracte que el d'enemic.

En reclamar l'oficialitat del català als Països Catalans, no fem injúria a ningú. La injúria ens la fan els qui ens neguen aquest dret a casa nostra mateix.

Matar un idioma és un crim de lesa humanitat. És un atemptat a la cultura universal.

Si conservem els arxius, els vells pergamins polsosos, si omplim els museus amb testimonis revellits de civilitzacions pretèrites, si les llengües mortes i les cultures del passat són estudiades àvidament, és molt més interessant de conservar les cultures vives, quan encara hi som a temps. És inhumà de venerar les mòmies enfavadades de l'avior i occir els valors espirituals vivents, justament en aquest temps en què els valors espirituals són més necessaris que mai. Aquesta és la trista efectivitat de l'Estat espanyol, bàrbar i genocida: Matar homes i pobles per poder celebrar després funerals i reconstruccions folklòriques.

La UNESCO exhibeix un film per mostrar els treballs de l'entitat internacional per salvar monuments arquitectònics i obres d'art del passat, siguin al lloc que siguin. Diu, amb raó, que tot el que és cultura pertany a tota la humanitat.

Què fa la UNESCO per salvar les cultures minoritàries vivents encara, però votades a l'extermini pels grans estats unitaris i centralistes?

Matar un idioma és assassinar una cultura, i matar una cultura és un crim de lesa humanitat. Aquest és, entre d'altres, el crim de l'Espanya tradicional, portat amb Franco al paroxisme de la criminalitat.

L'Estat espanyol té l'obligació de vetllar per la conservació i foment dels béns de tot ordre, inclosos en l'àrea de la seva potestat. Per tant, no té cap dret a erigir-se en escarceller i botxí d'una llengua i d'una cultura, la defensa de les quals li és encomanada, si no de dret, almenys de fet.

Per això mateix els catalans tenim el dret i l'obligació d'exigir a l'Estat espanyol, independentment de tota situació política, el reconeixement de l'oficialitat plena i efectiva de la llengua catalana en tot el territori dels Països Catalans, com a garantia de la conservació i foment de la cultura catalana.

Independentment de tota política, un idioma és un valor humà que cal conservar per damunt de tot. Una llengua és l'expressió insubstituïble d'una cultura. Tota cultura té necessitat essencial -i, per tant, té el dret indiscutible- d'expressar-se en el seu vehicle normal. Una cultura muda és una cultura morta. Una cultura traduïda és una cultura falsificada. La cultura catalana expressada en castellà, seria el rèquiem per a una cultura.

La literatura castellana feta per catalans ha estat, des de Boscà fins a l'Ors, una literatura satèl·lit, que ben poc favor ha fet a les lletres castellanques i cap favor a llurs autors, homes satèl·lits al capdavant.

A l'època de la decadència catalana, mentre la noblesa emigrava a la cort i els mancats de sempre escrivien en castellà, el poble dansava i cantava en català, treballava i lluitava en català, pregava i renegava en català. Tots els "Boscans" miseriosos no tingueren res a veure amb aquest poble. Feien una

poesia emigrada, sense arrels, de cara només a una inassolible fama cercada amb ropatges forasters. Cap d'ells no parlà al poble ni parlà en nom del poble.

Mai no tingueren cap representativitat a Catalunya. Mentrestant el poble gaudia amb els versos i acudits vallfogonescos, s'expressava en les cançons populars i els romanços de cec i pregava amb parts de rosari i amb gojos de la Mare de Déu i dels sants.

Gràcies en aquest poble perfidiós a mantenir-se català i gràcies als seus anònims versaires. El món ha pogut després conèixer un Verdaguer i un Guimerà. La humanitat s'ha estalviat de perdre el tresor d'un idioma i nosaltres podem parlar una llengua que és la nostra i de ningú més. Podem estimar i treballar en català, podem pregar o renegar en català, tot i que els nostres estimats protectors ens provoquin només a renegar.

No n'hi ha prou per a Catalunya d'assolir un grau de cultura i de civilització notable. Cal que aquesta cultura i aquesta civilització siguin catalanes. Cal fer homes i fer catalans; fer un poble i un poble català. Això és previ a tota acció política.

Parlant i pensant en català, una llengua d'àrea tan limitada hem esdevingut el poble més europeu i progressiu de la Península. Parlant i pensant en "español" esdevindríem un trist apèndix provincià d'una Espanya troglodita. Per a Catalunya, catalanitzar-se és el progrés; espanyolitzar-se, la reculada.

Els catalans que han desertat de llur idioma, en el fons, tan fàstic deuen fer als catalans restants, com als mateixos castellans. Són homes disminuïts. No serveixen ni com a catalans ni com a espanyols. Inútils totals.

Els Països Catalans, dins de l'Estat espanyol, no tenen dret a exigir menys que l'oficialitat efectiva i plena de la llengua pròpia en llurs territoris, àdhuc en alguna contrada on sigui parlada minoritàriament. Oficialitat, no de pura proclamació com acostuma a fer la inefable Espanya, sinó amb els mateixos drets que avui té en aquests Països la llengua dels espanyols. Protecció estatal, ús en l'ensenyament, relacions oficials i públiques, ús sense permisos previs a la televisió, ràdio, premsa, espectacle, etc.

Això potser molestarà els no catalans que exerceixen -abusivament- càrrecs oficials a casa nostra i "no se dignan ver nada", com el personatge de Baudelaire. Els diem que, si no els plau, se'n tornin a casa seva. Nosaltres som a casa nostra. I, és que a casa nostra mateix hem d'ésser menys que no pas ells?

En altres temps que la llengua parlada ho era tot, un idioma podia passar-se de l'oficialitat. Avui, amb tant de paper imprès, amb tanta burocràcia, amb tants mitjans de divulgació massiva, sense el reconeixement oficial un idioma és un debat sempre en una defensiva desesperada. Negar a un idioma l'oficialitat és condemnar-lo a mort.

Totes les protestes espanyoles d'amor als Països Catalans i a la cultura catalana, sense el reconeixement del nostre idioma com a oficial, són per a nosaltres una blasfèmia i un insult.

Trist destí el d'Espanya d'ésser l'assassí d'un idioma, d'una cultura, d'un poble.

L'entrada de la llengua dels castellans a Catalunya s'ha produït per una sèrie de trencaments en la vida nacional del nostre poble. I cap d'aquests trencaments no s'ha fet sense violència: El trencament dinàstic amb Ferran d'Antequera i la lluita subsegüent per imposar el Dictat de Casp; la fi de l'Estat català a mans de Felip V; i la fi de l'Estatut d'Autonomia, pel Dictat de l'any 1938, amb què Catalunya hagué de pagar una guerra -com després hagué de pagar la pau- de la qual no n'era pas més culpable que la resta dels

pobles de l'Estat espanyol. Segurament que n'era molt menys que d'altres.

Abans de la guerra 1936-1939, Catalunya era totalment catalana, si n'excloem petits nuclis d'immigrants en curs d'integració, i l'element militar i de l'administració espanyola. Pels carrers només sentíeu parlar català. Us podíeu adreçar a qualsevol desconegut en català, segurs que us contestaria en la mateixa llengua. Als temples la predicació era arreu, Barcelona inclosa, en català. Calgué occir prèviament un milió de ciutadans de la Península i privar dels drets polítics i humans els milions de supervivents i als qui anaven venint al món, perquè l'Estat espanyol pogués dedicar-se folgadamente a la colonització i espanyolització de Catalunya.

Els defensors de l'"Espanya Una" no volen adonar-se que ells han estat els creadors del problema català. No saben -o no volen saber- que la substitució idiomàtica del català pel castellà, agressió que ens fereix en la carn viva, ha estat el principal creador i mantenidor del problema i el que ha emmetzinat les relacions mútues en tots els camps.

Els castellans han fet, de llur idioma, un instrument assertivament polític. Els catalans hem de fer del nostre un instrument de llibertat.

El català que ha abdicat al seu idioma ja ha renegat d'una possibilitat bàsica d'alliberament. Ja és un disminuït, un inútil en el camp de la palestra cívica.

L'Estat espanyol ha convertit un fet natural i històric, com és la realitat viva d'un idioma, en qüestió política. Si no hagués realitzat aquesta i d'altres agressions -però sobretot aquesta- avui ningú no discutiria la unitat. Però en la ment dels espanyols sembla que Espanya hagi d'ésser necessàriament un camp de concentració d'homes i pobles.

La descatalanització violenta de Catalunya és una acusació cruel i palesa contra la genocida Espanya, pel seu intent criminal de destruir un valor espiritual i humà que està obligada a conservar i créixer. "Cain, què n'has fet del teu germà?"

Els espanyols diuen que cohibeixen la llengua catalana perquè nosaltres n'hem fet un instrument de política separatista. Això és una fal·làcia. [Advertim de passada que cada poble és lliure de separar-se o no de qui sigui].

Els van començar a perseguir la llengua catalana des del primer moment. Des del Decret de Nova Planta i des del jacobinisme del segle passat. Molt abans de la nostre Renaixença literària i molt abans del catalanisme polític.

Foren ells, per tant, qui va fer de l'idioma una qüestió política.

L'última fal·làcia patentada per l'assimilisme espanyol, és l'anomenat "bilingüisme de Catalunya". Volen fer-nos creure que els catalans parlem naturalment dos idiomes, com si fóssim fills de moltes mares... o de molts pares. No volen veure que una cosa és la llengua natural i l'altra la llengua injectada.

Els ens imposen llur idioma en nom d'Espanya, en nom d'un mite. Nosaltres els el rebutgem en nom de l'home, de l'home català que té uns drets concrets i determinats. Entre Espanya i l'home, la tria és clara: L'home. Que se salvi l'home i que es foti tot plegat.

Catalunya no és un país bilingüe. Passa que avui hi coexisteixen dues comunitats diferents, una autòctona, sobrevinguda l'altra, cadascuna amb el seu idioma propi.

A la llarga les dues comunitats s'hauran de fondre en una. La nova comunitat resultant ha d'ésser la mateixa comunitat catalana històrica adaptada a una situació novella. O els assimilem o ens assimilen. La invasió, si nosaltres volem, representarà a la llarga un procés ascensional de Catalunya, no una reculada a la nostra prehistòria nacional ni una barreja dissolutòria. La nova comunitat serà catalana o no serà comunitat. Catalunya serà catalana o no serà.

L'idioma matern no solament és una forma de parlar, sinó sobretot una manera de pensar i àdhuc una manera d'ésser. Quan sabem bé un idioma que no és el propi i el parlem, no tenim necessitat, és cert, d'anar traduint penosament paraula per paraula. Allò que anem traduint són més aviat uns conceptes, unes reaccions davant de les realitats, una manera pròpia de sentir-les i d'interpretar-les, de vegades intraduïble. Ens traduïm nosaltres mateixos. Ara, quan aquesta traducció es fa en menyspreu i rebuig de l'idioma propi, arriba a traïció. Només els qui no són res poden intentar de renegar d'allò que haurien d'ésser.

El català descatalanitzat, tant si se n'adona com no, arrossega tota la vida un complex, un conflicte íntim.

Un espanyol a Catalunya, negant-se a parlar català diu: "Hablo como quiero". No és veritat. No parla com vol. Parla com pot i encara gràcies.

L'espectacle més depriment del món és de veure un català que parla castellà, llevat del cas, d'una necessitat manifesta. I el més repugnant és el d'un català els fills del qual només han après la llengua dels espanyols.

La conveniència del manteniment de la llengua catalana no és, per als catalans, solament un afer de cultura. És també una qüestió de dignitat i d'utilitat pràctica.

La llengua catalana és l'expressió d'un poble que sent la llibertat, l'expressió d'una mentalitat franca i oberta -europea-. Mentre parlarem i pensarem en català serem europeus.

Un idioma és un instrument de pensament i de treball. Un idioma crea una psicologia i és, per això mateix, un element modificador del caràcter d'un poble. Per això l'idioma català és, no solament la manifestació de la nostra manera d'ésser, sinó la garantia que persistirem essent tal com som, la garantia del som i serem.

Catalunya, tot i el fre de l'Estat espanyol, ha assolit un grau envejable de cultura i civilització. Aquest progrés l'hem fet parlant, pensant i treballant en català. Pensant i parlant en català ens hem posat al davant dels pobles peninsulars. Pensant i parlant en castellà esdevindríem a la llarga un vilíssim i endarrerit apèndix provincià. El dia que ens hauran convençut que hem de parlar en castellà, ja ens hauran fotut definitivament.

Els catalans tenim el dret de parlar en català. Oblidem sovint, però, que tant com un dret hi tenim una obligació indefugible.

Només l'idioma propi tradueix plenament l'home que cadascú porta dins. Qui parla la pròpia llengua es manifesta folgadamente tal com és, amb un estil inconfusible de distinció personal. Qui parla una llengua que no és la pròpia sol manifestar-se com un inferior, sempre amb poca o molta indignència. Per això només pot prescindir de l'ús de l'idioma propi qui no porta dintre seu un home, un caràcter amb exigència de manifestar-se, el castrat en l'esperit, el que accepta d'ésser mutilat en el membre més viril de tots: La llengua.

Per a un català d'avui la fidelitat a l'idioma és la fidelitat bàsica. És una fidelitat a si mateix, sense la qual no serà capaç, de cap altra fidelitat.

Escriure i editar en català avui, en plena ofensiva anticatalana d'Espanya, és importantíssim, no solament per a les generacions actuals, sinó de cara al demà.

Suposem que, ofegada per la pressió adversa a què es veu reduïda, per la invasió i pels mitjans de comunicació de masses abassegadors de què disposa l'Estat opressor, la llengua catalana arribés a desaparèixer. Els estudiosos de demà no s'explicarien com una llengua que en plena persecució es mostrava tan puixant hagués desaparegut. Aleshores només podrien trobar-hi una explicació principal:
L'acció genocida persistent de l'Estat espanyol.

Els qui avui escriuen i editen en català, donen a la història un testimoni de catalanitat. Són el verb d'un poble que no vol morir. I són l'acusació definitiva contra la mala sang espanyola.

Ens diuen que el castellà no és castellà sinó "español". És clar, no essent els catalans castellans, no tindrien perquè parlar castellà. Ara, essent espanyols -diuen ells-, l'"español" és la llengua de tots.

Sofisma subtil i mal intencionat. Deixem ara de banda si som espanyols o no. El cas és que no som "españoles". El castellà, per "español" que en diguin, no deixa d'ésser la llengua dels castellans i no ha estat mai la nostra. Que ells en diguin castellà o espanyol, se'ns en fot. Sabem que no és la nostra llengua, que ens la imposen i que amb ella proven de destruir la nostra. La llengua dels castellans és l'instrument d'un genocidi. Han fet de la seva llengua un idioma militaritzat. "La lengua alférez", com va qualificar-la exactament Pemán.

Que els lleonesos o els aragonesos o el qui sigui hagin abandonat llurs idiomes originals, ho deplorem profundament com a homes i com a catalans, per la riquesa espiritual que han escamotejat a la humanitat, però és cosa d'ells. No en som responsables. Nosaltres, però, no ens vendrem el nostre tresor. Si de cas ens el robaran, ens el destruiran. Aquest sembla ésser el màxim i trist destí de la trista Espanya: El genocidi de les cultures peninsulars no catalanes.

El fet que els aragonesos o els lleonesos, gent que antigament tenien idioma propi, avui parlin castellà no diu res per al nostre cas. Més aviat és un exemple repel·lent d'allò que els catalans mai no hem de fer. Si ells es van vendre el tresor d'una llengua i d'una cultura autòctones, pel plat de lleties d'una llengua forastera, és cosa seva, tot i que ens dol.

En aquest cas trobem molt natural que, els convertits a la "castellanidad", del castellà en diguin "español", que és una fórmula còmoda de tranquil·litzar llur mala consciència per l'abandó d'una llengua autènticament pròpia. El seu cas, però, no és el nostre cas. Avui, castellans, aragonesos, lleonesos, andalusos i hispano-americans poden tenir la llengua castellana com a pròpia, perquè no en tenen d'altra. Nosaltres, en canvi, encara tenim la nostra, ben viva, tan viva que per fer-nos entrar el castellà han de cohibir-la intensament.

Si un dia els catalans arribàvem, com ho van fer ells, a abandonar totalment la nostra llengua per vestir-nos amb parracs aliens, segurament que també hauríem d'adoptar la disfressa "española" per amagar la nostres vergonyes, per cobrir la nostra nuditat. Hauríem de dir-nos "españoles", i bon goig, puix que no hauríem estat capaços de mantenir-nos com a catalans.

L'home castellà, per esdevenir espanyol, avui no ha de canviar res, ni solament en l'idioma. El català, en

canvi, per ésser "español" de debò, tal com ells el volen, ha de renegar d'un idioma, d'una mentalitat, d'una cultura, d'una personalitat, d'una història. Ha de renegar de si mateix. Així ho han decretat "ellos".

No ens enganyem. Quan Espanya cohibeix la llengua catalana i la bandeja de l'escola, dels mitjans d'informació i de la vida pública i oficial a Catalunya mateix. Mentre ens la consent i encara per força, en l'àmbit col·loquial, el seu objectiu és totalitari: Es proposa la desaparició pura i simple de la llengua catalana.

Espanya aspira que Catalunya sigui com Aragó, que ja ni es recorda que mai hagués tingut idioma propi.

La llengua castellana serà sempre per a nosaltres la llengua dels castellans i prou. No podríem fer-hi més, ni ens dóna la gana de fer-hi més. Som a casa nostra i s'ha acabat.

Els catalans sabem estimar la llengua dels espanyols i totes les llengües, perquè totes són l'expressió d'uns valors humans insubstituïbles. Però quan una llengua d'aquestes esdevé instrument de colonització, si som homes hem de rebutjar-la. Amb tota l'ànima.

Espanya, que diuen que és la pàtria de tots, admet els castellans tal com són. Però no ens admet als catalans tal com som. Amb quin dret ens imposa el canvi d'idioma? Amb l'únic dret que no mereix el nom de tal: El dret de conquesta, el dret del més fort.

El que ens revolta més, el que considerem més ofensiu és l'odiós insult paternalista de voler fer-nos entendre que llur imposició idiomàtica és un favor que encara els hem d'agrair. No és favor, que és agressió.

Però, per si fos favor, el paguem molt car. El preu és: La dignitat ciutadana i humana de cada català, la dignitat col·lectiva de tot un poble, la desculturalització del país, assertivament polític i una tributació pecuniària aclaparadora.

Ens ensenyen castellà, però, a fe de Déu que s'ho cobren! Per aquest preu -l'econòmic s'entén- podríem tenir una universitat de debò a cada capital de comarca.

Els joves contestataris de la cultura catalana poden avui atacar-la públicament. Són el paral·lel intel·lectual dels energúmens "Guerrilleros de Cristo Rey". En canvi, si volen defensar-la de debò hauran de passar a la clandestinitat. Per elegància moral haurien d'esperar, per atacar la nostra cultura, uns temps en què aquesta pogués també defensar-se públicament, amb totes les armes. Del contrari, haurem de qualificar-los de la generació covarda del mínim esforç. Un subproducte més de la societat de consum.

Amb més expressions espartanyals i plebees que no pas fraseologia noble; poc apta per als grans períodes sonors i per a les declamatòries adulacions cortesianes; amb més penjaments que gentileses i sense l'aclaparador article neutre de les grans abstraccions deshumanitzadores. La nostra llengua és, bàsicament, una llengua de les classes populars. La llengua del fotre i les imprecacions. La llengua dels de sota. Llengua tractada per l'Estat espanyol amb la mateixa crueltat amb què són tractats els proletaris que la parlen.

Només els esnobs, per fer el merda, poden desertar de la nostra democràtica llengua i adoptar la llengua feudal, inquisitorial, retòrica, manaire i ordenancista dels castellans.

Si l'Estat espanyol no hagués cohibit mai la lliure expressió de la llengua catalana, segurament que el plet polític de Catalunya no s'hauria produït mai.

Moltes vegades només valorem un idioma per la seva utilitat pràctica immediata. Aleshores pot semblar a molts que, per a un català, la llengua dels castellans és més útil que la pròpia. Ens oblidem, però, que per a un home la primera utilitat, la bàsica, és d'ésser home. I només la llengua pròpia fa homes.

Un català no serà mai home si no comença essent un home català.

El capítol més trist de la història de Catalunya l'han escrit, sobretot en aquests darrers temps, als pares catalans que han donat a llurs fills com a idioma familiar únic la llengua dels castellans, amb exclusió de la nostra. Això ja no és una deserció política, sinó una deserció humana. Si una deserció política pot tenir explicació, una deserció humana no en té mai. És sempre una degeneració.

En aquest cas, que es dona molt en matrimonis entre català i espanyola, els fills portaran cognom català, però ja no parlaran la llengua dels seus passats. No hauran conegut mai llur pare com a pare català. Seran fills seus carnals, però espiritualment són fills de pare desconegut. D'un pare inacabat, que haurà donat als fills la vida, però ha resultat impotent per transmetre'ls l'esperit.

D'aquesta deserció del pare, els fills n'aniran geperuts tota la vida. S'ha produït en ells un trencament amb la nissaga familiar, amb la cultura dels passats, que és la del país on viuen. Aquesta ruptura els converteix en fills de la immigració, en forasters al país.

L'infant només aprendrà l'idioma dels espanyols i els mecanismes mentals que aquell idioma facilita. No pensarà ni sentirà com els altres infants, perquè un idioma és també un instrument del pensament i de l'afectivitat. Serà un infant inacabat i ple de complexos. No gaudirà de moltes de les opcions que fruïran els seus companys. Els pares l'han privat d'ésser català amb tots els avantatges que això comporta i l'han confinat i l'han condemnat a ésser només castellà. Quan molts castellans intel·ligents tenen com un honor que llurs fills esdevinguin catalans normals. Hi ha encara que, aprendre més d'un idioma dona una gran agilitat mental i facilita d'aprendre'n d'altres. Els altres infants catalans tindran aquestes facilitats, però ell no. Els seus pares mateixos li n'han privat. Amb quin dret? El castellà és avui l'idioma del mínim esforç. No cal patir-hi perquè l'aprenquin els petits. Bé prou que l'aprendran. El castellà s'aprèn sol, com renegar.

Hi ha qui troba que el català és un idioma difícil. Tots els pobles intel·ligents i treballadors tenen un idioma difícil.

Voldríem que algú fes un estudi comparatiu entre els catalans que han restat fidels a l'idioma i els qui n'han desertat. Veuríem de quina banda han quedat la dignitat, la intel·ligència i la virilitat.

Planyeu els catalans que parlen castellà per distingir-se. Pobrets, no tenen altre motiu de distinció.

Una guerra armada pot destruir la civilització d'un país. Una guerra idiomàtica pot destruir-ne la cultura. Un exèrcit de soldats mata les vides individuals; una agressió idiomàtica pot matar l'ànima col·lectiva.

Contra l'agressió idiomàtica que practica l'Estat espanyol als Països Catalans, totes les armes són legítimes.

L'home que no hagi sofert en la pròpia carn la persecució i el rebuig total del seu idioma, no pot comprendre l'exasperació de l'home català que hagi pres consciència d'aquest fet. Per això els espanyols, encara que volguessin, que ja és damanar molt, no podrien comprendre'ns.

Un idioma no és de dretes ni d'esquerres; no és burgès ni proletari; no és feixista ni comunista. Ho serà, en tot cas, el poble que el parla perquè un idioma és l'expressió natural de tot un poble. I tot poble té dret

a la seva expressió pròpia, al propi idioma, en tota mena d'activitats privades i públiques.

La interferència d'un idioma foraster en l'àrea natural d'un poble que ja té el seu idioma; i encara més, la imposició de l'idioma foraster amb la persecució de l'idioma del país, és un acte criminal de guerra.

La defensa de la nació catalana comença per la defensa de l'idioma català. El català que vol salvar Catalunya en espanyol, avui, és un traïdor o bé un pobre home.

La manera més eficaç de defensar la llengua catalana és parlar-la i escriure-la a tot drap. Car una llengua és, primàriament, per a ésser parlada. Sense això, tota la resta no passa d'un eixorc i suïcida "sano regionalismo", en profit de la colonització espanyola als Països Catalans.

Índex:

[Nació i estat.....](#)

[Nacionalisme i internacionalisme.....](#)

[Nacionalisme i qüestió social.....](#)

[Règim polític.....](#)

[Revolució.....](#)

[Espanya.....](#)

[Política catalana.....](#)

[La invasió.....](#)

[La llengua.....](#)